

A FELSŐBARANYAI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

HARKÁNYBAN,

1928. ÉVI SZEPTEMBER HÓ 12-ÉN TARTOTT

KÖZGYŰLÉSÉNEK

ÉS AZ 1927/8. ÉVBEN TARTOTT IDŐSZAKI BÍRÓSÁGI
ÉS INTÉZŐ BIZOTTSÁGI ÜLÉSEINEK

JEGYZŐKÖNYVE.

A FELSŐBARANYAI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE
HIVATALOS KIADVÁNYA.

568
1930

CSERNI JÁNOS „DRÁVAVÖLGYI” KÖNYVNYOMDÁJA.
SIKLÓS, 1928.

**Csak helyben
használatra**

3 002840 835993

A FELSŐBARANYAI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

HARKÁNYBAN,

RTOTT

Különösen figyelembe veendők, vagy
sürgős intézkedést igényelnek a következő
jegyzőkönyvi pontok : 6/b, 11, c, é, k, l, 25,
26, 27, 32, 32/b, 36, 40, 55. Int. biz. I. 3, 21.

BIRÓSÁGI
EK

A presbitériumok szabad választási
jogának tiszteletben tartása mellett az egy-
házmegyei tisztikár értekezlete a lelkeszi
aljegyzői tisztségre : Nagy Ákos és Papp
Ákos lelkészeket, a tanítói pótképviselő-
ségre: Dér Ambrus bogdásai tanítót jelölte.

VE.

A FELSŐBARANYAI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE
HIVATALOS KIADVÁNYA.

568.
1930

83.599

CSERNI JÁNOS „DRÁVAVÖLGYI” KÖNYVNYOMDÁJÁ,
SIKLÓS, 1928.

**Csak helyben
használatra**

3 002840 835993

A FELSŐBARANYAI
REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

HARKÁNYBAN,

1928. ÉVI SZEPTEMBER HÓ 12-ÉN TARTOTT

KÖZGYÜLÉSÉNEK

ÉS AZ 1927/8. ÉVBEN TARTOTT IDŐSZAKI BIRÓSÁGI
ÉS INTÉZŐ BIZOTTSÁGI ÜLÉSEINEK

JEGYZŐKÖNYVE.

A FELSŐBARANYAI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE
HIVATALOS KIADVÁNYA.

568.
1930

83.599

CSERNI JÁNOS „DRÁVAVÖLGYI” KÖNYVNYOMDÁJÁ,
SIKLÓS, 1928.

A Felsőbaranyai Református Egyházmegye Harkányban, 1928. évi szeptember hó 12-én rendes közgyűlést tartott Nyáry Pál esperes és K. Mándy Sámuel gondnok elnöklete alatt, melyen jelen voltak:

a) Az egyház képviselői:

Egyházak:	Lelkészek:	Világiak:
Adorjás:	Halász Imre	Pap József
Babarc:	Szendrey Gyula	id. Sipos József
Baranyahidvég:	Bay Jenő	Páncél Lajos
Beczefa—Zsibót:	Munkácsy Lajos	— —
Belvárd:	Mohácsi József	Fábián István
Bisse:	Horváth Zoltán	Vastag János
Bogdása:	Kálmán Farkas	— —
Botyka:	Simon Zsigmond	— —
Cún:	Vitányi Bertalan	Szilágyi János
Csarnota:	ifj. Horváth Antal	— —
Dencsháza:	Rázsó János	Darabos Sándor
Diósvizsló:	Soós István	— —
Drávacsehi:	Aracs Gyula	Faragó Tivadar
Drávacsepely:	Szöllősy Antal	Király János
Drávafok:	Komlósi Ernő	Papp József
Drávaiványi:	Kotzó János	— —
Drávapalkonya:	Csánky János	Nagy Sándor
Drávaszabolcs:	Csukás Endre	Kiss János
Drávaszerdahely:	Borsos István	Tóth József
Egyházasharaszti:	Horváth Antal	Kecskeméti Lajos
Garé:	Gubacsy Gábor	Szabó János
Gordisa:	Borzsák Endre	Pintér István
Gyúd:	Szivós Károly	Bakó Ferenc
Harkány:	Szücs Sándor	Hajdu Sándor
Hirics—Veji—		
Kisszentmárton:	Dr. Tomanóczy János	Szabó József
Ipacsfa:	Ádor Sándor	— —
Katádfa:	Józan Sándor	— —
Kákics:	Kiss Géza	— —
Kémes:	Kontz Antal	Szabó Sámuel
Kiscsány-Oschró:	Hideg János	— —
Kisharsány:	Balla Árpád	Bali István
Kistótfalu:	Dizseri Sándor	Vitéz István
Kórós:	Rácz Béla	Bene Pál
Kovácsbida:	Paksi Sándor	Büte Lajos
Kölked:	Ádám Imre	Cina Sándor
Luzsok:	Benke Andor	ifj. Biró József
Magyarmecske:	Sipos Lajos	— —
Matty:	Melegh Dezső	Selymes József

Márfa :	Szabó Gyula	Tóth József
Mohács :	Mányoky Sándor	T. Szabó Ferenc
Nagyharsány :	Szabó Károly	Győri Sándor
Nagypeterd :	Pap Ákos	— —
Nagyótfalu :	Balla Árpád	Káta János
Nagyváty :	Nagy Ákos	Hajdu János
Nyugatszenterzsébet :	Kovács Sámuel	— —
Old :	Bagó Bálint	— —
Peterd :	Bévárdy Lajos	Szabó Ferenc
Pécs :	Nyáry Pál	Varga Nagy István
Piskó :	Szabó József	— —
Rádfalva :	Garbai Imre	Haraszi József
Rónádfa :	— —	— —
Rózsafa :	Simon Lajos	— —
Sámod :	Kudar Dezső	— —
Sellye :	vitéz Jávor János	Balázs Pál
Siklós :	Rúzsás Lajos	Dr. Fejes János
Siklósnagyfalu :	Szigethy Károly	Szekeres Ferenc
Sósvertike :	Peti Sándor	vitéz Szántó Sándor
Szaporca :	Szalay Ferenc	Cs. Nagy Sándor
Szava :	Józan Ignác	Biró József
Terehegy :	Illés Géza	Karászi János
Tésenfa :	Kulifay Elek	Csöme János
Turony :	Lutár Sándor	Szarkándy János
Ujmindszent :	Sipos Lajos	— —
Vajszló :	Takács Sándor	Szücs Pál
Zaláta :	Szabó József	Kari Nagy Sándor

b) Tanító-képviselők :

Kiss Albert Toók Gyula — —

c) Egyházmegyei tanácsbírák :

Lelkészek :		Világiak :	
Halász Imre	(1923.)	Dr. Berky Gyula	(1924.)
Hideg János	(1928.)	Hoffer Kálmán	(1925.)
vitéz Jávor János	(1926.)	Dr. Kenessey Aladár	(1918.)
Kulifay Elek	(1928.)	Dr. Mándy Sándor	(1927.)
Sipos Lajos	(1920.)	Morvay Ferenc	(1911.)
Szabó József	(1927.)	Dr. Narancsik József	(1923.)
Szalay Ferenc	(1912.)		
Szőllősy Antal	(1912.)		

d) Egyházmegyei tisztviselők :

Halász Imre lelk. főjegyző Dr. Narancsik József vil. főjegyző
 Melegh Dezső „ aljegyző Dr. Saortay Árpád vil. aljegyző
 Hideg János „ aljegyző Dr. Csépan Elemér vil. aljegyző
 Halász Imre közpénztáros
 Vitéz Jávor János nyug. int. pénzkezelő
 Dr. Fejes János egyh. megy. ügyész
 Szabó József tan. és missz. biz. elnök.

1. Esperes Urnak a közgyűlést megnyitó buzgó imádsága és Isten ígéjének*) áldott hirdetése után egyh. megyei gondnok úr a következő megnyitó beszédet tartja:

Nt. egyhm. közgyűlés! Elnöki megnyitómat rövidre fogom. A nt. Elnök-társam ajkairól elhangzott felemelő ima — előkészíti a lelkeket a mai fontos tanácskozásunk — méltóságteljes lefolytathatására. A letelt év egyházmegyénket érdeklő eseményeiről — Nt. Esperes úr jelentésében minden mozzanatra kiterjeszkedőleg — számol be. Így nekem főleg az a kedves kötelességem marad, hogy Önöket, kik itt ma megjelenni szívesek voltak, lelkem mélyéből és szeretettel üdvözöljem.

Kiemelkedő ténykedése mai tanácskozásunknak, — hogy az ez évben összeült főtiszt. és mélt. országos zsinatunk által törvényhozásilag elintézendő egyes kérdésekben javaslatlételre vagyunk felkérve. Midőn javaslatainkat meg tesszük — minden szót megfontolás tárgyává kell tennünk — melyet egyetemes egyházunk színe elé terjesztünk.

Ugy vélem, szívesen emlékezünk meg — az egyetemes egyházi életünket közelebbről érdeklő azon nagy horderejű eseményről, hogy országos zsinatunk összeült, melynek megkezdett és folytatandó működéséhez Isten áldását kérve — reményteljes várakozással tekint egyházmegyénk azon munkálkodás elé — mely egyházi életünkben sok hézagot pótolni — bajokat orvosolni van hivatva.

Egyházmegyénk belső ügyeiről szólva — meg kell emlékeznem duzzadt kebellet működő új Esperesünk nagyhatásu munkálkodásáról, — aki missziói lélekkel tölti meg egyházmegyénk lelkészeit, tanítóit és gyülekezeteit. Az ujonnan rendszeresített esperesi látogatások is, melyek Istentisztelet tartásával vezettetnek be — meglepően beválnak mondhatók.

Tavalyi elnöki megnyitómban arról is megemlékeztem, hogy a közönyösség elleni munka egyh. megyénkben nem mondható eredménytelennek. Istennek legyen érte hála, hogy e téren — tehát a hitélet kimélyítése terén — lelkipásztoraink általában — a jó eredményt elérni igyekeztek a letelt évben is.

Múlt évi rendes közgyűlésünkön megemlékeztünk — Rothermere nemes angol lord hazánk fájdalmas megcsonkításának jóvátételével kapcsolatos buzgó munkálkodásáról és a nemes lordot táviratilag és levélben üdvözöltük.

Jelentem a Nt. egyh. m. közgyűlésnek, hogy a lord meleg köszönetének — hozzánk intézett levélben — adott kifejezést.

Buzdít bennünket arra, hogy a békeszerződés revisiójának gondolatával állandóan foglalkozunk — azt lelkünkben állandóan ében tartsuk. A kálvinizmus a nemzeti étellel összeforrvá lévén, ezen buzditásnak mindenesetre szívesen eleget fogunk tenni. Mikor én Önöket alkotó munkára hívom fel és azt teljesítik, — akkor nemcsak anyaszentegyházunk javára végzünk mi hatásos cselekedetet — hanem azon hatalom — melyet tudásunkkal, akaraterőnkkel — buzgalmunkkal és evangéliumi gondolkodásunkkal képviselünk — egyházunk mellett — hazánk javát is hivatva van szolgálni! Kezd-

*) Máté XIV: 16.

jük meg tehát e munkánkat és ha netalán ellentétes vélemények ütköznek is — végezzük azt egymás megbecsülésével és a tiszta demokrácia jellemezze határozatainkat. A felsőbaranyai egyh. megye mára összehívott közgyűlését ezennel megnyitom.

2. Egyházmegyei közgyűlés, miután úgy lelkészi, mint világi tagjai a szokott módon igazoltattak, megállapítja határozatképességét és megalakulását kimondja.

3. Jegyzőkönyv vezetésével közgyűlés a jegyzői kart

a szólnikivánók nevének feljegyzésével
Melegh Dezsőt bizza meg.

4. Egyházmegyei közgyűlésünk jegyzőkönyvének hitelesítésével az elnökség és jegyzői kar mellett

Csukás Endre és Dr. Saortay Árpád bizatnak meg.

5. Szavazatszedő bizottság tagjaiul a közgyűlés tartamára

Dr. Kenessey Aladár, Kulifay Elek, Sipos Lajos urakat küldi ki az egyh. megye közgyűlése.

6. Olvastatott Hideg János lemondó levele az aljegyzőségről:

Az egyházmegyei közgyűlés buzgó és tevékeny aljegyzőjének lemondását sajnálattal tudomásul veszi, kiváló érdemeit jegyzőkönyvileg megörökíti, s egyszersmind őszinte szeretettel üdvözlí tanácsbirái sorában.

- 6/b. Szavazatbontó bizottság választása.

Egyh. megyei közgyűlés megüresedett lelkészi aljegyzői tisztség betöltésére a szavazást dec. 1-i határidővel elrendeli; a szavazatok felbontására új bizottságot választ és pedig

Ruzsás Lajos siklósi lelkész elnöklete alatt, Dr. Fejes János és Ádor Sándor urakat választja meg a bizottság tagjaiul, azzal a felhatalmazással, hogy pótszavazás szükségessége esetén azt a bizottság elrendelhesse s a pótszavazások határidejét megállapíthassa.

7. Olvastatott a felsőbaranyai református egyházmegye szavazatbontó bizottságának 1928 május hó 11-én Szenlőrincen felvett jegyzőkönyve. Jelen voltak: Sipos Lajos elnöklete mellett Dr. Mándy Sándor vil. tanácsbíró és Papp Ákos lelkész. A bizottság megállapítja, hogy beküldetett 65 egyház 66 érvényes szavazata.

Szavazás eredményeként a bizottság megállapítja, hogy a lelkészi főjegyzői tisztségnél Halász Imre 43, vitéz Jávor János 23; lelkészi tanácsbírói tisztségnél Kulifay Elek 34, Hideg János 33, Csukás Endre 30, Melegh Dezső 27 és többen 1—2 szavazatot; világi aljegyzőségnél Dr. Csépan Elemér 65 szavazatot nyert.

Egyházmegyei közgyűlés a szavazatbontó bizottság felolvasott jegyzőkönyve alapján: Halász Imrét megválasztott lelkészi főjegyzőnek, Kulifay Eleket és Hideg Jánost lelkészi tanácsbíróknak, míg Dr. Csépan Elemért világi aljegyzőnek jelenti ki.

8. Megválasztott tisztviselők esküvétele.

Halász Imre lelkészi főjegyző, Kulifay Elek lelkészi tanácsbíró, Hideg János lelkészi tanácsbíró, Dr. Csépan Elemér világi aljegyző

felhivatnak a hivatali eskü letételére. Az eskü szövegét Melegh Dezső aljegyző olvassa.

Felhívottak a hivatali esküt letették.

Gondnok ur üdvözlő beszédét Halász Imre válasza viszonzta.

9. A mult évi közgyűlésről való elmaradásukat igazolják: Szabó Gyula márfai lelkész családi körülményei, Borzsák Lajos gordisai lelkész betegségével, Szücs Sándor, Józán Sándor és Lutár Sándor turonyi lelkész betegségükkel.

Egyházmegyei közgyűlés nevezett lelkészeknek mult évi gyűlésről való elmaradását indokaiknál fogva elfogadja.

10. Jelen közgyűlésről való elmaradásukat kimentették: Dr. Nagy József tan. bíró másnemű hivatalos elfoglaltságával, Dr. Szücs Ernő tan. bíró családi körülményeivel.

Egyházmegyei közgyűlés az igazolást elfogadja.

11. Olvastatott esperesnek következő jelentése:

Nagytisztelätü Egyházmegyei Közgyűlés!

Egy esztendő történetéről kell beszámolnom, melyből hét és fél hónapot töltöttem el egyházmegyénk élén, mint aki arra rendeltettem, hogy első legyek a szolgálatban.

A lefolyt esztendő, mely mult közgyűlésünk óta eltelt, nevezetes esztendeje a magyar református egyháznak, a dunamelléki egyházkerületnek és a felsőbaranyai egyházmegyének is.

A magyar református egyházban örvendetes lelki megújódásnak idejei járnak. Akár egyházi lapjainkat vesszük kezünkbe, akár egyházmegyénk, vagy kerületeink és ezek életét és munkáit összegezö konvetti jegyzökönyveket, a lelki megújulás örvendetes bizonyoságaival találkoznak mindenütt. Isten Lelkének szele zug gyűléseken, konferenciákon és az egyes gyülekezetek életében is úgy annyira, hogy ahol még a megújódott lelki életnek jeleiből úgy szölván semmit sem látunk is, bizonyosak lehetünk a felöl, hogy a hajnal ott sem késheik már soká.

Egyetemes egyházunkra nézve a lefolyt esztendő legkiemelkedöbb mozanata a f. év május havában megnyilott zsinat, mely az egyházfegyelemre és iskola ügyre vonatkozó javaslatait le is tárgyalta már, míg a lelkészválasztásra, liturgiára és a belmisszió ügyének rendezésére vonatkozó javaslatait kiosztotta véleménynyilvánítás végett az egyházmegyéknek. Így szerepelnek ezek a javaslatok a mi tárgysorozatunkon is. Lehetetlen nem érezni, hogy egyetemes egyházunk életére nézve messzekiható jelentössel bír úgy a lelkészválasztási törvény, mint a belmisszió ügyét rendezö missziói törvény helyes megalkotása. A liturgia ügyével állunk a legkívánatosabban. Fötisztelätü Püspök urunknak, Ravasz László dr.-nak, több esztendő fáradságos munkáját jelentö alkotása, az uj ágendás könyv, lefektette a megalkotandó liturgiai törvénycikk föbb alapelveit. Örömmel láthatjuk a javaslatból, hogy Isten igéje az ige egyházához méltó helyet foglalt el jövendő liturgiánkban, mely 1930 január elsejével egyetemes egyházunk minden gyülekezetére nézve kötelezövé válik. Ha most már egységes liturgiánkából nem fog hiányozni a megelevenitö Lélek, istentiszteleti rendtartásunknak ez az egysége nagyobb hasznára lesz egyházunknak, mintha feltennénk templomaink tornyára a betlehemi csillag mellé Jézusunk keresztjét is. Álljon a golgotai kereszt a szivek oltárán, majd elegendö szimböllum lesz akkor templomaink tornyán a sokatmondö csillag is.

A Presbiteri Világszövetség konferenciájának egyik jelentö eredménye az is, hogy egyetemes egyházunkban emelkedöben van a külmiszió ügye iránti

érdeklődés. Valljuk meg az igazat: szomorú megállapítás az, hogy a világ összes református egyházai között a magyar az egyetlen, mely külmisziói munkát nem végez. Az egyetemes ébredés jele az, hogy a külmiszió nagy kötelezettségének tudata is előlépett a homályból és zörget a lelkiismeret ajtaján. Ha a magyar református egyház eddig nem is végzett intézményesen külmisziói munkát, a Magyar Missziói Szövetségben helyet fogtak évek óta, mint szabad alakulatban, azok a református lelkek, kiknek szíve nemcsak Magyarország fiainak és leányainak üdvösségéért dobog, de imádságaik, érdeklődésük és örömmel hozott áldozataik körében a pogányság milliói is helyet kérnek maguknak. Nem szólván arról, hogy egyházmegyénk egyik gyülekezetében évek óta működik egy kis csoport, mint a református gyülekezet külmisziói, — csoportja és közel 500 pengőt áldoz évenként külmiszióra, egyházmegyénk egyik vidéki gyülekezetében (Kistótfaluban) akadt olyan egyháztag, aki külmiszióra, közelebbről Molnár Mária Mánusz szigetén működő magyar külmisziónáriusnő munkájára 100 Pengőt adományozott. Micsoda áldott alkalmakat nyer a feltámasztott buzgóság, ha egyetemes egyházunk intézményes külmisziói munkát indít: Majd akkor látjuk, hogy a külmiszió iránti érdeklődés és érdekében folytatott munka hogyan hat vissza áldásaival a hazai egyház belmisziójára!

Az Országos Református Nagygyűlés évről-évre nagyobb seregeket toboroz és propagandája nemcsak üres felekezeti öntudatot munkál, hanem világosan mutatja a reformátusok lelki megújulásának útját az Isten uralmában szíveink világa felett.

Az Országos Presbiteri Konferenciák a református presbiterképzés áldott eszközeinek ígérkeznek. Presbiteraink lelki színvonalának emelése együtt jár egyházunk megújulásának kérdésével, mert ha fontos az, hogy lelkészeink és tanítóink minden áldozatra kész apostolai legyenek a tiszta evangéliumnak, akkor ugyancsak nélkülözhetetlenül fontos, hogy presbiteraink áldott előbbrevívói legyenek az egyéni kegyességet sürgető és a gyülekezeti áldozatkészséget megkáló egyházi munkának. Várjuk a bibliai presbiterek típusának kialakulását, mely diadalmasan haladjon előre és szorítsa ki a templomkerülő, Isten ígéje nélkül élő és a saját feladatát inkább csak a fékezésben, gáncsvesztésben és belhivatalnokok elleni bizalmatlanság támasztásában látó presbiter régi karrikatura típusát.

Örömmel kell megemlékeznem arról is, hogy egyre közelebb jutunk a régóta várt magyar református napisajtó megvalósulásához. Inkább késsék még egy ideig a várt megoldás, de annál jobb legyen és rövid életét befejező csufos kudarc helyett állandó legyen a megindítandó napilag egyre izmosodó élete.

Nem mehetünk el szóltanul a kolportörképző tanfolyamok meg-megújuló kurzusai mellett sem. Nagyon kíváncsún tartjuk, hogy minden egyházmegyében legyen rendszeres iratterjesztés, még pedig kolportörök útján, kiknek egyházhű és komoly evangéliumi egyénisége nemcsak az evangéliumi sajtó termékeit nyújtja, hanem a személyes bizonyágtétel áldásaival hat, melynek jelentőségét eléggé nem méltányolhatjuk. Egyházmegyénk belhivatalnokai személyes tapasztalatot szerezhettek arról, hogy milyen a kíváncsú és milyen a nem óhajtott iratterjesztő típusa. A mi derék Lévai Jánosunk az 1927. esztendő folyamán 5117 P. értékű iratot terjesztett el egymaga egyházmegyénkben. Viszont akadt olyan kolportör, aki a hirhordás terén sokkal nagyobb eredményt tudott felmutatni, mint az iratterjesztés tekintetében és kihívta maga ellen egyházmegyénk lelkipásztorainak méltó felzudulását. A kolportör tanfolyamok rendezőit nagyon kérjük, hogy nagyon válogassák meg embereiket és szektákat megjárt egyéneket ne alkalmazzanak.

Nem hagyhatjuk megemlítés nélkül a Protestáns Központi Hitelszövetkezet létesülését sem, mely amerikai dollárkölcsönöket juttat egyházainknak nagyon kedvező feltételek mellett és az egyházépítés munkáját szolgálja a szintén nem nélkülözhető anyagiakkal, melyre igazán kiáltó szükségünk van. Szeretettel köszöntjük ez intézmény létrehozóit, hálával gondolva fontos missziójukra.

Fájdalommal emlékezem meg arról, hogy a hadikölcsönök karitativ valórizációjában részesülők közé nem vették fel szegény egyházaink és iskoláink, sőt kimaradtak abból az árvapénzek is.

Az 1928. XII. t.-c. is hasonló elbánásban részesít bennünket, mely az egyházi pénztartozásokat nem vette ki az átértékelés alól, miként az állami törvényhatósági és községi tartozásokat.

Egyetemes egyházi kíváncságnak kell minősítenem a lelkészi korpótlékoknak mielőbbi 100 percentes valorizációját is, melynél az osztó igazság alapján elengedhetetlenül kíváncságnak, hogy korpótlékokat kivétel nélkül minden lelkész kapjon szolgálati évei szerint. Figyelmébe ajánlom lelkésztársaimnak, hogy korpótlékigényük mindig március, illetve szeptember végéig jelentendő. Ugyancsak egyetemes óhaj a lelkészi alapfizetések minimumának 2400 aranykoronában leendő megállapítása sürgetése is. Lealázónak tartjuk, hogy a lelkiszentorzi munkát még ma is 1600 aranykoronával tekintse bárki is egyenlő értékűnek! Itt kell megemlékeznem az adócsökkentési segélyek száz százalékos valórizációjának sürögös szükségét is. Ez az ügy kinos lassúsággal halad, pedig nagyon itt lenne az ideje, hogy egyfelől gyülekezeteink terhei megkönnyebbedjenek, másfelől, hogy belhivatalnokaink teljes járandóságait megkapják.

Egyetemes egyházi nyomoruság a tanítói nyugdíjintézeti fenntartói járulékoknak az egyházközség által kívánt fizettetése. Nehéz szívvvel gondolok arra, hogy kicsiny gyülekezeteink micsoda súlyos hátralékok terheit hordozzák e cimen, melyek nagy része abból állott elő, hogy vagy a polgári község tagadta meg az iskolai segély kiutalását, vagy a vármegye törölte azt a község költségvetéséből. Itt az ideje, hogy ez a kérdés végleges és megnyugtató elintéztést nyerjen és az egyházközségek hátralékait törölje az államhatalom, a további teherviselését pedig egyetemlegesen utalják a polgári község feladatai közé.

Egyházkerületünk történetéből a következőket kell kiemelni: Mult év október 22.-én iktattatott be hivatalába egyházkerületünk világi főgondnoka, gróf. Teleki József ur Ónagyméltósága, kinek megválasztása feletti örömrünk már mult esztendei közgyűlésünk tolmácsolta, de aki felé áldást kérve emeljük fel most is kezünket, hön óhajtvá, hogy nagyon fontos tisztét egyházkerületünk javára minél gazdagabban gyümölcsözö munkával tölthesse be! Ad multos annos! Fájdalommal kell megemlékeznünk arról a súlyos veszteségről, mely Főtiszteletű Takáts József egyházkerületi főjegyző urnak f. évi április 24.-én, életének 77. esztendejében bekövetkezett halálával egyházkerületünket érte. Legyen áldott emlékezete és adjon az Ur szíve szerint való utódot egyházkerületünk megüresedett főjegyzői székébe! A lelkiismereti szabadság elvén állván, nem kívánom befolyásolni lelkésztársaimat, hogy presbiteriumaik elé a majdan meghirdetendő szavazás alkalmával kinek az ajánlásával álljanak, csak arra kérem lelkésztársaimat, hogy egyelőre ne ígérjék el szavukat senkinek sem, hanem várják be türelmesen, míg az egyházkerületi közgyűlés után a hivatalos jelölések megtörténnek.

Egyházkerületünk területén történt, de annak határain túlható alakulás a Református Lelkésznek Országos Szövetségének f. évi január havában történt megalakulása. Nagy reménységgel nézünk a lelkésznek tömörülése elé,

munkájukból jelentős részt kér magának felsőbaranyai egyházmegyénk papneinek tiszteletreméltó testülete, mely a tegnapi nap folyamán mondta ki az Országos Szövetségbe való belépést. Csak a történelmi hitelesség kedvéért jegyzem fel, hogy az egyetemes magyar református egyház összes egyházmegyéi között Baranya volt a legelső, melynek papnéi évekkel ezelőtt a tömörülés szükségességét belátták és kimondották. Az országos szövetség tevékenységét igazolják eddig végzett munkái, melyek közül kiemelkedik az őr-szentmiklósi papnék otthona megszerzéséért indított akció, melynél példászerű áldozatok várják a lelkes munka további folytatását. E helyről is nyomatékmal hívom fel az érdekeltek figyelmét, e fontos célra a megszokottnál jelentősegteljesebb áldozatokat kérő felhívásra, mert nagy dolgokat csak nagy lelkesedéssel lehet elérni. Fel kell hívnom közgyűlésünk figyelmét arra a körülményre is, hogy a kibővített énekeskönyv egyetemlegesen kötelezővé tételének ideje immáron elérkezett.

Nagyon sok gyülekezetben voltak úgy e kérdéssel, hogy a kötelező szóra vártak, mintahogy egyházmegyénk egyik egyházában mondták a renitensek: „Majd ha azt látjuk, hogy muszáj, akkor szótfogadunk!”

Főtiszteletű Püspök urunk a következő leíratot intézte hozzám: „Dunamelléki Református Püspök. 2236/1928 sz. Nagytiszteletű Esperes Ur! Az 1917. évi országos zsinatunk 1918. évi október hó 3-án tartott ülésében 80. számú határozatban elrendelte az új énekeskönyv kötelező használatát. Tekintettel arra, hogy egyházkerületünk számos egyházközségében az új énekeskönyv még mindig nem nyert általános használatot, tisztelettel kérem, szíveskedjék a bölcs vezetése alatti egyházmegye legközelebbi közgyűlésén az említett zsinati határozat végrehajtása szigorú számbavételére intézkedést hozni. Kiváló tisztelettel Budapest, 1928. augusztus 23. Ravasz sk. püspök.” PH. Kérem a Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlésnek a tárgyban hozantó határozatát.

Egyházmegyénk egy esztendei életéről hálaadással és örömmel számolok be. Lelkipásztoraink és tanítóink körében a buzgóság tüzeinek határozott emelkedése látható. Lelkészi körünk gyakran tartottak találkozókát. Tárgyalásaik, megbeszéléseik határozottan előmenetelére szolgáltak ügyeinknek. Kíváncos lenne, hogy tanügyi és egyházépítő programmal össze-össze jönnének kisebb körökben tanítóink is. Az egyházmegyei tanítóegyesület közgyűlésén ezért is kívántam résztvenni az evangelizáció munkájáról, annak mibenlétéről tartott előadásommal. Egyházmegyénkben több helyen tartottak a lefolyt esztendő folyamán missziói napokat, melyek közül Kölkeden, Mohácson, Nagyvátyon, Becsán magam is részt vettem szolgálataimmal.

Tisztelettel kérem szíves tudomásulvételét és jóváhagyását amaz esperesi intézkedésnek, hogy Főtiszteletű Püspök urunk hozzájárulásával Harkányban fürdőmissziót létesítettem e nyár folyamán, június 17-től kezdve e hó 16-ig bezárólag, vasárnapról-vasárnapra előre felkért lelkésztársak hirdették, illetve hirdetik az igét a fürdőtelep szinkörében. A fürdőmisszió gondnokságát Saortay Árpád dr. egyházmegyei aljegyző ur volt szíves vállalni, míg felügyelő lelkészül Ádor Sándor lelkésztársamat kértem fel. Midőn ezennel köszönetet mondok mindazoknak, kik a fürdőmisszió szolgálatában segítőmunkájukkal résztvettek, Isten iránti hálával gondolok arra, hogy ez a misszió nem volt hiábavaló munkája egyházmegyénknek, melyért egyedül az örökkévaló Istent illesse minden dicsőség!

Nagy jelentőségűnek tartom egyházmegyénk életére nézve az október hava második felében, itt Harkányban rendezendő 3 napos konferenciánkat is, melyen nemcsak lelkészeinknek és tanítóinknak lesz alkalmuk résztvenniök, hanem presbitereinknek, sőt egy napon ifjuságunknak is. Isten iránti hálával kell beszámolnom arról, hogy aktív munkásaink körében a lefolyt esztendő

alatt a halálnak nem volt aratása. Nyugalomba vonult belhivatalnokaink sorából kettőt hívott el az Ur : Gál István volt belvárdi tanítót, ki késő öregségében nyugalmanak csendes napjaiból hivatott el, hogy megálljon az ő Urának széke előtt és Szigeti Károly nyug. Zaláti tanítót, ki korára tekintettel még reménységgel számíthatott néhány nyugalmas esztendőre. Emlékezetük legyen áldott mindnyájunk körében !

A tisztí választások, miként mai tárgysorozatunk jelentésemet megelőző pontjánál értesülni méltóztattak, megtartattak. E helyről is bizalommal és szeretettel köszöntöm Halász Imre lelkésztársamat, mint a lelkészi főjegyzői székben hivatali utódomat, szeretettel köszöntöm az új lelkészi tanácsbírókat. Hideg János és Kulifay Elek lelkésztársaimat és az új világi aljegyzőt : Csépán Elemér dr-t is. Legyen Istennek gazdag áldása egyházmegyénk új tisztviselőin, hogy Krisztusunkkal való egységben szolgálhassuk egyházmegyénk javát. Jelentem a Nagytiszteletű Közgyűlésnek, hogy Mádi István zaláti és Nagy Dénes gyüdi lelkészek, betegségükre hivatkozással nyugdíjaztatásukat kérték és f. évi május elsejével mindketten nyugdíjaztattak. Eltávozott lelkésztársainkat a mindenható Isten kegyelmébe ajánljuk.

Azt is meg kell említenem, hogy Makay Zádor botykai tanítót egyházmegyénk időszi bíróága megfosztotta hivatali állásától. Vajha e szigorú, de igazságos ítélet bizonyulna áldott eszköznek a fiatal tanító jövődjének kívánt kialakulásában. A rózsafai presbitérium ellen múlt közgyűlésünk fegyelmi eljárást rendelt. Tisztelettel jelentem, hogy az eljárást lefolytatta az egyházmegye elnöksége és ügyészi indítványra be is szüntette azt.

Polgári leányiskolánk ügyében a miniszter ur, anyagi fedezet hiányában, még nem döntött. Kérjük Istent, hogy a mielőbbi döntés legyen egyező az Ő szent akaratával és váljék előmenetelére kedves tanintézetünknek. Ezzel kapcsolatban sajnálattal kell megemlítenem, hogy polgári leányiskolánk derék tanárnőjét, Toók Gyulánét, a V. K. O. miniszter ur rendes tanárnőül nem ismerte el. Kíváncsnak tartom, hogy egyházmegyei gondnok ur Őméltóságát felkérjük e sérelmes ügy orvoslása érdekében teendő szíves közbenjárásra.

Az egyházmegyei levéltárt illetőleg jelentenem kell, hogy rendkívüli egyházmegyei közgyűlésünkön elvben elhatározott megoldástól eltérőleg, a siklói egyház presbitériuma késznek nyilatkozott a levéltár befogadására és Ruzsás Lajos lelkésztársam annak kezelésére. Szabad legyen őt egyházmegyei levéltárnokul való megválasztásra ezennel ajánlanom.

Egyházmegyénk gyülekezeteiben a lefolyt esztendőben általában mindenütt békesség volt, csupán a bogdásai egyház presbitériumában dult az egyenlenség az adócsökkentési segélyt illető egyházmegyei határozat és a tanítói javadalom közigazgatási bírói ítélettel megítélt hátralékának kiszolgáltatása miatt. A más gyülekezetekre is veszélyesen ható bogdásai sebet akként kívántuk eltávolítani, hogy Nemes József gondnokot hivatalvesztésre ítélte egyházmegyei időszi bíróágunk. Erre az egész presbitérium lemondott és az egybehívott közgyűlés nem volt hajlandó új presbitériumot választani. De ugyancsak arra sem volt hajlandó a közgyűlés, hogy az egyház súlyos anyagi ügyeinek megoldására égetően szükséges kölcsön felvételét megszavazza. Kénytelen voltam tehát rendkívüli eszközhez nyulni és a legderekabb egyháztagok közül választott egyénemből új presbitériumot neveztem ki, melyet közgyűlési hatáskörrel is felruháztam, hogy a sürgős kölcsön ügy megoldhatóvá váljék.

Midőn ezen rendkívüli eljárásomra a Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés szíves jóváhagyását kérem, egyben kérem Bogdását illetőleg nagyon becses határozatát is. Örömmel kell beszámolnom a megújulásnak biztató ígéreteiről, melynek jeleit a csaknem teljesen rombadólt Zaláti mutatja.

Legyen Istené a hála, de illesse méltó köszönetünk Szabó József piskói lelkész is, ki erélyes kézzel vette kezébe Zaláta adminisztrálását és ma ott tartunk, hogy Zaláta államsegélyt nyert iskolája megépítésére, a lelkészlakot még ez esztendő őszén rendbehozza. Személyesen kiint jártam a tél folyamán zalátai gyülekezetünkben, két alkalommal is hirdetve Isten ígését és a presbiteriumot is kitartó munkára buzdítva. A lelki dolgok iránti eleven érdeklődés jellemzi ma már ezt a gyülekezetet és a jövő esztendőben az eredményes munka reménységével foglalhatja el helyét abban az új lelkipásztor. Fontos feladatunknak kell tekintenünk a páprádi lelkési állás megszervezését, melynél legfőbb kérdés megfelelő lelkészlakás építése. Megoldásánál önként kínálkozó gondolat, hogy új iskola építésére kell itt megfelelő államsegélyt kérelmeznünk, hogy annak megnyerése után a jelenlegi iskolát lehessen lelkészlaknak átalakítani.

A küszöbön levő nagyobb építkezések közül meg kell említenem, hogy Vajszló végre valahára megfelelő lelkészlakhoz jut és Drávaszabolcs, Matty és Rónádfa iskolaépítési államsegélyért folyamodik.

Az egyházlátogatásokat Isten kegyelmével és munkatásaim hálára kötelező szolgálatkészségével elvégeztük. Részt kért magának a munkából ez esztendőben is egyházmegyénk világi vezére: Gondnok Ur Öméltósága, — ugyancsak több gyülekezetet látogatott meg társaságomban Dr. Nagy József világi tanácsbíró ur Öméltósága is. Egyházmegyénk világi főjegyzője, Dr. Narancsik József tanácsbíró ur is ugyancsak szíves volt néhány gyülekezetben megjelenni. Fogadják egyházmegyénk hálás köszönetét.

Világi vezető embereink egyházaink ügyei iránti érdeklődésének lelkesítő hatása azt a gondolatot érlelte meg bennem, hogy jövőben valamennyi tanácsbíráinkat felkérem az egyházlátogatásban való részvételre. Egyébként köszönetet kell mondanom Halász Imre, Hideg János, Melegh Dezső, Kulifay Elek, vitéz Jávor János, Szabó József, Sipos Lajos, Simon Lajos, Ruzsás Lajos, Nagy Ákos, Mányoki Sándor, Csukás Endre és Sallay István lelkészársaimnak is, kik az egyházlátogatás nem könnyű munkájában lelkes készséggel osztoztak. Az egyházlátogatás mindenütt ígéhirdető istentisztelettel kezdődött és a gyülekezet tagjainak a nagy munkaidő dacára is felemelően megnyilvánuló érdeklődésével találkozott. Istentisztelet után ugyancsak az ígéhirdetése vezette be a megtartott presbiteri gyűléseket. Magam 35 gyülekezetet látogattam meg ez alkalommal azzal az elhatározással, hogy ha Isten életemnek és egészségemnek kedvezend, a jövő egyházlátogtást még a nagy munkaidő beállta előtt tartjuk meg és amíg Isten jelen szolgálatomban megtart, azon leszek, hogy minden második esztendőben személyesen kereshessek fel minden gyülekezetet.

Istentiszteleteink rendszeren megtartatnak mindenütt. A hétköznapi istentiszteletek nagyon sok gyülekezetben, amint kívánatos is, rendszeres gyermekistentiszteletté váltak. Vallásos estélyek Egyházasharaszti és Szaporca anyae gyházakat kivéve mindenütt tartatnak.

Gordisán ez évben a lelkész betegsége miatt nem voltak vallásos estélyek. Leányegyházaink közül Kemsén, Okorág-Monosokoron és Páprádban nincsenek vallásos estélyek.

Lelkipásztorok ugyancsak Egyházasharaszti, Kölked és Szaporca kivételével, mindenütt megtartják a kötelező bibliai órákat is.

A templomi istentiszteletek közvasárnapi látogatottsága tekintetében még sok a kívánnivaló, egyes helyeken megdöbbentő a részvétlenség, de biztató jeleink is vannak a gyógyulást illetőleg. Ünnepeink mindenütt nagy gyülekezeteket hoznak össze.

Konfirmándusainkat mindenütt a lelkészek tanítják. A lefolyt esztendőben

303 konfirmált gyermek tett ünnepélyes ígéretet Megváltója és református egyháza iránti hűségre.

Urvacsorával éltek 15.729-en. Legtöbben vettek urvacsorát Babarcon, hol a hívek 143 %-a élt azzal, — legkevesebben éltek urvacsorával Kemsén és Nagycsányban. Előbbi helyen a hívek 20 %-a, utóbbi helyen pedig csak 15 %-a járult Urasztalához.

Szórványaink gondozásáról missziói bizottságunk fog részletes jelentést tenni. Itt meg kell említenem, hogy a magyar református egyháznak égető kérdése megfelelő szórványlap kiadása, mert a Református Sion című szórvány-újság jelen alakjában nem felel meg kívánt rendeltetésének. Kicsiny terjedelmű és ritkán lát napvilágot.

Egyházmegyénk lélekszáma 27.581. A feltüntetett szaporodási és fogyási számokat egybevetve, 148-cal kevesebb az előző évinél. Nem állhatunk meg közönbösen e szomorú statisztikai adat mellett, mert ez a szám azt jelenti, hogy minden második esztendőben kihal egy egész gyülekezetünk. De bármilyen sötét legyen is a statisztika rideg adata, a Krisztusra tekintő élő reménység bizalommal várja Baranya ráksebének meggyógyulását. Más vallásról áttért hozzánk 50 férfi és 51 nő, tehát 101 lélek. Kitért tőlünk 11 férfi és 15 nő tehát összesen huszonhatan. E cimen elért növekedés 75. Született 242 fiu és 216 leány, összesen 458. A múlt évinél kevesebb 23-mal.

Meghalt 334 férfi és 323 nő. Összesen 657. A születési statisztika adataival szemben veszteségünk 199 lélek, 110-zel több a tavalyinál.

A polgárilag egybekötött házások általában megesküsznek. Mindössze 9 pár nem esküdött meg. Egyházi áldásban részesült 208 pár, 9-cel több mint a múlt évben. Vegyes házasságaink közül 31 pár adott javunkra reverzálist és csak 4 pár kötött megegyezést kárunkra.

Fájdalmasan magas a törvénytelen együttélések száma: 146. Egyházlátogatásaim alkalmával mindenütt szorgalmazom a vadházasságok lehető megszüntetését.

A hívek családi élete általában kielégítő. Az uralkodó bűnök sorában az egyke vezet még mindig, melynek gazdasági okaival ma már széles körök foglalkoznak. Mi rendíthetetlenül bizzunk az evangélium isteni erejében, mely ha diadalt vesz Baranya népének szíve világa felett, eltűnik az egyke is, mint letűnt idők szomorú emléke. Szektáskodásra sehol sincs hajlandóság, — de hogy a lelkihiúság nem veszett ki gyülekezetünk tagjainak lelkéből, mutatja az az eredmény, hogy csak egy iratterjesztőnk (pedig mások is jártak itt) egymaga 5117, egy másik hatszázat meghaladó, pengő áru vallásos iratot adott el egyházmegyénkben. Itt hívom fel az érdekeltek szíves figyelmét arra a körülményre, hogy megfelelő különszöveg közlése mellett, a Keresztyén Család Naptárából: Baranyai Reformátusok Naptára címmel külön kiadást rendeztetek és gondom lesz rá, hogy megfelelő terjesztők végig faluzzák a naptárral egyházmegyénket. Kérem lelkész és tanító testvéreim hathatós támogatását az által is, hogy arra a hívek figyelmét hívják fel.

Egyházmegyénk lelkészi karában a lefolyt esztendőben következő változások történtek: A Dunapatajra távozott Máthé Ákos helyére egyhangu meghívással Balla Árpád volt dunapataji vallástanító lelkész választatott meg. Sósvertikére Peti Sándor bűrtüváradi segédlelkész pályázat útján egyhangulag; Gyüdre Szívós Károly a nyugalomba vonult Nagy Dénes helyébe meghívás útján; Garéba Gubacsi Gábor volt fülöpszállási hitoktató-segédlelkész meghívás útján; Pécsi vallástanító lelkészül, a Budapestre távozott Sallay István helyébe a presbiterium egyhangu meghívásával Dizseri Sándor kistótfalui lelkész választatott meg. A megválasztott lelkészek és alább közlendő tanítók

választásának, illetve helyfoglalásának időpontjait tárgysorozatunk megfelelő helyén előterjesztendő jegyzőkönyvi pontokban találandjuk.

A tanítói karban következő választások voltak: Sámódra előbb Kulifay Lászlót, annak lemondása után Balogh István kovácshidai tanítót választották meg. Markócra Szabó Péter ottani h. tanítót, Mohácsra énekező tanítóul Topscher Vilmos istváni kántortanítót, másodtanítóul az új oklevéllel bíró Dózsa Bélát, Drávacehibe Faragó Tivadar új okleveles tanítót, Nyugotszent-erzsébetre Módra Saroltát új oklevéllel, Drávafokra Laurovich Dezső dencsházai tanítót, Dencsházára Gyanó József kiscsányi tanítót, Botykára eörsi Nagy Ferenc besencei tanítót, Kovácshidára Nyíry Albert mattyi tanítót, Kölkedre Bekecs Károly új oklevéllel bíró, Mattyra Jancsó Gyula botpaládi tanítót, Kiscsányba Király Juliánna új okleveles tanítónőt és Zalátára Kajdy Lajos amáci tanítót választották meg.

Kérem a jogerősen megválasztott lelkészeket és tanítókat állásaikban megerősíteni.

Ideiglenes tanítónőkül alkalmaztattak Cúnban Soós Irén, Piskón Főrizs Juliánna és Belvárdon Vörös Etelka okleveles tanítónők. Tanítói szolgálatot is végeztek Rónádfán Szalay Sándor, Zalátán Peti Zoltán exmittált theológusok.

Egyházmegyénkből eltávoztak Pintér Dénes, Módra Sarolta, Filep Domokos tanítók. Isten áldását kérjük új munkaterükön végzendő hivatásukra. Nyugalomban vonult Békefi Antal kölkedi tanító, kinek szívből kívánjuk, hogy minél tovább, egészségben élvezze a nyugalom esztendeit hosszú működése után.

Hitfelekezeti sérelem csupán csak egy van feljegyezve az egyházlátogatási jegyzőkönyvek lapjain, bár hozzá hasonló több is megtörténhetett és fájdalom, kezdünk már ez újra meg újra megisméllendő történethez hozzászokni, hogy a mohácsi református egyházat kizárták az ottani leventezászló szentelésének ünnepélyéből. Midőn ezen sérelmet itt tisztelettel bejelentem, nagy szomorúsággal állapítom meg, hogy a protestáns gyűlölet, sőt kifejezetten református gyűlölet mélyen megpróbált hazánkban ijesztően növekvőben van. A római egyház a keresztyén egységet és testvériség kívánatosságát csak akkor hangoztatja, mikor destruktív irányzatok erősödnek, vagy jutnak uralomra. A fenyegető vészfelhők láttára rendszerint felhangzik ilyenkor a szorongatottak szava: Protestáns testvérek egyesüljünk a közös veszedelem ellen!

Egyházi és vallásos egyesületeink kimutatása következő adatokat adja: Ifjúsági egyesület van 3, leánykör 4, bibliakör 2, cserkészcsapat 2, énekkar működik 36 gyülekezetben. Bizony ezek elég szegényes statisztikai adatok. Ifjúsági munkánk erélyes fellendülése és a bibliakörök megszaporodása nagyon kívánatos. Egyházi és iskolai alapítványok értéke 12.500 P, míg a takarékmagtárak értéke 1225.70 kg. buza és 250.80 kg. zab. Pénzértékre változtatva: 3814 P. Egyházi épületeink általában jókarban vannak gyülekezeteinkben, 13 egyházban szorulnak azok jelentősebb javításra. Nagyon fontosnak tartom, hogy egyházaink tatarozásra évenként megfelelő összeget költsenek, mert lehetetlen az az egyes helyeken kiáltó gazdálkodás, hogy előbb teljesen elpusztulni engedik az egyházi épületeket és csak akkor renoválnak.

Tűzkár ellen kellő értékű biztosítás van mindenütt, Diósvizlót kivéve, melynek presbiteriumát megfelelő eljárásra utasítottam.

Egyes gyülekezeteink életéből ki kell emelnem a következőket:

Beremend harmoniumot szerzett 560 P költséggel. Drávaiványi 281 kg.-os harangot öntetett. Drávaszabolcs 8750 P költséggel harangot öntetett, új orgonát szerzett és templomot renováltatott. Drávacehi harmoniumot szerzett. Ma Drávaszabolcsban van Felsőbaranyának egyik legszebb temploma, Garé harangot öntetett 2245 P értékben. Egyházasharaszti két harangot öntetett. Gordisán a hívek 403 P-t adtak templomkerítésre. Gyűdön két harangot öntettek 4123

P költséggel. Hirics templomtornyát megújította és arra villámhárítót szereltetett 2900 P értékben. Kistótfalu harmoniumalapot létesített. Kórós új kerítést épített a templom köré. Markóc harmoniumot szerzett. Márfa templomot renováltatott 1860 P költséggel. Nagytótfalu 219 P kiadással bevezettette templomába a villamosvilágítást. Nagyváty gyülekezeti könyvtárat létesített. Nyugatszenterzsébet harmoniumot szerzett. Pécs új gyülekezeti házat épített és azt megfelelőleg be is rendezte. Sámód új harangot öntetett 2088 P értékben. Sellye kerítést építtetett és egyházi épületeit villamos világítással látta el. Siklós templomát renováltatta. Siklósnagyfalu 3 évre megadóztatta magát, hogy 2 új harangot szerezhesen. Szaporca orgonát javíttatott. Terehegy romokat takarított és rendbehozatta temploma környékét. Turony templomát és egyházi épületeit hozta rendbe és 2 harangot öntetett. Vajszló harangot öntetett és vetítógépet szerzett. Zaláta lelkészlakását javíttatja és új iskolát épít. Rádfalva 596 kg. súlyú harangot szereltetett fel új vaskoronával.

Egyházközségeink adósságai pengő értékben 34.259,38 P-ben tüntetettek ki. Ez összegtől függetlenül régi adósságok koronaértékben 74.208 koronával szerepelnek. Törlesztésükről mindenütt megfelelőleg gondoskodnak. Adócsökkentési segélyben nyertek gyülekezeteink az egyes kimutatások összegezése szerint 32.974 P 27 fillért, míg lelkészi kongruában, korpótlék és családi pótlékok címén a felvett összegek 21.801 P 46 fillérben nyertek kimutatást.

Az adakozások statisztikája a következő képet mutatja: Isten dicsőségére adakoztak híveink 5679,47 P-t. Közcélokra 10.765,65 P-t. Perselyek útján befolyt 5447,02 P. Teljesített közmunkák értéke 7884,41 P. Építkezésekre kiadtak 74.060,55 P-t. Nagyobb adakozások voltak: Beremenden, Drávacsehiben, Drávafokon, Garéban, Gordisán, Kiscsány-Oszipban, Kóróson, Mattyon, Pécsen, Sámodon és Siklóson. Nagyobb építkezést végzett: Csarnota 1632 P. Dravasabolcs 1600 P. Egyházasharaszti 5656 P. Hirics 3095 P. Kiscsány-Oszip 1162 P. Kísszentmárton 2160 P. Kórós 1689 P. Magyarbecske 1494 P. Márfa 1860 P. Nagyváty 1774 P. Old 4320 P. Pécs 30.000 P. Sellye 2415 P. Siklós 3401 P. Szaporca 1261 P. Terehegy 1461 P. és Turony 2263 P. költséggel.

Fel kell hívnom a Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés figyelmét arra a körülményre, hogy jövőben minden egyházmegye saját maga köteles nyomtatni esperesi kérdőpontokat. Mivel kérdőpontjaink sok szükséges kérdést nem tartalmaznak, kíváncsún tartom, hogy kinyomtatandó kérdőpontjaink szövegezését kiküldendő bizottság állapítsa meg. Kérem ezen bizottság megválasztását.

Végül hadd köszönjem meg szeretetteljes támogatását mélyen tisztelt elnöktársamnak, tisztviselőtársaimnak és egyházmegyénk egész közönségének. Kérem hordozzanak buzgó imádságaikban, jöjjenek segítségemre segítő munkájukkal, mindennek felett őszinte szeretetükkel nehéz hivatásom teljesítésében. A munkának terhére hordozom, azzal a forró vággyal, hogy lehessenek az én Uram Jézus Krisztusnak, az Ő kegyelme folytán jó vitéze és felsőbaranyai egyházmegyémnek hű munkása. Legyen Istennek áldása egyházmegyénken, egyházkerületünkön és egyetemes egyházunknak minden munkáján!

Jelentésemet ezekben előterjesztve, mély tisztelettel maradtam a Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlésnek,

Pécsen, 1928 szeptember 6-án

kész szolgálja

NYÁRY PÁL S. K.

esperes.

Egyházmegyei közgyűlés az elhangzott, mindenre kiterjeszkedő esperesi jelentést tudomásul veszi s határozatokat igénylő pontjaira nézve a következő határozatokat hozza:

a) Egyházmegyéink nemcsak a köteles tisztelettel, hanem bizalommal teljes várakozással is köszönti egyetemes egyházunk legfőbb törvényhozó testületét, a f. év május havában összehívott zsinatot. Régi törvénykönyvünk hiányai, fogyatékoságai pótlásokra, az új idők követelményeinek megfelelő megújításra várnak. Emberek munkája lesz ez is, de hisszük és reméljük, hogy zsinati atyáink megtalálják az Isten Szent Lelke által mutatott utat anyaszentegyházunk üdvére és dicsőségére! Egyébként közgyűlésünknek is módjában lesz a tárgysorozaton levő lelkészválasztási, belmissziói és liturgiaügyi törvényjavaslatokra nézve állást foglalnia!

b) Szomorú igazsággént állapítja meg közgyűlésünk is az esperesi jelentéssel egyetértőleg, hogy a világ református egyházai között talán a magyar az egyetlen, amely számbavehető külmissziói munkát nem végez. De, ha nem is mentségül e kétségkívül sajnálatos elmaradottságunknak, hanem mintegy magyarázatul rámutat közgyűlésünk a magyar református egyház különleges helyzetére. Négyszáz esztendőnek sokszor felzugó viharaiban, testvértelenül magára hagyatva, egyedül a megtartó Isten erejében bízva, saját létéért, fennmaradásáért kellett könnyel, verejtékkel és vérral áldoznia. Csoda-e, ha e tekintetben elmaradt szerencsésebb sorsu, ha lélekben talán nem is, de anyagi javakban bizonynyal gazdagabb külföldi testvéreitől? Mindazonáltal mi is átérezzük az e tekintetben reánk is váró nagy kötelességet, mi is teljesíteni óhajtjuk a krisztusi örök parancsot: (Máté XXVIII: 19.) és hisszük is, hogy sorsunk jobbra fordultával s ama mindeneket megújító Lélek hatása alatt a külmisszió terén is elfoglaljuk méltó helyünket.

c) Közgyűlésünk is mielőbb megvalósulva szeretné látni minden gyülekezetünkben a hivatásának igazán magaslatán álló református presbyterium ideálját. E végre, hogy e tekintetben is, legalább csak egy lépést tegyünk előre, közgyűlésünk óhajtandónak tartja, miszerint — amiképpen az már több gyülekezetünkben megvan — minden presbyteri gyűlés a lelkész imádságával, bibliaolvasásával és az ahhoz fűzött rövid adhortációval vegye kezdetét. Hadd érezzék meg presbytereink, hogy az egyház ügyeivel való foglalkozás egyet jelent az Isten országáért végzett munkával és az arra való elhivatással.

d) A megindítandó református napilap ügyét közgyűlésünk buzgó pártfogásába és áldozatkészségébe ajánlja nem csak lelkészeinknek és tanítóinknak, hanem világi urainknak, presbytereinknek és egyéb, református egyházunk jövőndő sorsát szíven viselő hiveinknek is.

e) Nem kisebb mértékben tartja döntő fontosságúnak közgyűlésünk az evangéliumi szellemű iratterjesztés munkáját is, mely hivatva van arra, hogy hiveink lelki élete helyes irányba való terelésének egyik elősegítő eszköze legyen. Éppen ezért becsüljük meg a mi derék, ügybuzgó iratterjesztőnket, Lévai Jánost és támogassuk őt éppen nem könnyű feladatának teljesítésében. A kiadandó „Baranyai reformátusok naptára”-t illetőleg közgyűlésünknek esperes ur előterjesztése mellett csak az az óhajtása még, hogy az olcsóbb legyen a szokottnál és mielőbb legyen kész a terjesztésre.

f) Egyházmegyei közgyűlés ismét zörgetni kénytelen felsőbb egyházi hatóságaink útján a kultusz kormányának a mi számunkra — úgy látszik — nehezen megnyíló ajtaján a minden lelkész számára kivétel nélkül folyósítandó korpótléknak, továbbá az adósegélynek mielőbbi 100 %-os valorizációja és a lelkészi alapfizetésnek 2400 arany koronára való felemelése érdekében. Református egyházunk, lelkészi és tanítói karunk csakugyan más elbánást érdemelne már azért a nemzeti munkáért, mit magyar hazánk érdekében oly kitartó hűséggel végzett és végez a mai mostoha viszonyok között is. Egyben felkéri közgyűlés az Elnökséget a már auguszt. hóban esedékessé vált, de még ki nem utalt II-ik félévi adósegély megsűrgetésére, továbbá arra, hogy odahatni szíveskedjék, miszerint az adósegélyek ezentul ne a püspöki és esperesi hivatalok közvetítésével, hanem egyenesen a Földhitelintézet által küldessenek meg az egyházaknak.

g) Fájdalommal nézi egyházmegyei közgyűlés iskolafentartó, kis gyülekezeteinknek a rájuk nehezedő és egyre szaporodó iskolai terhek alatti szálnalmas vergődését. Iskoláink fentartásához körömszakadtig ragaszkodnunk kell, mert a rajtunk átviharzott nehéz idők tapasztalatai arra tanítottak meg bennünket, hogy a mi egyházi iskoláink minden nemzetietlen törekvés ellen erős védbástyának bizonyultak. Hogy ezt a hazafias szellemű kulturmissziót iskoláink továbbra is teljesíthessék, ne tegyük lehetetlenné egyéb súlyos terheket is hordozó kis gyülekezeteinknek iskola fentartását. Ismételten kérni kénytelen közgyűlésünk egyházi hatóságainkat, hogy minden tekintélyük és erejük latbavetésével odahatni méltóztassanak, miszerint legalább a tanítói nyugdíjárulékok nyomasztó terhe iskolafentartó egyházainkról a politikai községekre háríttassék át. Elvégre, ha községeink költségvetése testnevelési, telefon-bevezetési, tűzoltófelszerelési és egyéb ilyenemű célokra sokkal nagyobb összegeket elbir, jusson azok között egy parány kis hely iskoláink segélyezésére is. Gondnok Urnak ez irányban máris megtett fáradozásaiért közgyűlésünk hálás köszönetét nyilvánítja.

h) Egyházkerületünknek diszes hivatalába immár már beiktatott főgondnokát, gróf Teleky József Önagyméltóságát egyházmegyénk közgyűlése ismételten tisztelettel köszönti, reá s anyaszentegyházunk érdekeiért folytatott munkálkodására a jóságos Isten gazdag áldását kéri.

i) Kegyelettel helyezi le egyházmegyénk is a megemlékezés ciprus-ágát a mindvégig fáradhatatlan, hű szolgának, egyházkerületünk hosszú éveken át volt főjegyzőjének, néhai főtiszteletű Takács Józsefnek ceglédi sirhantjára. Hisszük, hogy a hű szolga még többre bizatott az ő urának örömeiben! (Máté XXV : 21.)

j) Nagy reménységgel üdvözlí közgyűlésünk a Református Lelkésznék Szövetségét s az abba belépéseket elhatározó felsőbaranyai papnéinkat is. Az ő munkába állásuk máris nagy eredményeket mutat fel s valóban a fényes hajnal hasadását jelenti egyházi életünk egén. Szívből óhajtjuk, hogy Isten megsegítő kegyelme vezérelje és gazdag áldása kísérelje buzgótságukat.

k) Egyházmegyei közgyűlés az új énekes könyvnek istentiszteleti szertartásainkon való kötelező használatba vételét immár mindazon gyülekezeteinkre nézve elhatározza, ahol az erre vonatkozó zsinati rendelet még végre nem hajtott volt. Elrendeli

hogy az új énekeskönyv legkésőbb jövő év január elsején egyházmegyénknek minden gyülekezetében használatba vétessék, melynek megtörténtét a lelkészek az esperesi hivatalnak jelenteni tartoznak. Ezt a határozatot a lelkészek a szószerkről hirdessék ki, hogy a híveknek legyen elég idejük még új év előtt az új énekes könyv beszerzésére.

l) Esperes urnak azt az igazán régi hiányt pótló intézkedését, hogy itt Harkányban a folyó nyári évadban fürdő missziót létesített, közgyűlés helyesléssel, sőt köszönettel tudomásul veszi és annak folytatását, tekintettel a tapasztalt szép eredményekre, a jövőben is fentartandónak óhajtja. De köszönétét nyilvánítja a közgyűlés úgy a rendezés munkáját végző, mint a lelkészi szolgálatot ellátó uraknak is önzetlen fáradozásukért. Általában örömmel látja és tapasztalja közgyűlésünk az egyházaink, lelkészeink és tanítóink körében egyre fokozódó, intenzívebb egyházi munkákat: tagjaitól továbbra is lankadatlanul kitartó buzgóságot remél és vár, melynek legyen tovább fokozó alkalmá az itt Harkányban rendezendő októberi konferencia is, melyen való minél számosabb megjelenésre hívja fel az érdekelteket.

m) Megütközéssel értesül egyházmegyei közgyűlés arról a sajnálatos körülményről, miszerint polgári leányiskolánk derék tanárnőjét Took Gyuláné dr. Balla Máriát a V. K. O. miniszter ur még most sem ismerte el rendes tanárnőül. Felhívja polgári iskolánk igazgatóságát, az e tárgyban ismét megteendő sürgős intézkedésre; gondnok ur Öméltóságát pedig felkéri a szíves pártfogásra és közbenjárásra.

n) Helyeslőleg veszi tudomásul közgyűlés esperes urnak a levéltár elhelyezésére vonatkozólag megtett intézkedéseit. Az egyházmegyei levéltár állandó helyéül — régebbi határozatai alapján is — a siklósi lelkészlakot jelöli ki, egyházmegyei levéltárossá a mindenkor siklósi lelkészt, jelenleg Ruzsás Lajos urat választja meg.

o) Amilyen jóleső örömmel szemléli egyházmegyei közgyűlés a gyülekezetek körében általában meglevő szép rendet és jó békeséget, éppen olyan fájdalmas szomorúsággal értesül a bogdásai gondnok és a presbyterium egyházzromboló viselkedéséről és az ennek következtében előállott lehetetlen helyzetről. Bárcsak elrettentő példa lenne a renitens gondnok elítéltetése és bárcsak jobb belátásra bírná a bogdásai egyház tagjait. Egyházmegyei közgyűlés esperes urnak az adott helyzet által követelt rendkívüli intézkedéseit az I. t.-c. 47. §-a alapján megerősíti, az általa kinevezett presbyteriumot teljes jog- és hatáskörrel felruházza mindaddig, míg a bogdásai egyház tagjai a kívánatos jobb belátásra el nem határozzák magukat. A bogdásai helyzetről szóló, remélhetőleg örömdetes javulásról beszámoló jelentést jövő közgyűlésre elvárja.

ö) A páprádi lelkészi állásnak, mint fontos központi missziói lelkészségnek megszervezését esperes urral egyetértőleg közgyűlés is igen sürgős feladatnak tartja. E végre tisztelettel felkéri egyházmegyénk elnökségét, hogy atyai gondnal kegyeskedjék e több gyülekezetünk jövő sorsára nézve döntő jelentőségű kérdést minél előbb a megvalósulás útjára eljuttatni.

p) Közgyűlés bizalommal köszönti az egyházmegye új tisztviselőit, lelkészeit és tanítóit. Szolgálja munkálkodásuk egyházmegyénk, anyaszentegyházunk javát és azzal együtt Isten dicsőségét.

A körünkől eltávozott lelkészeket és tanítókat Isten áldásának kívánásával bocsájta el és őszinte részvéttel emlékezik meg két derék nyugalmazott tanítójának: Gál István volt belvárdi és Szigeti Károly volt zalatai tanítóknak elhunytáról.

r) Köszönetét nyilvánítja közgyűlés Esperes úrnak és munkatársainak az egyházlátogatások tetet-lelket fárasztó, de hiszszük, hogy jó hatás nélkül nem maradt nagy munkájának végzéséért. Egyben felkéri közgyűlésünk a világi tanácsbíró urakat is, hogy ezentul, amennyiben körülményeik és idejük megengedi, vegyenek részt az egyházak meglátogatásában, hogy azok gyülekezeteink életében minél ünnepélyesebb alkalmakká legyenek.

s) Egyházmegyei közgyűlés a kötelező bibliaórákat és vallásos estéket meg nem tartó lelkészek eljárása felett rosszalását fejezi ki s az illetőket az e tárgyban hozott határozatok pontos betartására utasítja.

t) Bár egyházmegyénk lélekszáma az elmúlt évben is aggasztó mérvben fogyott, közgyűlésünk mégis hittel és bizalommal tekint Baranya református magyar népének szebb, dicsőbb jövője felé. A népünket pusztító egyke mulásának örvendetes előjelei már itt-ott biztató fénnel csillannak fel, mint sötét éjszakában múló viharfelhők mögül a kedves csillagok. Bizó tekintetünk önkénytelenül is oda irányul affelé az örök Kegyelem felé, akinek ereje és hatalma még a kövekből is tud fiakat teremteni. Ez a csodás erő — hiszszük — meggyógyítja, újjá építi, pusztuló népünknek szomorú romlását.

u) A mohácsi és ahhoz hasonló jellegű, gyakran megismétlődő vallássérelmi eseteket sajnós, nem áll módjában közgyűlésünknek hathatósan orvosolni. Igazunknak, szeretett hazánk iránt mindig megbizonyított hűségünknek és áldozatkészségünknek felemelő tudatában Isten előtti alázatossággal hordozzuk a mostoha, testvértelen elbánás nehéz keresztjeit, bizva a mindeneket bölcsen megítélő Istennek előbb-utóbb bekövetkező igazságszolgáltatásában.

v) Gyülekezeteinknek a múlt évben is megmutatott adakozó kedvét és példaszerű, nagy áldozatkészségét közgyűlésünk most is örömmel és Isten iránti hálával jegyzi fel aranykönyvébe.

z) Egyházmegyei közgyűlés az új esperes-látogatási kérdőpontok megszerkesztésére esperes ur elnöklete alatt a jegyzői kart és a bizottságok elnökeit küldi ki.

12. Tárgysorozat megállapítása :

A bemutatott és előre szétküldött tárgysorozat némi módosítással elfogadtatott.

13. Beterjesztett a következő hátralékjegyzék:

1. Immerhauzer Ulrik Teréz alapítványa (1922, 65).
Tárgysorozaton.
2. Társítások ügyében készítendő javaslatok (1923, 22.)
Nyilvántartandó.
3. Belmissziói alap létesítése (1925, 12, c.)
Tárgysorozaton.
4. Besence Kiscsány-Oszióhoz tartozásának ügye (1926, 33.)
Nyilvántartandó.
5. Ujmindszent—C.-Bogád—Páprád—Besencetársításának ügye (1926, 34.)
Nyilvántartandó.

6. Pécsi internátusok létesítése tárgyában kiküldött bizottság munkája (1927, 35.)

Nyilvántartandó.

7. Kálvinista Lobogó, vagy más egyházmegyei lap újbóli megindítása (I, 1928, 15.)

Nyilvántartandó.

14. Lelkészválasztások. A *nagytótfalui* lelkészi állásra 1927 augusztus hó 28-án Balla Árpád volt dunapataji vallástanító lelkész meghívás után egyhangulag; a *sósvertikei* lelkészi állásra 1928 márc. 18-án Peti Sándor volt bürtőváradai s. lelkész pályázat után egyhangulag; a *gyüdi* lelkészi állásra 1928 június 10-én Szívós Károly volt garéi lelkész meghívás után egyhangulag; a *garéi* lelkészi állásra 1928 augusztus hó 12-én Gubacsi Gábor volt fülöpszállási hitoktató segédlelkész meghívás után egyhangulag választottak meg.

A Sallay István lemondásával megüresedett *pécsi vallástanító* állásra 1928 augusztus 17-én tartott presbiteri gyűlés egyhangulag Dizseri Sándor volt kistótfalui rendes lelkészt választotta meg.

Egyh. megyei közgyűlés a törvényesen megejtett és felebbezéssel meg nem támadott nagytótfalui, sósvertikei, gyüdi, garéi rendes lelkész választásokat jóváhagyja, megválasztott lelkészeket állásukban megerősíti, ugyszintén megerősíti Dizseri Sándor vallástanítóvá választását és új állásokba került új munkásaira kéri az Isten gazdag kegyelmét, hogy fáradhatatlanok legyenek a munkában, melyet Isten rájuk bízott és legyenek választóiknak példányképei a hitben, a csüggedetlen reménységben és önzetlen szeretetben.

15. Tanító választások. A drávacsehi-i kántor-tanítói állásra 1927 július hó 21-én Faragó Tivadar okleveles tanító; a kispeterdi előkönyörgő tanítói állásra 1927 jul. 26-án Sylveszter Gábor volt nagybajomi kántor-tanító; a sámodi kántortanítói állásra 1927 aug. 7-én Kulifay László okleveles kántor-tanító; majd 1927 november 20-án Balogh István volt kovácshidai tanító; a mohácsi első és másodtanítói állásra 1927 aug. 14-én Topscher Vilmos volt istvándi-i kántor-tanító illetve a másodtanítói állásra Dózsa Béla okl. kántor-tanító; a markóci előkönyörgő tanítói állásra 1927 aug. 21-én Szabó Péter, volt ottani helyettes okleveles kántortanító; nyugatszenterzsébeti kántor-tanítói állásra 1927 dec. 20-án Módra Sarolta okl. tanítónő; a drávafoki kántor-tanítói állásra 1928 február 19-én Laurovits Dezső volt dencsházai kántortanító; a dencsházai kántor-tanítói állásra 1928 márc. 18-án Gyanó József volt kiscsányi tanító; a kovácshidai kántor-tanítói állásra 1928 márc. 25-én Nyíry Albert volt mattyi tanító; a botykai kántor-tanítói állásra 1928 márc. 28-án eörsi Nagy Ferenc besencei előkönyörgő tanító; a mattyi kántor-tanítói állásra 1928 jul. 1-én Jancsó Gyula botpaládi kántortanító; a kölkedi kántor-tanítói állásra 1928 jul. 15-én Bekes Károly okl. tanító; a kiscsányi kántor-tanítói állásra 1928 aug. 12-én Király Juliánna okl. tanítónő; a zaláti kántor-tanítói állásra 1928 aug. 19-én Kajdy Lajos volt amaci kántor-tanító választott meg.

Egyh. megyei közgyűlés a törvényes formák megtartásával választott és felebbezéssel meg nem támadott drávacsehi-i, kispeterdi, sámodi, mohácsi I. és II., markóci, nyugatszenterzsébeti, drávafoki, dencsházai, kovácshidai, botykai, mattyi, kölkedi, kiscsányi, zaláti kántor-tanító, illetve tanítónő választásokat megerősíti, mégis azon kikötéssel, hogy kántori oklevéllel nem bíró tanítók kántor-tanítói alkalmaztatásuk esetén a kántori oklevelet egy éven belül megszerezni és esperes urnak bemutatni tartoznak. Egyház-

megyei közgyűlés leszögezi, hogy sem népoktatásunknak, sem tanítóinknak nincs előnyére a folytonos helycsere. Szinte kialakulóban van a vándortanító típusa. Ezért nem lehet sem a tanítás, sem az eredmény egységes, fejlődő, hanem csak a törvény betűjét betöltő. Tisztelet a kivételeknek, akik összeforrottak az ő kis gyülekezetük, közösségük népével és égő fájdalmat éreznek annak gondolatára is, hogy elszakadjanak addigi munkamezejüktől.

Egyh. megyei közgyűlés atyai szeretettel kéri a kebelében működő tanítói kart, hogy a hiányokat, a csekélyebb javadalmat, a rosszabb közlekedési viszonyokat pótolják hivatásuk eszményi szépségével és a jól megalapozott otthon takarékos munkaszeretetében és áldásában találják meg a jobban dotált kartársaikkal az anyagi kiegyenlítődést, hogy így évtizedeket töltvén egy helyen, élvezhessék fáradozásaiknak erkölcsi és anyagi áldásait és ez által még eredményesebben építhessék anyaszentegyházunk és édes magyar hazánk szebb, boldogabb jövőjét.

16. Olvastatott a segéd, illetve helyettes lelkészeket igénylő egyházakra vonatkozó alábbi javaslat, mely szerint

I. kongruás egyházakban :

1. Pécs, — tekintettel a sok irányu munkára — kér s. lelkészt,
2. Rónádfa, — a beteg lelkész helyettesítésére, — lelkészt,

II. nem kongruás egyházban :

3. Zaláta, — a lelkészi állás üresedésben létele miatt h. lelkészt,

III. Állandó káplántartási jog címen :

4. Pécs, — mint esperesi székhely — s. lelkészt kér.

Egyházmegyei közgyűlés a felsorolt egyházak s., illetve h. lelkész kirendelését célzó kérelmének helyet ad, s kéri az egyházkerületi közgyűlést, hogy nevezett gyülekezetekbe segéd, illetve helyettes lelkészeket kirendelni méltóztassék !

17. Egyházmegyei közgyűlés az ösztöndíj-bizottság tagjaiul megválasztja :
Mándy Sámuel gondnok ur elnökle mellett Dr. Narancsik József, Szalay Ferenc, Dr. Kenessey Aladár és Szabó Károly urakat.

18. A közgyűlés színe előtt letették hivatalos esküjüket :

Király Juliánna, Bekes Károly, Dózsa Béla, Faragó Tivadar tanítók.

19. Egyházkerületi képviselők választása.

Egyh. m. közgyűlés egy évi időtartamra egyházkerületi rendes képviselőknek Melegh Dezső és Dr. Szűcs Ernő, — pót-képviselőknek pedig Szabó József és Dr. Fejes János urakat választja meg.

20. Lelkészi főjegyző előterjeszti az egyházmegyei intéző-bizottságnak 1928. évi március 27.-én és július 6.-án megtartott két rendbeli üléséről felvett jegyzőkönyveket, illetve az azokban foglalt határozatokat.

Egyházmegyei közgyűlés az intézőbizottság határozatait tudomásul véve végleg megerősíti.

A bogdásai egyházat iskolájának az állam részére átadni szándékolt kérelmével elutasítja, nem athatván sanctióját egyetlen egy iskolájának elidegenítéséhez sem ; mert az iskolát az egyház élő organizmusához tartozó nemes szervnek tartja, melynek eltá-

volitása az egyház testét végzetesen csonkává, bénává tenné. Éppen ebből a szempontból :

Jóváhagyólag veszi tudomásul közgyűlés az intéző bizottságnak a kispeterdi iskolatígyre vonatkozó határozatát is.

Egyben elrendeli, hogy az intézőbizottság fent jelzett jegyzőkönyvei az egyházmegyei közgyűlés jegyzőkönyvének függeléké gyanánt kinyomattassanak.

21. Tárgyaltatott Hegedüs Lórántnak a zsinat által véleményadás végett az egyes presbyteriumokba letett kereszt javaslata és az erre adott presbyteri határozatok.

Megilletődött lélekkel állunk a keresztkérdéssel szemben. Fel-tűnik előttünk a Golgotha kereszthe. lelkünkbe mélyen csendül bele az „Elvégeztetett“, amely után az atya kezébe tette lelkét a világ megváltója, — és mégis, mit változtatna hitünkön a feltett kereszt? Hitünk nagypéntekje megszenteltebb ünnep, mélyebb lelki bánat az emberi bűn felett, mint a kereszttviselőké.

Miért kellene hát a magyar vallás tipikus nemzeti jellegét elho-mályosítani a multat megtagadva, feledve csak azért, hogy látszat szerint közelebb jusson egymáshoz a róm. kath. és ref. egyház?

Az ilyen mozgalmak nem erősítik hitünket, gyengítik erőinket, megtevesztik elleneinket, ezért a véleményét beküldött 49 egyházból 47 egyház presbyteriuma emeli fel tiltakozó szavát a keresztnék feltétele ellen és mindössze 2 egyh. nem látja aggodalmasnak azt.

Ezzel szemben több egyh. kívánja a csillagnak kötelező hasz-nálatát elrendelni.

22. Tárgyaltatott a lelkészválasztási zsinati törvényjavaslat.

A II. t.-c. revíziója tárgyában beküldött zsinati törvénytervezettel szemben. A felsőbaranyai egyházmegye közgyűlése a megküldött törvénytervezetet álta-lánosságban sem fogadhatja el tárgyalási alapul az alábbi okokból.

1.

A meghívás után való választás meghiusulása esetén a lelkészi állás betöltése kisiklik úgy az esperes, mint az egyházmegye hatásköréből, a gyüle-kezet választási joga is illuzoriussá válik; a püspök és a kerületi bizottság közbevetése, sőt diktaturája alá helyeződik az egyházmegyei hatóságok minden intézkedése és a gyülekezet választási szabadsága.

2.

Ugy a választó egyházaknak, mint a választási eljárás alá kerülő lelké-szeknek lehető gyors befolyást biztosító, minél kevesebb visszaélésre, szava-zásra és korteskedésre alkalmat adó törvényre van szüksége. Olyan törvényre, amely csak egyféleképpen értelmezhető: sem nem tágítható, sem nem szűkít-hető. Ez a törvénytervezet önmagában hordja öngyilkosságának csiráját, amidőn a bizottsági jelentés 4-dik lapján a következő mondatik róla szószerint. „A bizottság tudatában van annak, hogy az előterjesztett javaslat a rendes lelkészi állás betöltését több esetben nehézkessé teszi és különösen úgy látszik, hogy sok esetben nagyon sok tényezőnek és nagyon sok alkalommal kell nyilat-kozni a választás érdekében. Egyébként a javaslat úgy van felépítve, hogy a nyერendő tapasztalatok alapján nagyon könnyű lesz a gyülekezeti választás szabadságát növelni, vagy még szorosabbra tenni anélkül, hogy a rendszer ezáltal megbolygattatnék.“

Hol van itt a törvény megkivántató teljes biztonsága?!

Mindezek, de még több itt felsorolt lényeges elvi okokból közgyűlésünk a törvénytervezetet egyáltalán nem tárgyalja, hanem kijelenti, hogy a meglevő II. cikket megfelelő, helyes és világos, félre nem ismerhető és magyarázható alapnak tartja, amelyet nem elvetni, hanem egyes pontjaiban változtatni, módosítani és szigorítani kell.

A változtatásoknál főelvünk a pályázat útján való választást — amelyet kiküszöbölni nem lehet, csak majd a távoli jövőben, megváltozott egyházi közszellem kialakulása esetén — a minimálisra redukálni.

A meghívás útján való választásnak a fenti okból lehető tág keretet akarunk adni, ki akarunk kiküszöbölni egyes, gátló momentumokat, sőt az egész választó gyülekezet figyelmét jelőre felhívni a meghívás útján való választás módjának, mint a lelkészi állás betöltésénél legmértöbb eljárásnak alkalmazására. Novum változtatásunknál az, hogy mivel sokszor megesik az, miszerint a gyülekezet két egyenlő pártra szakad két jelölt mellett, ilyen esetben kelljen pályázatot hirdetni — amikor a többi pályázók ugyis csak statiszták lennének — hanem a presbiterium kérésére a választási eljárás a legrövidebb idő alatt folytatassék le a két jelölt között és az egyszerű többséget elnyert jelölt meghívott lelkésznek jelentik ki.

Ezek előrebocsátása után a II. t.-c. az alábbiak szerint revideáltassék. 8. §-nál pótlás. Az esperes, vagy megbizottja a 6. §-ban előirt teendők elvégzése után aznap, vagy másnap a három nappal előbb értesített és gyülekezeti helyiségbe összehívott közgyűlés előtt ismerteti a lelkészválasztási törvény főbb rendelkezéseit, figyelmébe ajánlva a gyülekezetnek a meghívás útján való választás előnyeit a pályázat útján való választással szemben és felhívja a gyülekezet tagjait, hogy meghívni szándékoljt jelöltjét, vagy jelöltjeit a presbiterium útján 15 nap alatt jelentse az esperesi hivatalhoz.

9. §-nál új kikezdés. Ha pedig a választók két jelölt köré csoportosulnak és aláírások útján az általános többség kétséget kizáró módon meg nem állapítható, a presbiterium mindkét egyént bejelenti az esperesnek, aki mindkettőt felhívja okmányainak betérjesztésére.

A 10., 11. és 12. § a két jelölt közötti választási eljárásnak megfelelőleg átalakítandó úgy, hogy végül az egyszerű többséget nyert jelölt meghívott lelkésznek jelentendő ki.

14. §-nál toldás. Ha a meghívás útjani választás az első alkalommal eszközölhető nem volt, az esperes újból adhat 8 napot meghívandó jelölt megnevezésére a presbiterium kérésére. Többször azonban haladék nem adható.

15. §-nál pótlás. Az is meghívható, aki állásában még egy évet sem töltött el, azonban újabb helyén az egy év eltöltéséig helyettes alkalmazandó, a meghívást elfogadó lelkész pedig választási és költöztetési költségeit új helyére való beköltözése előtt régebbi gyülekezetének visszatéríteni tartozik.

20. § helyett. A presbiterium kérésére úgy a meghívni szándékoljt, mint a választásra kijelölt lelkészek bármelyikének az esperes engedélyt ad arra, hogy az ő általa kijelölt istentiszteleti alkalommal a választó gyülekezetben a hivatalos egyházi helyiségben megjelenhessenek és a templomban meghallgathatók legyenek. Ezen alkalommal az esperes egy megbizottat küld ki, akinek kötelessége örködni afelett, hogy a jelölt és a választók között az érintkezés szigorúan csak a bemutatkozásra szorítkozzék.

A 12. és 28. §-nál pótlás. A szavazás minden esetben a kiküldött bizottság által adott, egyforma színű és alakú, hivatalos gyülekezeti bélyegzővel ellátott szavazó lapokkal történik. Ezen szavazólapok a bizottságtól, vagy az általa megbizott hivatalos egyéntől a szavazó helyiségben személyesen és egyenként külön veendő át. Nem hivatalosan kiadott és bélyegző

nélküli szavazó lapok el nem fogadhatók. Ezen körülmény a szavazás megkezdése előtt kihirdetendő.

Egyházmegyei közgyűlés a fenti határozati javaslatot elfogadja és a zsinathoz felterjeszteni rendeli.

23. Tárgyaltatott a belmissziói törvénytervezet. Egyh. m. közgyűlés a missziói törvénytervezetet a míg egyfelől nagy örömmel üdvözli, szükségességét mélyen érzi s azt általánosságban elfogadhatónak tartja, addig másfelől javasolja, 1. hogy „az országos missziói szövetségről“ szóló egész II. szakasz hagyassék ki az alkotandó törvényből, mert az csak visszás helyzet előidézője lehetne és könnyen teremtene egyházat az egyházban. Az egyház belmissziói szervei legyenek a presbiteriumok és presbiteriumok által választott missziói bizottságok, még akkor is, ha még nem teljesen alkalmaskak is reá, vagy a presbiteriumok, illetve az e. megyei és egyh. kerületi közgyűlés által választott belmissziói bizottságok, melyekbe aztán olyan egyének is beválaszthatók, akik addigi egyházas munkásságukkal bizonyosságát adták arravalóságuknak. Fontos református, kálvini elv ugyanis, hogy a presbiter hivatalos belmissziói munkás az egyházban; presbiteriuma színvonalát csak emelni fogja, ha lelki kérdésekkel is foglalkozhatik, s így még külön missziói szövetségre nincs szükség; 2. hogy „a missziói egyesületek és mozgalmak“ fejezetében a közös evangéliumi, tehát nem tiszta reform. szellemű egyesületeknek és mozgalmaknak túl nagy engedményeket biztósító §-ai módosíttassanak; 3. hogy a mennyiben konventi kezelés alatt álló missziói alap létesítése nem mellőzhető, csakis olyan mértékben történjen adományok gyűjtése, a milyen mértékben és időben azt a helyi missziói bizottság engedélyezi. Zaklatásszerű, heti járulékok helyett inkább az orsz. közalapi járulékoknak még 25%-al emelését ajánlja, a mi önkéntes adományokkal, a helyi belm. egyesületi tagok ajándékaival képeznék az országos missziói alapot; 4. hogy a 4 §. így módosíttassék: „az élő egyháztagokat pedig hitőkben még jobban erősítve, Isten országának munkás tagjaivá tegye“; továbbá, hogy a 11 §. szurassék be: „A helyi belm. bizottság lelkész elnökének hozzájárulása nélkül a gyülekezetben senki összefogveteleket nem hívhat össze, azokon előadásokat nem tarthat, iratterjesztést nem végezhet, hacsak a gyülekezetben fenálló, helyi missziói bizottság fenhatósága alatt működő, valamelyik missziói egyesületnek nem tagja, vagy meghívott előadója.

24. Tárgyalás alá vétetett a zsinat liturgiaügyi bizottságának az új ágendáskönyv bevezetése és az egységes liturgiának kötelezővé tétele tárgyában a zsinat elé terjesztett határozati javaslata.

Egyh. m. közgyűlésünk örömmel üdvözli e nagyjelentőségű törvényjavaslatot, amely végre egységet kíván teremteni az istentiszteleti rendtartások terén is az egyetemes egyházban az eddig mutatkozó, nemcsak egyházkerületenként, hanem egyházmegyénként, sőt egyházközségenként is váltakozó, sokféle liturgiális szertartások mezején. A törvényjavaslatot nagy általánosságban elfogadandónak tartja, mégis figyelemmel lévén egyházmegyénként több olyan apró gyülekezetre, ahol állandóan csak egy fungens működik, (vagy lelkész-tanító, vagy előkönyorgó-tanító) továbbá egyes lelkészi körök megnyilatkozott óhajára, a törvényjavaslaton a következő módosításokat óhajítja:

a) A vasárnap délelőtti istentisztelet rendjénél a 3-ik és 4-ik pont cseréltessék fel és ez a két pont az Urasztalánál végezhető legyen.

b) A keresztelés — sürgős esetek kivételével — vasárnapi istentisztelet keretében végzendő, amikor gyülekezet is van és ezen nemcsak a keresztszülők, de lehetőleg a szülők is részt vegyenek. A keresztelésnél elhagyandó volna az apostoli hitforma elmondása, mert a tapasztalat azt bizonyítja, hogy a keresztelendő kisdedeknek az ünnepélyes csendet megzavaró magatartása miatt legtöbbször úgy is gyorsabb tempóban kell végezni és befejezni a szertartást.

c) A konfirmáció szertartásánál a 6-ik pontban foglalt kézrátétel ne csak a két legközelebb álló növendékre nézve történjék meg, hanem abban az összes konfirmandusok részesüljenek sorban kettesével elhaladva és megálva a lelkipásztor előtt.

d) Az alkalmi istentiszteletek keretébe beveendőnek óhajjuk az egyházközségi előjárók ünnepélyes eskütétele mellett még a tanítók beiktatását is, amint az már egyházmegyénkben gyakorlatba is véletett.

25. Olvastatott az egyházmegyei belmisszióbizottság jelentése:

Nagytisztelendő és Méltóságos Egyházmegyei Közgyűlés!

A bm. bizottság szervezeti szabályzatában lefektetett köteletségemből kifolyólag, kebelbeli gyülekezeteink hit és egyházi életéről kell ismét beszámolnom az 1927/28. munkaévre vonatkozólag. Hogy Isten lelke által kijelölt lelki mezőn, 64 gyülekezet őrállója, milyen lelki buzgósággal teljesítette kötelességét? arról nem könnyű dolog hű képet rajzolni úgy, hogy igazat is szóljunk és még csak bona fide se sértünk senkit. Azt mondják, hogy nincs rossz föld, csak rossz gazda, — mert bölcs, okos, fáradhatatlan, áldozatos munka árán folyton javítható a talaj. Azt is mondják, hogy nincs rossz gyülekezet, csak rossz pap. E felett lehet vitatkozni. Egy azonban bizonyos, amit szeretnék hallható szóval odakiáltani a vádolók fülébe s ez az, hogy egyházmegyénk lelkészkedő papsága a legjobb talentuma szerint igyekezett most is a reá bízott kies, vagy kietlen mezőn legeltetni nyáját. Érti, hogy a mai világban nem lehet a középkor fegyvereivel harcolni az evangélium hirdetése terén sem s hogy csakis evangéliumi belmisszióval lehet az embereket a vakhit sötétségéből, a hietlen anyagiság veszedelmes tanításaitól megóvni és a bűn által beteggé tett lelkeket meggyógyítani, mindenkor Jézusra tekintve, aki azt mondá, hogy nem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem, hogy Ő szolgáljon másoknak. Ez a másoknak szolgálni akaró szent kötelesség égette egyházmegyei református papságunkat, e szent munkában mindenkor evangéliumi mértéket is alkalmazva, mely arra figyelmeztet, hogy papoknak és világiaknak, keresztyéneknek és keresztyéneknek nem egymás vádolására van ma szükség, hanem a magunk fogyatékoságának megismerésére és a magunk meggyógyítására, hogy másokat is gyógyuláshoz segíthessünk.

Mindennél hivebben hadd beszéljen azonban maga a statisztika, amit a belm. pótjelentés kérdéseire megadott feleletek tárnak elibünk.

Nyilvánartás alatt fekszik a belm. előadó hivatalban 64 anyaszentegyház alapjelentése, melyek között Sósvertike, érthető okokból, még nincs kitöltve, továbbá 11 leányegyházé és 3 társegyházé, ez utóbbiaké mind kitöltetlen. Ez alapjelentések kiegészítése céljából elrendelt pótívek valamennyi anyaegyházból beérkeztek s azokról általában és az 1927/28. évi munkaprogramra vonatkozólag a következőkben számolok be.

A) A zalapjelentés adataihoz képest nem törlént változás 43 gyülekezetben, fejlődést mutat 18 egyház élete s hanyatlásról 3 helyről jött jelentés. Adorjásan a lelkész bevezette a gyermekistentiszteleteket, melyeken vasárnap délutánonként a felnőttek is szép számmal vesznek részt, valamint a háziistentiszteletek is

megkezdődtek. Baranyahidvégen szépen látogatott bibliakörök alakultak. A becefai jelentésnél nem hagyhatjuk figyelmen kívül a márc. 20-án tartott programos missziói napot, melyen szeretett esperesünk is szolgált az Urnak. Drávafokon Isten ügye iránt mind nagyobb és nagyobb a hivek érdeklődése. Templomba mind többen és többen járnak, az egyházért szívesen hoznak áldozatot s a gyermekek nevelésére nagy súlyt fektetnek a szülők. Dráva-szabolcson az erős hitű s fáradhatatlan lelkész, feleségével együtt, kölcsönösen a fiatalság összetartásán s az Istenországa felé vezető utra terelésén fáradozik, mintha csak a pásztori szavak volnának szívükbe vésve: „Egy lelkipásztor csatáját akkor veszíti el, illetve nyeri meg, amidőn megérkezik a felnőttek sorába az az első generáció, melyet ő konfirmált. Ha különb, mint a régi és vele bensőbb viszonyban él, a csatáját megnyerte.” Pécssett a felépült új gyülekezeti ház is mutatja a hitélet fejlődését, mely a gyermekistentisztelet és evangélizációs összejövetelek megfelelő keretétül szolgál. Missziói munkakörük is megnagyobbult, amennyiben hetenként egyszer iparossegédekkel is rendszeresen foglalkoztak. Rózsafán az alapjelentésben jelzett akadályok jó részt megszűntek, a vallásos esték rendszeresen folynak s 82 P értékű vall. irat helyeztetett el. Sámodon és Mohácson a új lelkészek szolgálatával a vall. ügyek iránti érdeklődés és a vallásos összejöveteli élet fellendülése szól a fejlődés mellett. Sellyén a lelkész mellett neje és a tanítója is tevékeny részt vesz minden belm. munkában. Szava, Terehegy és Zaláta hit és egyházi élete mutat még szép fejlődést. Bogdásán a tanítói fizetés hátralékaiból származott ítélet és végrehajtás miatti elégedetlenség, Gordisán a lelkész sajnálatos betegsége, Kölkeden belső zavarok és egyenlenségek hátráltatták a fejlődést.

A gyülekezetben 25 belm. bizottság összesen 72 ülést tartott, nem számítom ide a presbiteriumok által belm. ügyekben tartott üléseit. Fontosabb határozatok: Vallásos iratok mikénti terjesztése, templomkerülők, Istenkároklók megdorgálása, urvacsorai előkészítés, új egyetemes Agenda bevezetése, törzskönyvvezetés, keresztszülőség megszorítása, korcsmáknak istentisztelet ideje alatt való bezárása, konfirmáció korhatár kitolása, bibliai vasárnap és külmisziói vasárnap időpontjának megállapítása, okt. 31-dikének megünneplése, karácsonyfa ünnepély tartása, kerületi belm. jelentés letárgyalása.

B) Az 1927/28. évi belm. munkaprogram képe a következő:

1. A gyermekpásztoráció 7 évesekre, illetve az elemi II. osztályára ki lett terjesztve 41 gyülekezetben, nincs kiterjesztve 23 helyen.

2. A 6 és 7 éves gyermekek közül gondozásban, látogatásban, segélyben részesült 119 fiú és 129 leány, összesen 248 gyermek.

3. A lelkészt is beleszámítva részt vett e munkában: 81 férfi, 26 nő, összesen 107 egyén.

4. Az 1927-ben konfirmáltakból sikerült összetartani: 55 fiút, 78 leányt, összesen: 133 ifjút. Az összetartás módszere: bibliaórák tartása, vallás-erkölcsi oktatás, leánykörben összegyűjtés, vallásos irányú előadások tartása, énekkar, bibliakör, levante-egyesületi előadások vallás-erkölcsi tárgykörből, ifjúsági istentiszteletek, példaadás és buzdítás.

5. A lelkésszel együtt részt vett a konfirmáltak gondozásában 53 férfi, 22 nő, összesen: 75 egyén.

6. Pécssett a Bethánia Egylet tagjai klinikai betegek látogatásában, iratterjesztésben, gyermekistentiszteletek tartásában, fogház és bányász miszsióban, tevékenykedtek. A Regnum Chrisztianum tagjai a szegénygondozást látták el.

7. A konfirmáció eredményesebbé tétele, reformja érdekében az előkészítési határidőt meghosszabbította 20 lelkész, konfirmáció nem volt 9 helyen, intézkedés nem történt 35 egyházban.

8. A konfirmáltakat fegyelmezték, templomba jártak, urvacsorával éltek, fogadalmat általában megtartották 49 gyülekezetben, feleletet nem adott 10 lelkész.

9. Arra a kérdésre, hogy szükséges volna-e a gyülekezetekben törzskönyvek és tagsági könyvecskék bevezetése, 55 helyről jött tagadó válasz, 9 lelkész tartja szükségesnek, sőt Bogdása, Drávacsehi, Mohács és Sellye már be is vezette, Pécs is már rég belátta ennek szükségességét, de a nyilvántartás összeállítása ember feletti erőt kívánna.

10. 11. Szórvány gondozásra 5 egyház, illetve lelkész saját pénztárából 24 P-t, szórvány tagjaitól és kongruából 770 P-t, adakozásból 108 P-t fordított, egyh. m. segélyből 150 P-t, ugymint Pécs 50 P-t, Szava 25 P-t, M.-mecske 25 P-t, Hakányfürdő misszió 50 P-t kapott.

12. Hogy a gyülekezetek lélekszámának hány %-a látogatja a templomot évi átlagban, a következő adatok adnak feleletet:

Reggeli könyörgéskor csak az iskolások járnak 30 gyülekezetben

"	"	5 %-ig	"	19	"
"	"	5—10 %-ig	"	15	"
Vasárnap délelőtt	"	10 %-ig	"	4	"
"	"	10—20 %-ig	"	19	"
"	"	20—30 %-ig	"	23	"
"	"	30—40 %-ig	"	9	"
"	"	50 %-a	"	7	"

Kölked nem adott feleletet, legkevesebben (5 %) járnak Drávaiványiban legtöbbben: Cun, Gyűd, Hirics, Mohács, Rónádfa, Sellye és Sósvertike egyházakban.

Nagy ünnepeken a hívek 30 %-a jár 3 gyülekezetben: Old, Kovácsbida, Belvárd.

"	"	30—50 %-a	"	14	"
"	"	50—60 %-a	"	6	"
"	"	60—80 %-a	"	32	"
"	"	85—90 %-a	"	8	"

ugymint: Botyka, Hirics, Kákics, Márfa, Nyugatszenterzsébet, Sellye Sósvertike, és Szava.

Urvacsorával élnek 10 %-on alul 5 gyülekezetben

"	"	10—20 %-a	11	"
"	"	20—40 %-a	17	"
"	"	40—60 %-a	23	"
"	"	60—80 %-a	5	"
"	"	90 %-a	1	"
"	"	100 %-a	1	"

ugymint: Márfán, Babarcon.

Kölked nem adott jelentést; legkevesebben élnek urvacsorával Luzsokon, Drávaiványin, Botykán, Bogdásán és Nagyvátyon.

13. A templomlátogatás érdekében nem tettek semmit 30 helyen, jó példával, buzdító szóval igyekeztek előmozdítani 34 gyülekezetben. Drávafokon a presbíterek is kötelességüknek tartják a templomkerülőket figyelmeztetni, nagy ünnepeket megelőző héten minden este igehirdetés van. Dicséret érdemli a sellyei presbíteriumot és belm. bizottságot, melynek tagjai testületileg mindig ott voltak az istentiszteleten.

14. Mik a templombajárás akadályai? Miképpen lehetne azokat megszüntetni? Kérdésre 29 helyről nem jött felelet; elfoglaltság s közöny miatt 18 egyházban, heti piacozás miatt 5 helyen, hitetlenség, szegénység és ruhátlanság miatt 3-3 gyülekezetben, Mammon imádás miatt, 2 helyen, rossz szokás és előljárók hanyagsága miatt Nagyvátyon, széthuzás miatt Mohácson, meg hasonlás miatt Bogdásán és elszokás, megrontott gondolkozás miatt Drávafokon nem járnak a kívánt módon. S majdnem valamennyien a vasárnapi teljes

munkaszünet hatósági elrendelését és a korcsmák ünnepnapai bezárását tartják szükségesnek. Mig Drávafok, Mohács és Pécs szigorú egyházfegyelem és evangélizációs munkától várják a helyzet tovaterjedő gyógyulását. Kétségtelen is, hogy református egyházunknak a jövőben a gyökérés reformoktól nem szabad tartózkodnia. Mert ha a gyülekezetben baj van, akkor nem lehet a törzs tisztogatásával és a galyak nyesegetésével megelégedni, hanem a gyógyításnak és védekezésnek le kell hatolni a gyökerekig.

15. A gyermekágyas nők és csecsemők gondozásban részesültek 18 egyházban, ahol a lelkész mellett elsősorban a lelkésznek látogatták, jó tanácsokkal, segélyekkel látták el őket. Összesen 29 esetben nyújtottak élelmiszert, babakelengyét. Pécsen reform. szegények részére csecsemő vándor kelengyét ajándékoznak. Siklóson 2 szegény asszonynak a lelkész és felesége adtak és gyűjtöttek élelmiszert és pólyásnak való holmit, a nagyvátyi lelkész felesége Bibliát olvas, magyaráz és imádkozik. A mi részünkről is illesse hálás elismerés őket mindezekért az Istennek tetsző munkáikért.

16. Hogy hány szegény és mi módon részesült segélyben? A jelentések szerint 18. gyülekezetben 216 szegény segélyeztetett, fel nem értékelt adományokkal. Több helyen adnak a szegénysorsu tanköteleseknek tankönyvet, néhány helyen egy-egy szegényt a hivek sorba kosztolnak. Siklóson 5 szegény kapott élelmiszert, pénzsegélyt és karácsonykor több szegény gyermek ruhát. Sellyén 9 iskolás ruha- és cipő-segélyt kapott. Pécs 2700 P értékű természetbeni és pénzsegélyt osztott ki szegényei között. Mohács 45 szegénynek nyújtott pénz- és természetbeni segélyt, ruhát és könyvet. Drávafok szegényeinek munkaalkalmat biztosít. Egy leégett családnak az egyház gyűjtés útján egész évre biztosította megélhetését. Egy beteg családot egész éven át ebéddel láttak el. Sok gyülekezetben nincsen támogatásra szoruló ref. szegény, így Katádfa és Drávaszabolcs 1—1 róm. kath. vallású szegényt gondozott.

17. A szegények lelkigondozása céljából látogatás történt 9 helyen, 44 esetben.

Ezen gyülekezeti belm. ténykedés mellett, a konventi ügyrend és szabályzat szerint, megalakult egyh. megyei bm. bizottság is, 20 taggal, 6 misszió-körben munkálkodott az elmúlt munkaévben. Eredetileg ugyanis 6 missziói-körbe osztattak be egyházaink, később azonban a „Siklósi kör” szétválasztásával s a drávaszabolcsi s mohácsi körök beolvadásával 5 missziói kör alakult ki, a következő beosztással: *I. Vajszlói missziói-kör:* Adorjás, Baranyahidvég, Besence, Cún, Hirics, Kemse, Kesszentmárton, Kórós, Luzsok Nagycsány, Páprád, Piskó, Sámod, Vajszló és Vejti egyházakkal, Halász Imre egyh. megyei bm. biz. tag elnöklete alatt. *II. Sellyei missziói-kör:* Bogdása, Drávaiványi, Drávafok, Kákics, Kiscsány. Magyarmecske, Markóc, Marócsa, Okorág, Ösró, Rónádfa, Sellye, Sósvertike, Ujmindszent-Cynderibogád és Zaláta egyházakkal, vitéz Jávör János elnöklete alatt. *III. Szigetvidéki missziói-kör:* Becefa, Botyka, Dencsháza, Katádfa, Kispeterd, Nagypeterd, Nagyváty, Nyugatszenterzsébet, Pécs és Rózsafa egyházakkal, Nagy Ákos lelkész elnöklete alatt. *IV. Siklósi missziói-kör:* Beremend, Bisse, Csarnota, Egyházasharaszti, Garé, Gyüd, Kisharsány, Kistótfalu, Nagyarsány, Nagytótfalu, Old, Siklós és Siklósnagyfalu egyházakkal, Ruzsás Lajos lelkész elnöklete alatt. *V. Harkányi missziói-kör:* Babarc, Belvárd, Diósvizlő, Drávacsehi, Drávacsapely, Drávapalkonya, Drávapiski, Drávaszabolcs, Drávaszerdahely, Gordisa, Harkány, Ipacsfa, Kémes, Kovácsida, Kölked, Matty, Márfa, Mohács, Peterd, Rádfalva, Szaporca, Szava, Terehegy, Tésenfa és Turony egyházakkal, Csukás Endre belm. lelkész elnöklete alatt. Ezen beosztáshoz közgyűlési jóváhagyás kértik.

E missziói körök évi munkálkodásának méltatásánál különösen ki kell emelnem és dicsérettel jelentenem a „Harkányi missziói-kör“ tevékeny működését, ahol minden elismerést megérdemlő, mozgalmas egyházépítő munka folyt: Csukás Endre lelkésztestvérünk irányítása mellett. Önkéntelenül támad fel lelkemben a kérdés: Miért nem tesszük le egész egyházmegyénk belmissziói ügyét egy ilyen rátermett, evangéliumi hitű, puritán kálvinista alapon álló ember kezébe? A kör 6 összejövetelt tartott, mindig más és más egyházban, templomi istentisztelettel, Igehirdetéssel összekötve. Tárgyalták az egyházmegyei és konventi belm. határozatokat, lelkészi napló bevezetésének szükségességét, kis egyházaink társításának kérdését, liturgiai, lelkészválasztási-belmissziói törvényjavaslatokat. Ádor Sándor ipacsfai lelkész, ki mindenben méltó társa a kör elnöke, „Aktualitások belmissziói szempontból“ címen tartott minden alkalommal, figyelemre méltó előadásokat. Jelentésük szerint az értekezletek nagyon jó hatással voltak úgy a gyülekezetekre, mint a lelkészek testvéri közösségének az ápolására. Megállapításuk szerint, a mult belmissziói határozataink célkitűzésének és serkentésének üdvös eredményei már is mutatkoznak, amennyiben a vall. esték mellett, a gyermek istentiszteletek biblia-órák, anyák délutánja, levante pasztoráció igen beható módon fejlődtek.

A „Siklósi lelkészi-kör“ 5 összejövetelt tartott, melyeken egyházi, egyházmegyei aktualis kérdéseket beszéltek meg, majd segítették egymást gyülekezeteikben szolgálataikkal, a belmissziói tevékenykedésben. Foglalkoztak a lelkésztanítóság kérdésével, melyben az az álláspont nyert érvényesülést, ép úgy, mint az előbbeni körben is, hogy amíg mind a két állás fenntartható, maradjanak meg gyülekezeteink a régi állapotban. A tanító-papság, úgy mint a lelkész-tanítóság nem vált be, miért is inkább a társítás hiva, ha el nem kerülhető, de akkor a preoránstanítóknak adassék alkalom megfelelő tanfolyamokra, ilyen szolgálathoz méltó előkészületre. Tárgyalták a zsinati javaslatokat; a belm. tervezet mai alakjában nem fogadható el, mert arra alkalmas, hogy az egyháztagokat két részre válassza. Siklóson, Nagylótfalun, Ipacsán és Drávaszabolcson segítettek egymásnak a gyülekezeti hitélet erősítésén.

A „Szigetvidéki belm. kör“ 6 összejövetelt tartott, melyeken az „egyke“ kérdése, az őrállók kötelességei, igehirdetésünk, zsinati törvénytervezetek képezték a megbeszélések tárgyait. Dencsházán és Nagyvátyon a körzet lelkésznéi is összejöttek tanácskozássra. A kör „csendes kör“-nek nevezi magát, ahol zajtalanul, de azért hűségesen folyik a munka Istenországa építéséért.

A „Vajszlói belm. kör“ négy alkalommal tartott összejövetelt Vajszlón, mindenkor a tanítók bevonásával, templomi istentisztelettel összekötve. Az egyh. megyei és konventi belm. munkaterv részletes kifejtése mellett főleg az „egyke“ kérdés és a lelkész-tanítói állásoknak ujjaszervezése képezték a megbeszélések tárgyát. A társítás ellen leginkább maguk a gyülekezetek viseltetnek ellenszenvvel, miért is kívánatos, hogy a legkisebb gyülekezetben is, legyen egy őrálló, egy lelkész-tanító, akinek existenciája, az eddigi lelkészi és tanítói helyi javadalmakat figyelembe véve, még az állami támogatás bekövetkező megszüntetésével is, biztosítva lenne. Azonban új típusu lelkész-tanítókra lenne szükség, akik nem csak lelkészei, de tanítómesterei is és megfordítva nem csak tanítói, hanem lelkipásztorai is lennének kis, törpe gyülekezeteiknek. Miért is jeles tanító ifjak részére két éves theologiai tanfolyam szervezésére volna szükség, melyen az összes gyakorlati és belmissziói tárgyakból kiképzést nyernének s ilyen lelkész-tanítói oklevéllel volnának alkalmazhatók ezen állásokra.

„A Sellye vidéki belm. kör“ 7 összejövetelt tartott, melynek főbb tárgyai a lelkésztestvériség, az ifjuság pasztorációja, ifjúsági egyesületek alakítása,

gyermek evangélizálása, „Ref. Jóléti Társulat“, konfirmációoktatás, bibliai-órák, zsinati törvénytervezetek, presbyteri konferenciák megbeszélései voltak. A szűkszavu jelentés másról nem számol be.

Ezekben kívántam beszámolni, a gyülekezeti és köri munkák feltárással, egyházmegyénkben folyt belm. munkákról. Volt még sok egyéb Istennek tetsző munka, mikről nincs közvetlen tudomásom; pl. azok az áldásos missziói napok, melyeket fáradságot nem ismerő Esperesünk tartott itt-ott gyülekezeteinkben s melyekről bizonyára esperesi jelentésében fogunk hallani. Magam is Isten segítségével 11 gyülekezetben szolgáltam vallásos estélyeken, vagy templomi istentiszteleteken Igehirdetéssel. Sajnálom, hogy vállalt kötelezettségemnek, rajtam kívülálló okokból, félreeső szolgálati helyemről, nagyobb mértékben nem tehettem eleget.

Istennek legyen hála egyh. megyénkben folyó mindezen munkálkodásért, amely minden reménységre feljogosít bennünket. Pedig a végzett munka ma még csak a kezdet kezdetén van. Mégis felemelt fővel mondhatjuk a zsoltárral: Az Isten a mi reménységünk. Hiszem is, hogy munkálkodásunk nem volt hiába való! Az ünneplő gyülekezetek szívének megnyilatkozásaiból s más egyéb kedvező jelekből arra lehet következtetni, hogy mult évi belm. határozatunk 22/ad. 6. pontjában lefektetett célkitűzésünk bevált módszer szerinti propagandájára igen nagy szükség van. Egyébiránt hálaadással és buzgó könyörgéssel Istennek adunk hálát s Őt kérjük, hogy kegyelmével és áldásaival tegye gyümölcsözővé az alázatos szivekből felszállott imádságainkat és igehirdetéseinket az egyh. megyénk gyülekezeteiben.

Sajnálattal jelentem, hogy szórvány-missziókról, az egyáltalában be nem küldött, vagy hiányos jelentések mellett, nem tudok beszámolni. Kérem utasítani szórvánnyal bíró lelkészeinket, hogy a belm. alapjelentések 78-89. pontjainak figyelembe vételével, a jövőben ezen kötelezettségükről se feledkezzenek meg. Különben a belm. pótjelentés 10-11. sz. alatt adott előterjesztésemben számoltam be erről hiányosan.

Itt teszek eleget mult közgyűlésünk 22/ad. 8 sz. azon belm. határozatának, mely szerint egyh. megyénk területén működő kolportörök munkájáról is tájékozódást kíván szerezni a közgyűlés. Tudomásom szerint a mult évben két iratterjesztő fordult meg gyülekezeteinkben, az egyik a Sylveszter nyomda kiküldötte, aki 639 P áru vall. irát helyezett el hiveink között, a másik a Skót misszió megbízottja, ki 5715 P értékű vall. iratot, Bibliát, énekeskönyvet adott el. Ezek a hatalmas számok is igazolják a kolportör egységesítése tárgyában most beadott indítvány szükségességét, melyről jelentésem után bátorodom javaslatomat előterjeszteni.

Örömmel emlékezem meg nagytsízt. Esperes urnak azon rég óhajtott intézkedéséről, mely szerint Harkányfürdőn fürdő-missziót létesített. Junius 17.-étől, szept 16.-ig bezárólag minden vasárnap délelőtt, a fürdőtelepen, egyh. megyénk más és más lelkésze hirdette az Igét, az ország különböző vidékeiről gyógyulást kereső, vagy üdülés végett összesereglett híveknek. E helyről is hálás köszönetet mondunk, úgy a nehéz megrendezésre, valamint a szolgálatokra önköltségen készségesen vállalkozó munkatársaknak.

Jelentem még, hogy f. év junius 3-5. napjain, Tahitótfalun, a missziói előadók II. országos konferenciája volt. Az értekezlet tárgyai: a missziói törvényjavaslat megbirálása, a szórványok lelki gondozása, a diakónia, a gyermekpasztoráció, a templombajárás, szociális munkák, vallásos estélyek és a „Belmissziói Utmutató“ szerkesztése voltak. A konferencián egyházmegyénket hivatalból képviseltem.

Most még missziói elszámolásomat terjesztem be a következőkben:

A) Bevétel:		1. Kerületi misszió segélyből	318 92 P.
		2. Birságpénzek 1928. júl. 17.-én esperesi hiv.-tól, Pécs 166 75 „	
		3. Egyh. megyei tiszt. díj ügyvezető elnöknek	200— „
		4. Birságpénz 1927. okt. 15. esperesi hiv.-tól, Szaporca 152 82 „	
		5. Birságpénz 1928. jan. 10. Oldi egyh. bir. pénze	10 77 „
		Összesen	849 36 P.
B) Kiadás:		1. Előfizetés „Mit mond . . .” c. szórványlapra 1/2 évre	35— P.
		2. Nyáry: Káté 50 drb. szórványoknak	36 08 „
		3. Birságpénz visszaütalása Rónádfának	11 16 „
		4. Vallásos könyvekért, szegény gyermekeknek	17 90 „
		5. Vallásos iratokra szórványoknak	91 62 „
		6. Vallásos iratok csomagolási költsége	5 40 „
		7. Bibliák-zsoltárok szórványokba	45 68 „
		8. Nyomtatványok, hivatalos körlevelek	23 58 „
		9. Tahitótfalu konferenciára ügyv. elnöknek	50— „
		10. Évi postaköltség 1927 aug. 15., 1928 szept. 19-ig	35 51 „
		11. Ügyv. elnök tiszteletdíja	200— „
		12. Harkányi fürdő misszióra, ref. tanítónak tiszt. díj	50— „
		13. Pécsnek missziói segély 1927 a. d. 9. sz. határozat	50— „
		14. Magyarmecske és Szava misszió segélyek 25 25 P.	50— „
		Összesen	701 93 P.
C) Mérleg:		I. Bevétel	849 36 P.
		II. Kiadás	701 93 „
		III. Maradvány	147 43 P.

Végül a tanügyi jelentésemnél előterjesztett oknál fogva, amidőn hálás köszönettel adom vissza a nagytiszteletű egyh. megyei közgyűlésnek ezen megbízatásomat is, kérem az ügyvezető elnöki hely betöltését, valamint Esperes ur helyébe, egy lelkészi belm. tag választását. Jelentésem szíves tudomásul vételét kérve egyházmegyénkért s ennek megújulásáért végzett minden bel-missziói munka sikeréért feleltem naponkénti buzgó könyörgésem mellett, maradtam a nagytiszt. és méltóságos egyh. megyei közgyűlésnek,
Piskó, 1928 szeptember 6.-án

alázatos szolgálja:

Szabó József

bm. ügyv. elnök.

Egyh. m. közgyűlés a beterjesztett belm. jelentést tudomásul veszi s határozatot igénylő pontjaira pedig következőleg határoz:

1. Kölkedi lelkész elleni további eljárásra esperes ur felhivatik a kitöltetlenül beküldött belm. pótjelentés miatt.

2. Az egyházaknak missziói körökbe beosztása azzal hagyatik jóvá, hogy minden lelkésznek jogában áll beosztását oda kérelmezni az ügyv. elnöktől, ahol az rájuk nézve, megközelíthetés szempontjából a legalkalmasabb.

3. Leány-, társegyházak és szórvány gondozó lelkészek felhivatnak az utasításszerű diaspora jelentéseiknek jövőbeli beterjesztésére, ügyv. elnök pedig utasíttatik, hogy a most beérkezett jelentések alapján a ker. közgyűlésnek, illetve ker. belm. előadónak esperes utján jelentést tegyen.

4. Egyházközségek (leány- és társegyházak is!) kötelesek a „Belmisszói Utmutató” évente megjelenő értékes munkát, mely minden templomon kívüli belm. szolgálatban nagy segítségül szolgál, a paróchiális könyvtár részére a Bethlen könyvkereskedésnél megszerezni.

5. A „Harkányi belm. kör” tevékeny munkálkodása elismeréssel és dicsérettel vétetik tudomásul.

6. A belm. számadás a számszéknek kiadatik s a 147/43 P. a még esetleg felmerülő kiadások levonásával a létesítendő „Missziói alap”-ra adatik.

7. Közgyűlés múlt évi 22/ad. 3. 4. 5. és 6. számú belm. határozatait kötelezőleg megújítja.

8. Belm. ügyvezető elnöknek Csukás Endre, belm. lelkészi tagnak Szabó József, misszió biz. jegyzőjévé pedig Komlósi Ernő megválasztatnak.

25/b. Olvastatott Dizseri Sándor lelkész beadványa az egyházmegyei iratterjesztés rendszeresítése és Lévai Jánosnak egyházmegyei kolportőrre kinevezése tárgyában.

Egyh. m. közgyűlés a beadványban elmondottakat magáévá teszi, mégis a belm. biz. útján azt azzal adja ki az elnökségnek, hogy mielőbb lépjen érintkezésbe a beadványban megnevezett két érdekelt iratterjesztő vállalattal s kedvező megállapodás után Lévai Jánost már a legközelebbi intéző bizotts. útján bizza meg egyh. megyénk területén a rendszeres s tervszerű iratterjesztéssel.

26. Olvastatott az egyházmegyei tanügyi bizottság következő jelentése a kebelbeli elemi népiskolák 1927/28. tanévi állapotáról.

I. Statisztikai kimutatás:

1 — 2.	A gyülekezetek lélekszáma (Pécs nélkül)	—	—	—	—	24.310
3.	Egyházközségek száma	—	—	—	—	77
4.	Reform. felekezeti iskolát tart fenn	—	—	—	—	67
—	„ „ „ „ nem tart fenn	—	—	—	—	10
5.	Mindennapi iskolák száma	—	—	—	—	67
—	Általános ismétlők száma	—	—	—	—	64
—	Gazdasági ismétlő	—	—	—	—	1
6.	A mindennapi iskolák közül 1—6 osztályu	—	—	—	—	67
7.	„ „ „ „ 1 tanerős	—	—	—	—	65
—	„ „ „ „ 2 tanerős	—	—	—	—	2
9.	„ „ „ „ részben osztott	—	—	—	—	3
10.	„ „ „ „ osztatlan	—	—	—	—	65
13.	„ „ „ „ vegyes	—	—	—	—	67
14.	Hány tanteremben van a tanulók létszáma 60-on alul	—	—	—	—	69
20.	Iskolaépületek száma	—	—	—	—	68
21.	Tantermek száma	—	—	—	—	69
22.	Hygienikus szempontból megfelelő tantermek száma	—	—	—	—	66
23.	„ „ „ „ meg nem felelő „ „	—	—	—	—	3
25.	Az iskola felszerelése tanszerekkel teljes	—	—	—	—	14
26.	„ „ „ „ hiányos	—	—	—	—	54
27.	Tanítói lakás száma	—	—	—	—	65
30.	Férfi tanítók száma	—	—	—	—	58
—	Nő-tanítók száma	—	—	—	—	8

31. Fiukat és leányokat vegyesen tanít	—	—	—	68
32. Alkalmazás szerint rendes tanító	—	—	—	63
— " " " segéd tanító	—	—	—	5
33. Okleveles rendes tanító	—	—	—	59
— " " " segéd tanító	—	—	—	3
34. Nem okleveles segéd tanító (Lelkész tanítók)	—	—	—	5
37. A 6—11 éves ref. tankötelesek száma, fiú	—	—	—	783
— " " " " " " leány	—	—	—	722
— " " " " " " összesen :	—	—	—	1.505
39. Reform. felekezeti iskolába járt, fiú	—	—	—	657
— " " " " " leány	—	—	—	610
— " " " " " " összesen :	—	—	—	1.267
40. Évközben kimaradt, vagy meghalt összesen	—	—	—	32
43. Más felekezeti iskolába járt összesen	—	—	—	10
44. Állami vagy községi iskolába járt összesen	—	—	—	224
45. A három címen (39., 43., 44.) járt fiú	—	—	—	778
— " " " " " " leány	—	—	—	723
— " " " " " " összesen :	—	—	—	1.501
50. Ref. felekezeti iskolába járt más vallású összesen	—	—	—	594
51—64. Konfirmáltatott fiú	—	—	—	137
— " leány	—	—	—	99
— " összesen :	—	—	—	236
52. Nem ref. iskolába járó tanulók vallásos oktatásáról	—	—	—	
— van gondoskodva	—	—	—	13
— nincs gondoskodva	—	—	—	1
54. Hány iskolában tartott a tanév 9 hónapig	—	—	—	4
— " " " " " " 10 hónapig	—	—	—	62
55. Mulasztott félnapok száma, igazolt	—	—	—	33.536
— " " " " " " igazolatlan	—	—	—	1.138
— " " " " " " összesen :	—	—	—	34.674
56. A 12—14 éves ref. tanköteles fiúk	—	—	—	414
— " " " " " leányok	—	—	—	394
— " " " " " " összesen :	—	—	—	808
57. Reform. felekezeti iskolába járt	—	—	—	591
58. Más jellegű " " " "	—	—	—	217
74. Iskolai könyvtár van, tanulóknak	—	—	—	63
75. " " " tanítóknak	—	—	—	27
76—79. A reform. népoktatás fenntartására fordított	—	—	—	
a lefolyt évben egyházi jövedelemből	—	—	—	84.505 P
— államsegélyből	—	—	—	54.669 P
— községi alapból	—	—	—	4.414 P
— összesen :	—	—	—	143.588 P
80. A tanítás eredménye hány tanteremben kitűnő	—	—	—	5
— " " " " " jeles	—	—	—	20
— " " " " " jó	—	—	—	24
— " " " " " elégséges	—	—	—	13
— " " " " " gyenge és megvizsgálatlan	—	—	—	7

II. Általános elnöki jelentés.

Nagytisztleletű és Méltóságos Egyházmegyei Közgyűlés!

Amidőn egyházmegyénk iskoláinak helyzetéről, egy évi eseményeiről, személyi, szellemi és anyagi állapotáról, közvetlen és közvetve nyert tapasztalataim alapján beszámolok, mindenekelőtt azon megnyugtató kijelentést óhajtom tenni, hogy tanügyünk az elmúlt 1927/28. iskolai évben is, a megszokott mederben haladt. Sőt nagy a reménységünk, hogyha az általam itt-ott tapasztalt megújulás, az igazi református keresztyén nevelés ideáljaihoz való visszatérés általánosanabb lesz, akkor még nagyobb előhaladás, örvendetesebb fejlődés következik be az egész vonalon.

A személyi ügyek során mindjárt, azonban egy igen sajnálatos körülményre mutatok rá, annnyival is inkább, mert szentül hiszem, hogy iskoláink ügye, elsősorban személyi ügy s a siker jó nagy része, Isten után, a tanítón fordul meg. Hogy nagy terhek alatt roskadozó baranyai népiskoláinknak a jövőben van-e még létjogosultsága, megéri-e az érte hozott nagy áldozatokat s betölti-e igazi hivatását? E kérdésekre adandó felelet azon fordul meg, hogy a tanító mily odaadással forgolódik Isten által kijelölt munkakörében, tudatára ébredt-e elválasztottságának s érzi-e, hogy minden nehézsége mellett is, mily kiváltságos és felelősségteljes feladatot bízott rá az Isten! Sajnos, e komoly kérdésekre, nyugodt lelkiismerettel, teljesen megnyugtató feleletet nem merek adni. Az a lázas helycsere, melynek következtében egyházmegyénk tanítósága, egy két év alatt, ugyszólván teljesen kicserélődött, ugyanis arra enged következtetni, hogy a nevelés és kultúra szent ügyéért való lelkesedés, az egyházért lángoló szolgálatkész szeretet tüze nem hatja át azokat az ifju s uj embereket, kik a régi munkások helyét egymásután elfoglalják. Volt rá eset, hogy közvetlen a tanév vége előtt hagyta el szolgálati helyét az a tanító, kinek iskoláját egyébként is szigorubb bírálat alá kellett volna venni s alig melegegett meg új helyén, máris tovább vándorolt onnan. S hogy tanügyünknek mily nagy kárára van az ilyen időközben való változás, igen szomorú esetet hozhatnék fel példa gyanánt. Miért is egyházunk iránt való s tisztemből folyó hivatalos kötelességem parancsolja, hogy e beteges és tarthatatlan állapotra reámutassak és az illetékesek s különösen nagytisztleletű Esperes úr figyelmét ráirányítsam azon régi, bár, de érvényben levő s bölcs egyházmegyei határozatunkra (1896. évi 48/b. egyh. m. határozat) amely szerint a tanítók állásait az időközben el nem hagyhatják, amit támogat a V. K. O. Minister úr 17.897/913. sz. azon rendelete is, hogy „a tanítóváltozások lehetőleg a tanév végével s ne a szorgalmi idő közepette történjenek.“ Rámutatok s felhívom a figyelmet e beteges állapotokra annnyival is inkább, mert nem csak iskolai, de egyházi életünkre is sorsdöntő jelentőségű, hogy ilyen időközi, komoly ok nélküli változások ne zavarják tanügyünk menetét. Lehetek boldogabb idők, úgy nemzeti, mint egyházi életünkben, mikor a félmunka is jó lehetett, de ma egyházunk és hazánk árulója az, aki hivatását csak mellékfoglalkozásnak tekint s megelégszik azzal is, hogy a külső kényszer által hajtva, csak a látszatnak dolgozzanak. Komoly s becsületes, egész munkát követel a vallás és közokt. miniszter úrnak Magyarország összes oktatóihoz intézett s a Hivatalos Közlöny folyó évi 2. számában 1/1928. eln. sz. a. megjelent azon körlevele is, melyben hazánk jelenlegi gyászos helyzetében a nevelés és oktatás különösebb feladatait megrajzolva, főként a nemzeti érzület ébrentartására, munkára nevelésre, a jellemképzésre s aminek mindezeket át kell hatnia, a vallásos érzés ápolására s az Istenbe vetett hit erősítésére hívja fel és buzdítja hazánk összes tanítóit. Ezt várjuk a jövőben mi is, még fokozottabb mértékben, baranyai tanítóinktól, hogy érezze mindenki, hogy egyházi hitéletünk óhajtott meg-

újulása, iskoláink felvirágzása egyedül és kizárólagosan az ő kötelességtudásán, az ő hűséges munkáján fordul meg.

Kétségtelenül igen sokat tehet ebben a tekintetben az e.-megyei tanító-egyesület az által, ha évi összejövetelét nivós kulturnappá teszi. Örömmel állapítom meg, hogy múlt évi, ilyen célzattal hozott, 21/12. sz. tanügyi határozatunk figyelembe vételével, az egyesület már a kívánt utra lépett, amikor egyfelől nagytiszteletű Esperes úrnak, Ján. 3: 16—19. alapján, az evangéliumfontosságának felismerésére és befogadására serkentő, gondolatokban gazdag, lelkekbe markoló előadásával, másfelől két agilis tanító szakszerű felolvasásával, az egyházi élet terén és az új tanterv szellemében váró kötelességeket óhajtotta ápolni a megjelentek lelkében. Sőt a szűkebbkörű tanítói összejöveteleknek is ilyen irányban kellene munkálkodni. Az új tanterv igen nehéz feladat és komoly munka elé állította a tanítószágot, úgy hogy ma már nem lehet a száraz adminisztrációs ügyek sablonos elintézésével megelégedni, hanem az új idők követelményeinek szellemébe behatolva, a pedagógia korszerű kérdéseit, a tiszta kálvinista nevelés alapelveit is alaposan meg kell vitatni s a szűkebb és bizalmasabb baráti körben is a felelősségérzet felkeltését, az önképzés szükségességét kell munkálni, amit nemcsak az iskola érdeke, de magának a tanítói állásnak tekintélye is megkövetel. Miért is a nagyobb önképzés céljából, kíváncsún tartom a szakba vágó vezérkönyveknek az iskola terhére leendő beszerzését és tanítói könyvtárak gyarapítását, létesítését a paróchiális könyvtárak mintájára.

Az elmondottakkal kapcsolatban ismételten utalok múlt évi 21/6. sz. azon határozatunkra, mely a lelkészeket az iskola vallásos szellemébe való bekapcsolódásra hívta fel. Mégis a hozzám érkezett s erre vonatkozó jelentések nem egészen kielégítőek, mert vannak egyházak, hol az iskolaszéki elnök egész éven át feléje se nézett iskolájának. Már pedig teljesen magárahagyatva, eredményes munkát, a legambiciózusabb tanító sem fog végezni, különösen nem akkor, ha a belhivatalnokok munkája között nincs harmonia, megértés és egymást megbecsülni tudó szeretet. Azért ismételten megújítani kívánom fentt hivatkozott egyh. megyei határozatunkat, hogy az itt-ott jelentkező szomorú kivételek teljesen eltűnjenek és a legközvetlenebb egyházi munkatársak, kézt kézbevéve, munkálják anyaszentegyházunk szent ügyét.

A múlt iskolai évben történt igen sok időközi változásról és helycseréről, teljes egészében, esperesi jelentésünk számol be, mégis szabad legyen itt azon örvendetes körülményt megemlítenem, hogy már a múlt tanévben nyugalomba vonult: Pápay János volt mohácsi tanítót, valamint Sütő Pál volt markóczi tanítót Püspök úr Öméltósága, egyh. kerületünk útján, kiváló munkásságuk jutalmazásául, igazgatói címmel tüntetett ki. Mindkét férfiú egyházmegyénknek kiválóan érdemes tagja volt, fáradságot nem ismerő kötelességtudással, egyházunk iránti lángoló szeretettel. E kitüntetéssel kapcsolatban ismételten kívánjuk, hogy a jól megérdemelt pihenés esztendeit tegye számukra áldottá a Kegyelem Istene. Nem mehetek el szó nélkül azon kitüntetés mellett sem, ami egyh. megyei tanítóegyesületünk kitűnő elnökét Toók Gyulát érte, kit az Országos Dalosszövetség Liszt-plakettel tüntetett ki, mely kitüntetést f. évi márc. 1-én adták át a kitüntetettnek a bpesti Zeneakadémián tartott díszhangversenyen. A méltán megérdemelt kitüntetés alkalmából nagyrabecsülő tisztelettel és őszinte szeretettel köszöntjük tanügyi bizottságunknak is e kiváló tagját, áldást kérve Istentől további munkálkodására és életére.

Nagytiszteletű és Méltóságos Egyházmegyei Közgyűlés! Jelentésemnek legszomorubb részét mindenkor iskoláink anyagi helyzetének megrajzolása képezi, ami évről-évre elviselhetetlenebbé kezd már válni. Nagyon szomorú a helyzet, különösen csekély népességű iskoláinknál. Ezek ugyanis két malomkő

közé kerültek, mely mind erősebben örli-zúzza veteményes kertjeinkhez fűzött reménységünk buzaszemét. Az egyik a kulturkormány, a maga szűkmarkuságával, aki legközelebb, Pécssett is tele marokkal szórta a fejedelmi ajándékokat, a „szegény” római egyháznak akkor, amikor a mi egyetlen polgári iskolánk anyagi támogatását olyan nehezen akarja meghallgatni s népiskoláinkat is „Hamupipőke” gyanánt kezelve mostoha bánásmódjával fojtogatja, sorvasztja tanügyi életünket; a másik örllő malomkő a már országos port vert, szomorú „egyke”, ez a legégetőbb magyar probléma, amely 125 baranyai községet pusztít immár, előbb iskoláink elnéptelenedését, pusztulását s velük együtt az egyházközségek halálát siettették. Az így egyre fogyó, iskolát fenntartó egyházak, a gazdaságilag is rendkívül nehéz esztendőök alatt elszegényedve, egyházi és iskolai terheket alig bírják már hordozni. Az épületek gondozása, az időközönként szükséges javításuk mellett, sok helyen nem kis gondot okoznak a békebelinek többszörösére emelt nyugdíj-intézeti járulékoknak, a politikai község által nem vállalt, vagy legtöbb helyen a vármegye alispánja által önkényűleg törölt, magas díjai. Tudok gyülekezeteket, ahol 800—1000 pengő hátralék van már e cimen. Pedig az 50%-os pótagó, indokolt esetekben, ma már átléphető, mégsem látunk jóakaratot, megértést a közigazgatás részéről iskoláinkkal szemben ma sem.

A fenntartó egyházak nehéz anyagi helyzete mellett, még mindig nehéz teher sulyosodik kebelbeli tanítóinkra is, a javadalmazás kiszolgáltatása és megállapítása körül szenvedett méltánytalanságok következtében. Bár a kultuskormány jóindulatát mutatja, az 53.530/926 VIII. sz. azon rendelet, mellyel a helyi javadalom méltányos revíziója helyezettik kilátásba, valamint a legközelebb végrehajtott 15%-os fizetés javítás is, mégis a kántori és preoránsi javadalmak beszámítása a rendes tanítói fizetésbe, régen felpanaszolt s mind máig el nem intézett sérelem.

Az iskolafenntartó gyülekezetek a legtöbb helyen mégis panasz nélkül hordozzák az iskola jókarban tartásával járó tetemes kiadásokat, mert jobb jövő hajnalhasadását látják reform. iskoláink megtartásában s ha itt-ott merül is fel panasz, orvoslásra váró mulasztás, az majdnem kizárólag vármegyénk közigazgatásának, iskoláinkkal szemben tanusított, mostoha bánásmódjából eredő. Kis gyülekezeink még a nagyobb átalakítás és újraépítés költségeitől sem idegenkednek. Tudomásom szerint legközelebb Egyházasharaszti, Harkány, Drávacsehi, Zaláta és Piskó iskoláit kell újra építeni; valamennyien felhívtak iskolaépítési államsegély kérelmezésére. Zalátán, hol romokban hevert minden, már ez öszön tető alá kerül a modern új iskola és tanítói lak, sőt szept. 15-iki határidővel, a lelkészlak is teljesen renováltatott. Hála köszönettel adózom, a lelkileg is megújulni akaró gyülekezet nevében is, méltóságos gondnok úr fáradságot nem ismerő jóságáért, mivel az ő nyomatékos közbenjárásával kapott az egyház 15.000 P államsegélyt és 5.000 P építési kölcsönt. Piskón özv. Varga Jánosné, szül. Molnár Julia 16.000 pengő értékű szép házát, nagy belsőségével együtt, az egyházra hagyta, hogy a faluvégére került iskola a templom mellett lehessen. A nemesszívű hagyományozó mult aug. 21.-én történt halálával, az iskola felépítése jövő évben történhetik meg. Harkány, Drávacsehi és Egyházasharaszti közgyűlésünk által is utasítandó az építéssel kapcsolatos előintézkedések azonnali megtételére.

Az isteni kegyelem csodálatos munkálkodását kell meglátnunk abban a körülményben, hogy ily óriási, nagy gyülekezetek által el sem képzelhető, terheket hordozó baranyai kis gyülekezeink iskolái még állanak, sőt virágoznak, ami azt bizonyítja, hogy Istennek nagy céljai vannak velünk s ezért a szebb és boldogabb jövőért érdemes megfeszített erővel, lángoló hittel, nem csüggedő reménységgel munkálkodni is.

Tanügyünk terén folyó ezen szellemi munkáról kívánok, még röviden, szólni a következőkben: A múlt évi taneredményről nagyon nehéz egységes képet alkotni. Az eligazodást különösen megnehezíti egyfelől a bírálóknak majdnem körönkénti különböző mértéke, másfelől egyetemes konventünk azon intézkedése, hogy a tanítói minősítés egységessé tétele céljából, a jövőben öt fokozat alkalmaztassék. Ezzel kapcsolatban felhívtam a körlátogatókat, hogy „kitűnő” minősítést csak ott állapítsanak meg, ahol a vallás és énektanítás teljesen kifogástalan, ahol öntudatos, kálvini szellemben *nevel is* a tanító, ahol az új tanterv szellemébe behatolva, tantervszerűen tanítattik a beszéd ért. gyakorlat, ének, rajz és torna is s ahol nyoma sincs a gépies, kapkodó, rendszertelen munkának. A beérkezett jelentések szerint ilyen kitűnő iskola: Adorjás, Bogdása, Magyarmecske, Tésenfa és Vajszló, valamint a kákicsi állami iskolában a vallás és énektanítás, melyek a körli jelentésekben vannak részletesen méltányolva. Kifogás alá esik: Kispeterd, Dráwapiski, Marócsa és Drávacsehi iskolája, hol jövőre szigorú vizsgálatot fogok tartani, valamint a vizsgálatlan maradt: Matty, Rónádfa és Turony.

Az egyes tanítók által felmutatott taneredmény kimutatása a következő:

Iskola neve	Minősítés	Iskola neve	Minősítés	Iskola neve	Minősítés	Iskola neve	Minősítés
Adorjás	1	Egyházasharaszti	3	Mohács III.-IV. o.	2	Vajszló	1
Babarc	3	Garé	3	Nagycsány	4	Vejti	3
Baranyahidvég	3	Gyüd	3	Nagypeterd	3	Zaláta	3
Becefa	2	Harkány	2	Nagyváty	2		
Belvárd	2	Hirics	3	nyugatszerzsebet	3	Közs. és áll. iskolában a vallás-tanítás:	
Beremend	3	Ipacsfa	3	Okorág	3		
Besence	4	Katádfa	3	Old	2		
Bisse	3	Kemse	4	Páprád	2	Drávaiványi	2
Bogdása	1	Kiscsány	4	Piskó	3	Gordisa	3
Botyka	4	Kispeterd	4*	Rádfalva	3	Kákics	1
Csarnota	3	Kisszentmárton	4	Rónádfa	osztályzatlan	Kémes	4
Cinderibogád	3	Kistótfalu	2	Rózsafa	4	Kisharsány	3
Cún	3	Kórós	4	Sámod	4	N.-Harsány I. II. o.	2
Dencsháza	4	Kovácsida	4	Sellye	3	„ III. IV. o.	2
Diósvizsló	2	Kölked	2	Siklós I.-II. o.	2	Nagyótfalu	3
Drávacsehi	4*	Luzsok	4	Siklós III. IV. o.	2	Osztály	4
Drávacsepe	2	Magyarmecske	1	Sósvertike	2	Peterd	3
Drávafok	3	Markóc	3	Szaporca	2	Pécs:	
Drávapalkonya	4	Marócsa	4*	Szava	2	Somody Mária	2
Dráwapiski	4*	Matty	osztályzatlan	Terehegy	2	László Géza	2
Drávaszabolcs	2	Márfa	3	Tésenfa	1	Sallay István	2
Drávaszerdahely	2	Mohács I.-II. o.	2	Turony	osztályzatlan	Siklósnagyfalu	2

A kimutatás szerint kitűnő (1) iskola 5 = 7·4 %
 „ „ „ jeles (2) iskola 20 = 30·4 %
 „ „ „ jó (3) iskola 24 = 36·4 %
 „ „ „ elégséges (4) iskola 13 = 19·6 %
 „ „ „ gyenge (4*) iskola 4 = 6·2 %

A kimutatás hű képét adja annak az értékes és buzgó szellemi munkának, amely iskoláinkban, a lefolyt tanévben, tanítóink által végeztetett. Magam összesen 15 iskolát látogattam meg; Beremend, Old, Egyházasharaszti, Harkány, Ipacsfa és Drávaszerdahely iskoláit a vezető kir. tanfelügyelő úr társaságában, hogy világi és egyházi hatóság közötti érintkezés annál barátságosabb s megértőbb legyen. Határozatot igénylő tapasztalataimat a következőkben foglalom össze: A hittani tárgyakat általában kellő figyelemmel és odaadó buzgósággal dolgozták fel s iskoláink felekezeti jellege mind jobban és jobban kezd ki-domborodni. Énektanításnál az egyénenkénti éneklésre és énekkezdesre még nagyobb gond fordítandó. Október 31.-ikét felekezeti iskoláinkban nem ünneplik meg, rendszeren folyik a tanítás, mint máskor. Naplók elhanyagoltatnak, a gyermekek egyetlen okmánya: az előmeneteli napló, több helyen törvényszerűen (pecsét, iskolaszéki elnök aláírása) nincs lezárva. Egyik-másik iskolában nemcsak a gyermekek, hanem maga a tanító is — műveltségében elmaradva, önképzésével mit sem törődve — fület sértő tájszólással beszél, zengzetes magyar nyelvünk helyett; az értelmetlenül betanult imákat, lehetetlen hangsúlyozással szinte énekelve mondják el a gyermekek. A nyelvtan körébe vágó dolgoknál több gyakorlatiasság volna kívánatos, több írásbeli dolgozat készíttetése, gondos átvizsgálással, a hibák kijavításával. Testgyakorlat, rajz, ének és kézügyesítő gyakorlatok még nem tantervszerűek. Általában még az új tanterv szellemébe nem tudtak behatolni tanítóink s így sok helyen csak gépies munka folyik, a szavak és olvasmány tartalmának megértése nélkül, teljesen mellőzve az új tanterv legfőbb intencióját: kész emberi lelket adjon a mai iskola a társadalomnak. Itt-ott benyomásom az volt, hogy az utolsó 1—2 hónap alatt akar mindent pótolni, elvégezni a tanító a vizsgálatra, reggeltől estig folyó kapkodó munkával. Jövőben az év folyamán is fogom ellenőrizni a haladási napló és a tananyagbeosztás egyezőségét, a munkanapok betartását. A belmissziói munkákba tanítóink mind többen és többen kapcsolódnak bele.

Jelentem még, hogy a pécsi más jellegű tanintézetekbe járó református tanulók vizsgálatát is megtartottam, minek eredményéről külön jelentésem számol be. A növendékek részletesen kikérdezettek, imádságban, éneklésben kellő eredményt mutattak; dicséretre méltó bibliai jártasságuk, értelmes, nem bemagolt feleleteikkel, a tananyag lelkiismeretes elsajátításáról tettek bizonyosságot, dicséretére a szívvel-lélekkel munkálkodó hitoktatóknak.

Jelentésem befejezése előtt még két konventi határozatra hivom fel iskolaszéki elnökök s tanítók figyelmét: a 253/928 sz. hat. szerint a pályázat céljából kiadott, esperesileg megerősített szolgálati bizonyítványokba az iskolálgatókat által megállapított fokozat szóval és számjeggyel is megjelölve feltüntetendő, míg a 260/928 sz. határozatban az elkészített népiskolai vallás és énektanítási tanterv javaslat és az azokhoz fűzött utasítás foglaltatik. Rövidesen az egész munkálat külön lenyomatban is megjelenik és mindegyik iskolának rendelkezésére bocsátatik. Addig is ez évi konventi j.-könyv 255—259 és 334—370 lapokon az egész anyag megtalálható. Határozatilag felhívandók a tanítók a vallás- és énektanterv azonnali életbeléptetésére és kizárólag a kötelező tankönyvek bevezetésére.

Végül midőn jelentésem befejezem, tisztelettel teszem le, tíz évvel ezelőtt kapott és Isten adta tehetségem szerint hűséggel viselt megbízatásomat a nagytiszteletű egyh. megyei közgyűlés kezeibe. Az egyház autonóm életének munkájához minél több embernek elhívása kívánatos. Tanácsbíróvá megválasztásom parancsolja tehát, hogy régi munkateremet adjam át fiatalabb, agilisabb lelkes társamnak, miért is alázattal kérem lemondásom elfogadását. Isten áldását

kérve tanügyünk minden munkására és minden ezirányu további munkára, tisztelettel vagyok a

Nagytisztelétü és Méltóságos Egyházmegyei Közgyűlésnek

Piskó, 1828 aug. hó 31.

alázatos szolgája

Szabó József

tanügyi elnök.

III. Részlet a körfelügyelői jelentésekből.

1. Mult évi közgyűlésünk 21/ad. 13. sz. határozattal az iskolalátogatók kicserélhetését mondta ki, így elnöki megbizással a „Siklós vtdéki kör“ iskoláit Dr Tomanóczy János és Toók Gyula körfelügyelők vizsgálták meg s szerzett tapasztalataikról a következőkben számolnak be:

Örömmel és elismeréssel állapítják meg, hogy a körzet tanítói a vallás-tanításra legnagyobb gondot fordítanak s ezen lelkiismeretes buzgalmak következménye, hogy ugy a vallástani, mint az ének anyagot a konventi, illetve kerületi előírás szerint csaknem minden iskolában elvégezték.

A tanítók csaknem mindenütt kellő érdeklődést mutattak a belmissziói munkák iránt és a lelkészek hűséges segitőtársai voltak. Kiemeli a jelentés a siklói és kistótfalusi iskolákat, ahol fegyelmezett növendékek értelmes és határozott feleleteiben gyönyörködtek. A siklói alsó osztályokban a tanterv-szerű beszéd és értelemgyakorlat, a felsőbb osztályokban pedig a szép össz-hangzatos karének különös dicséretet érdemel. Nagy elismeréssel emlékezik meg a kistótfalusi lelkész: Dizseri Sándor fáradhatatlan munkásságáról, aki egy egész ember erejét igénylő, lelkiismeretes lelkipásztori munkája mellett hogy a gyermekek oktatás nélkül ne maradjanak, hónapokon keresztül, a beteg tanító nehéz munkáját is vállaira veszi és jeles eredménnyel munkál-kodik. A dicséret hangján szólnak a két nagyharsányi és siklósnagyfalusi községi tanítók munkájáról, kik a vallástanítást jeles eredménnyel végzik. A gyűdiek fiatal tanítója, mint egyházas érzésű, belmissziói munkás, nagy segítségére lesz az exponált helyre került új lelkipásztorának. Hűséges és lelkes belmissziói munkás Zsigmond Kálmán, a beremendi preoráns tanító is, kiről megismételhető mult évi jkönyvi elismerésünk. A bissei iskolában értelmesebb feleleteket várnak a jövőben. Az egyházasharaszti iskola beható megvizsgálására hívta fel tanügyi elnök a körfelügyelőket, mivel a vezető kir. tanfelügyelő ur az iskolát elégtelenre minősítette. A tanító, a rendelkezésre álló két hónap alatt, megfeszített munkát végezhetett, mivel a kifogásolt jegyzőkönyvi mulasztásokat csaknem teljesen pótolta. A vallás és ének-tanítás eredménye különben jeles, a reáltárgyakban pedig jó eredményt mutatott fel. A vizsgálatról részletes jegyzőkönyvet vettek fel s terjesztettek be a tan-ügyi elnökhöz. Mattyi iskola tanítóihiány, — az oldi ragályos betegség miatt megvizsgálható nem volt. Az utóbbiban azonban április 25-én tanügyi elnök tett látogatást a kir. tanfelügyelő urral, ahol mintaszerű fegyelem mellett, jeles eredményt találtak. Csupán a naplók tervszerű vezetésére hivatott fel tanító s iskolaszéki elnök egyaránt. Matty iskolája már a multban is nagyot hanyat-lott s így a jövőben éber figyelemmel tartatik evidenciában.

2. A „Szigetvidéki kör“ iskoláit Papp Ákos és B. Tóth Antal felügyelők látogatták meg s a tapasztalatokról a következőkben számolnak be: Az álta-lános követelményeknek minden iskola eleget tett, kivéve a dencsházait, ahol az időközben eltávozott tanítónak sok mulasztást kellett pótolnia utólagosan. Iskolaszéki elnökök, a kispeterdüt kivéve, mindenütt szorgalmasan látogatták

az iskolát, a viszony mindenütt jó, csupán Dencsházán zavarja diszharmónia a kíváncs tanügyi emelkedést. A körzet legjobb iskolája Becefa és Nagyváty, hol mindkét iskolában, jeles eredménnyel, dicséretes munkát végeznek a kiválóan ambiciózus tanítók. A körzet gyengébb iskolái: Dencsháza, Rózsafa és különösen Kispeterd, amely utóbbiban jövőre szigorú vizsgálat válik szükségessé. Katádfán a gyermekek értelmes feleletei mutatják a tanító szorgalmát, bár a vallástanításra különösen nagyobb súly fordítandó; Nyugatszenterzsébeten az iskola tanítónője feladatát elismerésre méltóan és szorgalommal oldotta meg; míg Botyán, a fegyelmi elől önként lemondott tanító utódja, bár nagy ambícióval fogott a romok eltakarításához: eredményről még nem lehet beszélni.

3. Az „Ormányvidék” iskolálatogatói: vitéz Jávor János és Sziács Sándor, kik egyfelől örömmel üdvözlük az új beosztást és iskoláink szellemi növelésének emelkedését remélik tőle, másfelől szóvá teszik, hogy mindkét felügyelő egyszerre való kicserélése egyes iskolák elbírálásánál némi nehézséget okozott. Beható vizsgálat tárgyává tették most is a vallás és énektanítást, mert úgy mond: „Nevelést kívánunk iskoláinktól s azt óhajtjuk, hogy bizonyoságtévő, Krisztust élő és ható erőnek ismerő református egyház tagokat neveljen, akinek hite nem fővényen épült üres semmiség, hanem meggyőződésből fakadó bizonyágtétel és Isten dicsőségét szolgáló élet. Egyháztagokat akarunk anyaszentegyházunk veteményes kertjében neveltetni, akiknek hívő, bibliai élete, kötelességtudása, becsületessége erkölcsi felfogása méltó legyen az anyaszentegyházainkat fundáló ősök életéhez s ahhoz az áldozathoz, amit hordoznak iskoláink fenntartása céljából egyházunk tagjai.”

Ebben a körzetben vannak egyházmegyénk legjobb iskolái. Adorjás és Vajszló nyitotta meg mindig egyh. m. kiváló iskoláink sorát s most büszke örömmel állítjuk a sorba a kis Tésenfát, hol Kulifayné Szabó Mariska, a gyülekezet első diakonisszája, tanítónője, a kiváló pedagógusok sorába került, ki teljes mértékben valóra váltotta a múlt évi iskolálatogatók azon jóvágyát, hogy ebben a tanévben iskolája bizonyára a legkiválóbbak között foglal helyet. Vajszló annál inkább méltó a dicséretre, mert az iskola derék pedagógus tanítójával, az iskola padjaiból alig hogy kikerült tanítónő Csanádi Juliska, osztotta meg a munkát, kinek növendékei szabatos, értelmes, igen szép feleleteikkel valósággal tündököltek. Mindhárom iskolában nem csak tanítanak, hanem nevelnek is s így valóban veteményes kertjei ezek egyházunknak. Osztályzatuk kitűnő.

A sorrendben következik Szaporca, Hirics és Piskó. Kiss Albert iskolája a szó legnemesebb értelmében református felekezeti iskola. És ilyenre van a mi nagy bajokkal és megpróbáltatásokkal küzdő anyaszentegyházunknak ma szüksége, ahol a vallástanítás mintaszerű, a tanító nevelve tanít s minden éneket tökéletesen és jól tudnak. Hiricsben Szalay János végez elismerésre méltó, komoly munkát, míg Piskón Főrizs Julianna helyettes tanítónő végzett szinte emberfeletti munkát, amikor a múlt esztendei elégtelennek minősített ezen iskolában, nyoma sincs az előző évek lehetetlen állapotának s egy tanév alatt ezen iskolát a jobb iskolák közé emelni csakis odaadó, fáradhatatlan munkával és rátermettséggel lehetett. A vallástan értelmes és komoly keresztény lélekre valló munkát bizonyít. Nagy és komoly munkája mellett volt ideje a tanítónőnek a kézimunkát is meglepő eredménnyel tanítani.

A jó iskolák között ki kell emelni a zaláit, hol Peti Zoltán exmittált teológus dolgozott szép eredménnyel. Kettős hivatála dacára, bár nem hivatásos tanító, komoly munkát kellett, a rendelkezésére álló kevés idő alatt, végeznie.

A cúni iskolában helyettes tanítónő munkájáról a legnagyobb elismerés hangján nyilatkoznak a körvizsgálók, ki kevés idő alatt gyönyörű munkát végzett s ügyes tanítási módszerével és kérdéseivel, tökéletes pedagógiai készségével, a tananyag részletes feldolgozásával a legteljesebb elismerést érdemli ki. A baranyahidvégi iskolában a vallástanítás komoly munkáról tesz bizonyosságot, bár még nem az a nevelő hatása, amilyennek óhajtandó. A besencei tankötelesek, tanító hiányában, a nagycsányi iskolába jártak és külön vizsgáztattak meg. A tananyagot elvégezték s a tanító komoly munkát végzett. A vejti iskolában a megrendült egészségi állapotú tanító közepes eredmény-nel végezte feladatát, aki a belmissziói munkában is tevékeny részt vesz.

Már a gyengébb iskolák közé tartozik: Sámod, Drávapiski, Kórós, Kisszentmárton, Luzsok és Kemse. Az elsőben a tanerők változása s a tanításban beállott szünetelés érzeteti erősen hatását; a drávapiskii tanító igen komoly munkára, a munkanapok és órák pontos megtartására s a tanításra leendő lelkiismeretes előkészülésre utasított; a kórósi nem mutatja a reform. felekezeti iskola képét; Luzsokon a tanítás gépies, emléztető, az imák és énekszövegek elmondása értelmetlen, a számtan s nyelvtan tanítás különösen gyenge. Iskolaszéki elnök az iskolát nem látogatja. A kemsei iskola tanítási eredménye a tanító sok gondjáról, bajáról tesz bizonyosságot s az eredményt nagyon hátráltatta, hogy néhány hónapon át Zalátába is átjárt — tanító hiányában — tanítani s így két iskola nagy munkájával nem tudott megküzdeni.

4. Az „Okorvidéki kör“ iskoláit Csánki János és Dér Ambrus felügyelők vizsgálták meg. Van a körben két kitűnő iskola: Bogdása és Magyaramecske, hol Dér Ambrus és B. Tóth Antal az új tanterv szellemében végeznek minden elismerésre méltó munkát. Páprád és Sósvertike jeles iskoláiban különösen a vallás és énektanítás gondos feldolgozása, általában rend, figyelem s értelmes felelet érdemel dicséretet. Drávafok márc. 1-én új tanítót kapott, addig a gyülekezet ifjú lelkipásztora tanított eredményes buzgósággal, miért illesse őt részünkről is dicséret. Cinderibogádon, Okorágon, Sellyén és Markócon jó eredménnyel dolgoznak a régi tanerők. Gyenge Kiscsány és Marócsa iskolája. Az előbbi új tanítót kapott, kinek munkája elé jó reménységgel nézünk, míg az utóbbiban most megadott szigorú utasítások teljesítését vesz-szük majd számba. A körzet állami iskolájában, Kákicson Kiss Géza lelkész kitűnő eredménnyel, Osztrón a tanító elégséges, Drávaiványi községi iskolában szintén a tanító jeles eredménnyel végzik a vallás és énektanítást.

5. „Böközi kör“ kiküldött iskolalátogatói Borzsák Lajos és Laczkovits Miklós, a körlelkész sajnálatos betegsége miatt, igen rövid, csak a legfontosabbakra szorítkozó, a kiemelkedő mozzanatokot feltüntető jelentéssel számolnak be. Általában véve a körzet iskoláinak szellemi állapota a kívánalmaknak megfelelő, megnyugtató, több helyen szép reménységet keltő. Az oktatás mellett a nevelő szellem is kifejezésre jut, mely a haza, az egyház s az erkölcsi élet számára és javára dolgozik. A szorgalmi idő mindenütt betartott; az iskolaépületek — a drávacsehi kivételével — megfelelők. Elismerésre méltó szép eredményt mutattak fel: Drávacsepely, Drávaszabolcs, Terehegy, Harkány, Diósvizlő és Szava tanítói. Kiemelendő, hogy Drávaszabolcson és Terehegyen a lelkész a gyermekek nevelő munkájában élénken részt vesz. Alig mutat fel valami eredményt Drávacsehi tanítója, betegségevel mentvén magát. Ipacsfán haladási napló és tananyagbeosztás nincs. Turony iskolájában januártól kezdve szünetel a tanítás. Ezekkel kapcsolatban intézkedést kérnek. Drávacsehi iskolaépületének, Harkány iskolai ürszékeknek rendbehozására szintén utasítsák! Miután a harkányi róm. kath. iskolába járó ref. növendékek vallásoktatásra sehova se jártak, javasolják, hogy tétessék

intézkedés arra nézve, hogy az ilyen tanulók bizonyítványt ne nyerhessenek és felsőbb osztályba ne léphessenek mindaddig, míg megfelelő oktatás után vallásukból vizsgálatot nem tesznek. Addig is, míg ez a hiány fokozatos egyházi hatóságok útján kultuszminiszteri rendelettel pótoltatik, lelkészek hivassanak fel, hogy a nem saját iskoláikba járó gyermekek vallásos oktatásáról különösen gondoskodjanak, azt ellenőrizzék és a szülőket e kötelességük teljesítésére komolyan figyelmeztessék. Javasolják, hogy a bibliából olvasási gyakorlatokat tartsanak és bibliai aranymondásokat irattassanak a gyermekekkel.

6. „A mohácsi körzet“ öt iskoláját Szendrei Gyula körlelkész egymaga vizsgálta meg, miről pedáns, mindenekre kiterjedő jelentésben számol be, eleget téve a 18 kérdést felölelő elnöki utasítás kívánalmainak is. Mohács mindkét tanítója új tanerő, mindketten jeles eredménnyel, nagy szorgalommal tanítottak. Békefi Antal Kölked öreg tanítója, 43 szolgálati év után, a jól kiérdemelt nyugalomba megy; utolsó évében is meg nem fogyott ambícióval végezte nehéz kötelességét. Sok kezdő, fiatal erő tanulhatna tőle. Belvárdon febr. 5-ig — tanító hiányában — a lelkész tanított lelkes ambícióval, minden külön díjazás nélkül. Később helyettes tanítónő, Vörös Etelka, kiválóan jeles eredménnyel látta el a teendőket. Babarcon a lelkész tanít, a már ismert lelkiismeretes buzgósággal.

IV.

Egyházmegyei közgyűlés a betérjesztett tanügyi statisztikát és jelentést általánosságban elfogadja s határozatot igénylő pontjaira nézve kötelezőleg határoz:

1. Egyházmegyei kgyűlés, egyházi és állami rendeletre támaszkodva, elrendeli, hogy a jövőben kebelbeli tanítóink, a szorgalmi idő alatt, egyh. megyénk területén, állást nem cserélhetnek. A netalán mégis kikerülhetetlen változás esetén, a távozó tanító maga helyett helyettest köteles állítani s esperes ur felhivatik, hogy a koncessát, vagy elbocsátót addig ne adja ki, míg a távozó tanító iskolája az illetékes felügyelők által meg nem vizsgáltatik.

2. Örömmel üdvözli a kgyűlés a V. K. O. Miniszter ur 1/1928. sz. hazánk összes tanítóihoz intézett körlevelét s felhívja a tanítói kart, hogy testi-lelki energiájának összességét a jövőben is magasztos hivatásának minél odaadóbb betöltésére fordítsa. Az egyh. megyei tanítóegyesület, valamint a tanítóikörök is felhivatnak, hogy önképzés céljából évi összjezveveleiket minél nivósabbá tegyék s annak lefolyásáról, tanügyi bizottság útján, kgyűlést mindenkor tájékoztassák.

3. A behivatalnokok felhivatnak egymást megértő, segítő, munkakörüket megbecsülő szeretettel való harmonikus munkálkodásra. Miért is megújítja mult évi 21/ad. 6. sz. tanügyi határozatát, elrendelvén újból az iskolák havonkénti látogatását s az erről való beszámolást.

4. Kgyűlés szeretettel üdvözli Sütő Pál és Pápay János egyh. megyénk nyugdíjas tanítóit, igazgatói címmel történt kitüntetésük alkalmával, valamint Toók Gyula siklósi tanítót az Országos Dalosszövetségtől nyert kitüntetéséért s kívánja, hogy a kegyelem Istene tegye áldottá továbbra is munkás életüket.

5. Szomorú megilletődéssel értesül közgyűlés egyházaink iskolai terhek alatt roskadozó nehéz helyzetéről s felkéri a Nagytiszteletű és Méltóságos Elnökséget az iránt, hogy lépjen érintkezésbe vármegyénk Alispánjával, hogy méltányosabb álláspontra helyezkedjék a jövőben a községi költségvetésekben iskoláink segélyezésére felvett tételek felülbírálásánál. A belhivatalnokok pedig felhívhatnak, hogy a tulmagasra értékelt helyi javadalom egységének leszállíttatása végett, a megadott alkalmat felhasználva, a lépéseket sürgősen tegyék meg s ez irányban a jövő közgyűlést, tanügyi biz. útján, tájékoztassák.

6. Egyházasharaszti, Drávacsehi és Harkány iskolaszékei felhívhatnak államsegély kérelmezésével leendő új iskola mielőbbi felépítésére A zalátai egyháznak, egyházi épületeinek nagy áldozatokkal történt renováltatásáért és új iskola-, új tanítói lak építtetésére, elismerését azzal az óhajlással fejezi ki, hogy vajha lelkiekben is minél előbb teljesen megújulna.

7. A kitűnő eredményt felmutató iskolák derék tanítóinak, névszerint: Halász Imréné, Dér Ambrus, B. Tóth Antal, Kulifay Elekné, Herpay Imre és Csanády Juliska tanerőknek, valamint Kiss Géza kákicsi lelkésznek egyh. megyei közgyűlés elismerését nyilváníttja, míg a gyengébb iskolák tanítóit fokozottabb s odaadóbb munkálkodásra hívja fel. Drávapiski, Marócsa, Drávacsehi, Kispetert, Matty, Botyka, Rónádfa és Turony iskolái, lehetőleg tanügyi elnök által, szigorú vizsgálat alá veendő, miről közgyűlés külön jelentést kér.

8. Elrendeli egyh. m. közgyűlés, hogy a reformáció emlék-ünnep, a napja iskoláinkban megünnepeztessék, e napon kötelező szünet legyen s a téli vallásos estélyek, ha még előbb nem kezdődtek volna meg, lehetőleg október 31-én vegyék kezdetüket.

9. Az összes naplók szabályszerű vezetésére a tanítóikar, ezeknek, de különösen az előmeneteli naplók törvényszerű lezárására iskolaszéki elnökök kötelezőleg felhívhatnak. Szigorú ellenőrzésével és beszámolóval iskolalátogatók megbízhatnak.

10. Közgyűlés helyeslőleg veszi tudomásul tanügyi elnök azon bejelentését, hogy a jövőben a naplók egyezőségének, a tanítás folytonosságának és a munkanapok betartásának ellenőrzése végett, nemcsak a tanév végén, hanem az egész tanév alatt fog látogatásokat tenni egyh. megyénk iskoláiban.

11. Iskolaszéki elnökök felhívhatnak a 253/928. sz. konventi határozat betartására, mely szerint a jövőben a pályázat végett kiállított tanítói működési bizonyítványban, az iskolalátogatók által megállapított fokozat, szóval és számmal is megjelölve feltüntetendő; a kebelbeli tanítóság pedig a 260/928. sz. konventi határozat alapján kiadott s minden közvetlen megküldött népiskolai vallás és énektanítási tantervhez való szigorú alkalmazkodásra és kizárólag Konvent által engedélyezett mindennemű tankönyv kötelező használatára.

12. Iskolaszéki elnökök s tanítók felhívhatnak, hogy az esetleg nem saját iskoláikba járó reform. növendékek vallásos oktatásáról különösen gondoskodjanak s azt szigorúan ellenőrizzék. Viszont az elnökség felkérletik, hogy felsőbb egyházhatóságaink útján kormányrendeletet provokáljanak arra nézve, hogy a más felekezeti iskolába járó tanuló, ha saját vallásoktatásában nem részesült, bizonyítványt

mindaddig ne kaphasson s felsőbb osztályba ne léphessen, míg ebbeli kötelességének, saját vallása lelkészénél eleget nem tett.

13. Az újabban megválasztott körfelügyelők: Lackovits Miklós, Sziács Sándor, Dér Ambrus, Toók Gyula, Dr. Tomanóczy János és Borzsák Endre a kötelező esküt, egyh. m. közgyűlés felhívására, ez alkalommal letették.

14. Egyh. m. közgyűlés Fejes Lajos sellyei nyug. tanítót, az e. megyei tanítóikar nesztorát, a kiváló pedagógust, akinek iskolája évtizedeken át mindig a legkiválóbb volt, aki egyházas érztelével, nevelői munkásságával elévülhetetlen érdemeket szerzett, igazgatói címmel leendő kintüntetésre az e. ker. közgyűlésnek felterjeszti.

15. Egyh. m. közgyűlés a tanácsbírói állást a tanügyi elnökséggel nem tartja összeférhetetlennek egy személyben, miért is Szabó József tanügyi elnök időközi lemondását nem fogadja el.

27. Számvevőszék jelentése.

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés!

Az egyházmegye számvevőszéke a hatáskörébe tartozó pénztárak állapokról a következő tiszteletteljes jelentést terjeszti elő:

A közpénztárnak kezelése alatt álló alapok:

I. Közpénztár.

1. Egyh. kerületi segély	—	—	—	—	—	1912·60	P
2. Egyházak járélékai	—	—	—	—	—	4779·92	„
3. Alapok kamatai	—	—	—	—	—	1381·84	„
4. Adományok ösztöndíjakra	—	—	—	—	—	1375·—	„
5. Birósági költségekre bef.	—	—	—	—	—	45·84	„

Összesen: 9495·20 P

Kiadás: 8127·40 „

Maradv.: 1367·80 P

Közpénztár vagyona.

1. Hadikölcsön kötvényen	—	—	—	—	—	4000·—	K
2. Régi kölcsön	—	—	—	—	—	1500·—	„
3. Új	—	—	—	—	—	600·—	P

Követelések.

Egyházker. hátr. jár.-ból	—	—	—	—	—	2038·—	P
---------------------------	---	---	---	---	---	--------	---

Tartozások.

Tisztviselők fizetésére	—	—	—	—	—	520·—	P
Tartalék alapnak	—	—	—	—	—	15·—	„

Összesen: 535·— P

II. Tartalék-alap.

1. Áthozat 1926-ról	—	—	—	—	—	90·70	P
2. Belépési jár.-ból	—	—	—	—	—	15·—	„
3. Kamatokból	—	—	—	—	—	15·—	„

Összesen: 120·70 P

Elhelyezve.

Régi kölcsön kötvényen — — — — — — —	1600.—	K
Takarékp. betét könyvön — — — — — — —	105.—	P
Készpénzben közpénztárnál — — — — — — —	15.—	„
Összesen:		120.— P

III. Missziói-alap.

Takarékpénzt. betét — — — — —	695.—	K elértéktelenedett
-------------------------------	-------	---------------------

IV. Ádám A. alap.

Takp. betét — — — — — — —	225.—	K elértéktelenedett
---------------------------	-------	---------------------

V. Dányi G.-alap.

Hadikölcsön kötvényen — — — — — — —	2000.—	K
-------------------------------------	--------	---

VI. Nagy I. bissei-alap.

Hadikölcsön kötvényen — — — — — — —	5000.—	K
-------------------------------------	--------	---

VII. Nagy I. ösztöndíj-alap.

Hadikölcsön kötvényen — — — — — — —	500.—	K
-------------------------------------	-------	---

VIII. Siklósi polg. isk. ösztöndíj-alap.

Hadikölcsön kötvényen — — — — — — —	1110.—	K
-------------------------------------	--------	---

IX. A siklósi polg. isk. jubileumi-alap.

Hadikölcsön kötvényen — — — — — — —	5200.—	K
-------------------------------------	--------	---

X. Mándi S.-alap.

Hadikölcsön kötvényen — — — — — — —	300000.—	K
Elhelyezve kölcsönkötvényen — — — — — — —	8000.—	P

XI. Biró M.-alap.

Áth. 1926-ról — — — — — — —	2314 80	P
1927. évi befizetés — — — — — — —	85 20	„
Összesen:		2400.— P

Elhelyezve.

Kölcsön kötvényen — — — — — — —	2400.—	P
Nosztrifikált hadikölcsön — — — — — — —	12000.—	K
Nosztrifikálatlan „ — — — — — — —	3200.—	K

XII. Benkő Nagy I.-alap.

Áthozat 1926-ról — — — — — — —	645 72	P
1927. évi befizetés — — — — — — —	20 28	„
Összesen:		666.— P

Elhelyezve.

Elhelyezve kölcsönkötvényen — — — — — — —	640.—	P
Takarékpénztárban — — — — — — —	26.—	„
Összesen:		666.— P

Páprádi-alap.

1. Át hozat 1926-ról	—	—	—	—	—	—	2161.33	P
2. Ingatlan jövedelem	—	—	—	—	—	—	710.20	„
3. Kamatokból	—	—	—	—	—	—	290.56	„
Összesen:							3162.09	P
Kiadás:							198.83	„
							2963.26	P

Elhelyezve.

Kötelezvényeken	—	—	—	—	—	—	2711.80	P
Takarékpénztárban	—	—	—	—	—	—	94.20	„
Készpénzben	—	—	—	—	—	—	157.26	„
Összesen							2963.26	P

Felsőbaranyai egyházmegye özvegy-árva gyámpénztára.

Vagyoni állapot 1927. év végén.

I. korona értékben.

1. Hadikölcsön kötvényen	—	—	—	—	—	—	94000.—	K
2. Régi kötvények	—	—	—	—	—	—	5800.—	„

II. pengő értékben.

3. Kísszentmártoni egyház kötvénye	—	—	—	—	750.—	P
4. Varga Nagy István-alap pécsi tak.-ban	—	—	—	—	90.—	„
5. Betét a vajszlói tak.-ban	—	—	—	—	21.50	„
6. Betét a siklósi ker. és iparbankban	—	—	—	—	9.20	„
Összesen:					870.70	P

Felsőbaranyai ref. egyházmegye ösztöndíj alapítványa.

Vajszlói takp.-ban elhelyezett betét 170 P és időközi kamatai a 22 drb részvény 10 P névértékre történt kiegészítésére fordított, darabonként 9 P, összesen 198 P.

Vagyoni állapot 1927 év végén.

1. Hadikölcsön kötvényben	—	—	—	—	—	5000	K
2. 22. db vajszlói takp. részvény	—	—	—	—	—	220	P

Tanítói özvegy-árva gyámpénztár.

1927. évi pénztári maradvány	—	—	—	—	—	11378.35	K
------------------------------	---	---	---	---	---	----------	---

Elhelyezve.

1. Hadikölcsön kötvényen	—	—	—	—	—	12800.—	K
2. Hangya kötvényen	—	—	—	—	—	4000.—	„
3. Készpénz	—	—	—	—	—	578.35	„
Összesen:						17378.35	K

Egyházmegyei közgyűlés a pénztárakról szóló jelentést tudomásul veszi.

2. Halász Imre köz- és lelkészi özvegy-árva gyámpénztárnoknak s Kamu József tanítói gyámpénztárnoknak a felmentést a szokott óvás fenntartása mellett megadni javasoljuk.

Közgyűlés a felmentést megadja.

3. Költségvetést Drávacsepely és Bogdása kivételével minden egyház küldött. Drávacsepely lelkész távozása miatt kéri felmentését, azonban jelenti, hogy a szükségletekről időről-időre gondoskodik. Bogdása az adósegély elintézése miatt kéri felmentését.

Egyh. m. közgyűlés az 1928. évi költségvetéseket jóváhagyja, Bogdásának és Drávacsepelynek a felmentést megadja.

4. Adókiivetést küldött: Katádfa, Drávacsehi, Kisharsány, Pécs, Drávacsehi, Nagytótfalu, Siklósnagyfalu, Rózsa, Ipacsfa, Peterd, Magyarmecske. jóváhagyásukat javasoljuk.

Közgyűlés a betérjesztett adókiivetéseket jóváhagyja.

5. A betérjesztett magtári számadásokat jóváhagyandóknak javasoljuk.

Közgyűlés ez értelemben határoz.

6. Az egyházak 1927. évi számadásait jóváhagyni javasoljuk, kivéve Belvárd 1926. és 1927. évi számadásait.

Közgyűlés az egyházak 1927. évi számadásait Belvárd kivételével jóváhagyja.

7. A Siklósi polg. iskola és internátus 1927.—28. évi számadásait és 1927.—28. évi költségvetését jóváhagyni javasoljuk.

Közgyűlés a siklósi polg. iskola számadását és költségvetését jóváhagyja.

8. Az uj Mindszenti 1924. évi számadás jóváhagyandó.

Egyh. m. közgy. Uj Mindszenti 1924. évi számadását megerősíti.

9. Okorág 1927—28. évi iskolai költségvetésének jóváhagyását kérjük.

Közgyűlés Okorág iskolai költségvetését megerősíti.

10. Jelen közgyűlésre illetve a f. évben a napidijakat 10 pengőben kérjük megállapítani.

Közgyűlés a napidijakat 10 pengőben állapítja meg.

11. Számszék kéri az egyh. m. közgyűlést, hogy az adócsökkentési segélyeknek az egyházak költségvetésébe leendő felvételét és számadásaiban való elszámolását rendelje át.

Közgyűlés ez értelemben határoz.

12. Esperes ur felhívására számszék javasolja, hogy az egyházak állandó vagyonleltáraikban a korona értékeket pengő értékre számítsák el.

Közgyűlés számszék javaslatát jóváhagyja.

13. Számszék betérjeszti az egyházmegye 1928. évi költségvetését, amelynek az egyh. m. közgyűlési jegyzőkönyv függelék rovatában leendő kinyomtatását kéri.

Egyh. m. közgyűlés a betérjesztett költségvetést jóváhagyja s annak a jegyzőkönyvben leendő kinyomtatását elrendeli.

14. Számszék felkéri az egyh. m. közgyűlést, utasítsa a belm. bizottság elnökét, hogy az általa kezelt összegekről részletes és pontos elszámolást terjesszen be a számszékhez, mely elszámolás a jövő évi egyh. m. közgyűlés által hagyassék jóvá.

Közgyűlés a javaslatot jóváhagyja.

28. Olvastatott Halász Imre egyh. megy. főjegyző ur levele, melyben viselt egyh. megyei közpénztárosi tisztről lemond, tekintettel főjegyzővé történt megválasztására.

Egyh. megy. közgyűlés megköszönve Halász Imre főjegyző Úrnak a közpénztárosi tisztség komoly, legkiismeretes vezetését, — a lemondást elfogadja, s neki jegyzőkönyvi köszönetét tolmácsolja. Új közpénztáros választását elrendeli, a megválasztottat kötelezi, hogy a pénztárt 1929. január elején vegye át.

Közpénztárossá Sipos Lajos egyh. megy. tanácsbíró számszéki elnököt választja meg.

Sipos Lajos megköszöni a kitüntető bizalmat és számszéki tagságáról lemond.

A számszéki póttag Kálmán Farkas rendes taggá előlép és póttaggá Ádor Sándor lelkész úr választatott meg.

29. A felsőbaranyai református egyházmegye polgári leányiskolájának jelentése az 1927.-28. tanévről.

Nagytisztelű és Tekintetes Egyházmegyei Közgyűlés!

A felsőbaranyai református egyházmegye polgári leányiskolájáról az elmúlt tanévben a következőket jelentjük:

Beiratkozott az iskolába 69 rendes és 11 magántanuló. Az iskolával kapcsolatban felállított továbbképzőt 8 növendék látogatta. A polgári iskolából a tanév folyamán kimaradt kettő. A polgári iskolai rendes és magán tanulók közül református volt 57, siklósi lakos 19, Baranya megyei 34, pap és tanító gyermek 23. A polgári iskola létszámának csökkenése az elmúlt évhez képest 22.

A tanítás a főtisztelű és méltóságos püspök úr rendelete értelmében szeptember 14.-én kezdődött s ez a tanév végéig megszakítás nélkül folyt. A tananyagot a kis létszámú osztályokban jól és igen alaposan fel lehetett dolgozni. A növendékek szorgalmasan tanultak. A hittan, német és számtan tanításához új tankönyveket vezetünk be, melyek a modern pedagógia elveinek s a V. K. Miniszter úr s a konvent által előírt követelményeknek, melyek a polgári iskolára nézve évről-évre bővülnek, — jobban megfelelnek. — A tantestület megvolt a növendékekkel elégedve s a növendékek érdeklődése kitartó volt. A 67 rendes tanuló közül általános jeles eredménnyel végzett 18, jóval 24, elégséggel 19, egy tárgyból elégtelent kapott 3, osztályisméltásra utasított 1. Az iskola ez évi legjobb tanulója Vöröss Ilona III. o. t. volt. Rendkívüli tantárgy volt az évben a zongora, rajz, (olaj és pasztell festés), német társalgás és francia.

Iskolai ünnepélyek voltak az évmegnyitó és évzáró, okt. 31., március 15. ünnepély és az Anyák napja. Sajnos az iskola nem rendelkezik olyan helyiséggel, hová közönséget hívhatna, pedig Siklóson igen nehéz megfelelő helyiséget kapni.

Az iskola keretében működött továbbra is az Önképzőkör, cserkész leánycsapat és leánykör. Mind a három egyesület jól végezte a maga munkáját. A tanuló ifjuság az év végén rajz és kézimunka kiállítást rendezett. A kiállítás szép volt és gazdag, élénken kifejezésre juttatta Fintáné, Szabó Lenke és Bikfalvy Irén szaktanároknak a rajz és kézimunkaoktatás terén tanusított buzgalmát.

A növendékek magaviselete is teljesen kielégítő volt. Annál kellemetlenebb benyomást gyakorolt néha egy-két szülőnek az iskolával szemben tanusított szeretetlen és hálátlan magatartása.

Az új konvinti polgári iskolai rendtartás az állami rendtartással egybehangzóan a karácsonyi és húsvéti szünetet 10 napban állapítja meg s így megtörtént az a kellemetlenség, hogy a szülőknak a növendékekkel újév

napiján kellett visszautazniok az iskolába. Ennek elkerülése végett az Igazgató tanács a Püspök Úrhoz beadvánnyal fordult, hogy a polgári iskolai szüneteket a középiskolákéval egyenlően állapítsa meg. A Püspök úr utasította az igazgatóságot, hogy az egyházkerületi közgyűléshez ily értelmű javaslatot terjesszen be.

A tantestületben szabadságolás, betegség nem fordult elő. Az állami fizetésrendezés folytán Bikfalvy Irén a IX. 1.-be, Szabó Lenke a IX. 2.-be lépett elő. Toók Gyuláné még mindig nincs kinevezve, új elintézésre vár Finta Zoltánné fizetése, melyet az 1924. évi egyh. megyei közgyűlés úgy állapított meg, hogy özvegyi nyugdíját egészíti ki segédtanári fizetésre. Azonban az állami fizetések elég gyakori változása folytán ez a határozat sok nehézséget jelent az adminisztrációra is, de a tanárra is kedvezőtlen. Sokkal előnyösebb lenne a fizetésnek egy fix összegben való megállapítása.

Az internátusban ez évben 50 állandó növendék volt és 5 olyan, ki rövidebb, vagy hosszabb ideig vette igénybe az internátust. (Kimaradtak, vagy később jöttek.) Az épület állapota, beosztása sok nehézséget okoz a vezetőségnek, de lelkiismeretes munkával ellehet simítani a nehézségeket. Az ellátás idén is jó volt. A gyermekek hangulata és egészségi állapota, a tartós hideg dacára, mely sok náthát és meghűlést okozott, kielégítő volt. Komoly beteg nem volt. Az intézet tisztikara, Fintáné, Petz Ilma, Baditz Lujza Kádas doktorral, az iskolaorvossal együtt nagy munkát végzett, mely dicséretre érdemes.

Az iskola összes bevétele 11.617 P. 51 fillér volt, összes kiadása: 12.293 P. 19 fill. Hiány 680 P. 63 fill. A bevételből 4.051 P. 22 fill. az egyházkerület, egyházmegye és egyesek adománya, illetve hozzájárulása, 5.717 P. 92 fill. pedig az állami fizetésekiegészítés. Tandíjmentességet kapott 7 növendék 187 P. 49 fill. értékben. Az internátus összes bevétele 22.939 P. 27 fill., összes kiadása 22.124 P. 75 f. Pénztári maradvány 812 P. 54 f. Beszerzésre a bevételből kiadtunk 1.114 P. 99 f. Ellátmányi kedvezményt kapott 18 növendék 3207 P. 60 f. értékben.

Sajnálattal említjük meg, hogy elköltözködés folytán lemondott alelnöki tisztéről és igazgató tanácstagságáról Máthé Ákos és tanácsnoki tagságáról Melegh Dezső lelkész úr. Az alelnöki tisztelet a Nagytiszteletű Esperes Úr ez év folyamán Halász Imre egyh. m. főjegyző úrra ruházta, ki megértő lélekkel végezte feladatát, valóban szíven hordva az intézet ügyét.

Mindent összevéve, az év jól telt el, hasznos munkával, szemmel látható eredménnyel, szem előtt tartva a célt, hogy az egyházért és Hazánkért élünk és dolgozunk, amiért legyen Istené a hála. — Dr. Berky Gyula sk., Mojsisovich Margit sk.

Javaslat: Javasolja az igazgató tanács, hogy Máthé Ákos és Melegh Dezső urak lemondása folytán megüresedett igazgatótanácsosi tisztségekre Rácz Béla és Horváth Zoltán választassék meg.

Egyházmegyei közgyűlés az Igazgatótanács betervezett jelentését, — jóváhagyólag — tudomásul veszi s örömmel állapítja meg, hogy úgy a tanári, mint a felügyelő testület hivatala magaslatán áll, annál jobban sajnálja, hogy Toókné Balla Mária rendes tanári kinevezése még mindig nincs elintézve, miért is ez ügybeni lépések megtételére Elnökséget felkéri.

Az eltávozott Máthé Ákos és a megbízatásáról lemondott Melegh Dezső helyett Rácz Béla és Horváth Zoltán lelkészeket igazgató tanácsossá, Ruzsás Lajos lelkészt pedig helyettes elnökké megválasztja.

30. A segélykérvényi bizottság betérjeszti következő jegyzőkönyvét :

Jegyzőkönyv,

felvéve Harkányban 1928. évi szeptember hó 11.-én a felsőbaranyai református egyházmegye segélykérvényi bizottságának üléséről : Jelen vannak alulirottak :

A) Egyházak kérvényei :

1. Babarc adósság törlesztésre kér 250 Pengőt, mivel ez az összesen 78 reform. lélek, mely 1422 kath. németiség közé van ékelve, nagy erőfeszítéssel küzd megmaradásáért, ajánltatik a kért : 250 Pengőre.
2. Bogdása lelkészlak és iskolaépület tetőzetének kijavítására és külső tatarozására kér 400 Pengőt, mint sok gonddal küzdő egyház ajánltatik : 300 "
3. Dencsháza lelkészlak és iskola, templom renoválásra kér 1000 Pengőt, ajánltatik : 300 "
4. Gordisa templom és torony renoválásra kér 400 Pengőt, mint áldozatkész kis gyülekezet ajánltatik : 200 "
5. Gyűd egyházi épületeinek és templomának renoválására kér 500 Pengőt, ajánltatik : 200 "
6. Harkány templom renoválásból és harangvételtől származott adósságai törlesztésére kér 600 Pengőt, mivel eddig még nem kért segínyt ezuttal ajánltatik : 300 "
7. Hírics temploma és iskolája cserepezésére, javítására kér 200 Pengőt, ajánltatik : 200 "
8. Kákics új építkezésből származott adósságai törlesztésére, temploma és templomkerítése renoválására kér 600 Pengőt, mint nagy áldozatokat hozó szegény kis gyülekezet, ajánltatik : 300 "
9. Kémes templom renoválásból származott adóssága törlesztésre kér 400 Pengőt, mivel közmunkával is, terhes megadózattal is igyekszik magán segíteni, ajánltatik : 200 "
10. Márfa templom renoválásból származott adóssága törlesztésére kér 880 Pengőt, mint nagy erőfeszítéssel rendet tartó kis gyülekezet, ajánltatik : 300 "
11. Nagypeterd épületjavításra és adósság törlesztésre kér 500 Pengőt, mivel családonként átlag 67-50 P. egyházfentartási terhet visel, ajánltatik : 300 "
12. Peterd egyházi épületeinek legszükségesebb javítására kér 223 Pengőt, mint idegen vallású és ajku népesség közé ékelte és létfenntartásáért sok bajjal küzdő kis egyház, ajánltatik : 200 "
13. Piskó lelkészi pajta és istálló újraépítésére kér 400 Pengőt, ajánltatik : 200 "
14. Rózsafa a lelkész konyhájának, folyosójának építésére és padozatainak cementtel való beöntésére kér 400 Pengőt, mint ritkán folyamodó egyház ajánltatik : 200 "
15. Sellye lelkészi pajta és istálló és sertésól építésére kér 1000 Pengőt, mint közmunkával és rendkívüli súlyos adóvállalással önmagán segíteni igyekező életrevaló gyülekezet, ajánltatik 300 "
16. Sósvertike tornya, temploma bádogozására és tatarozására kér 600 Pengőt, ajánltatik : 200 "
17. Terehegy terhes tartozásai törlesztésére és évtizedek óta elhanyagolt lelkészlakása renoválására kér 500 Pengőt, mivel szép eredményű gyűjtéssel (2274-43 P.) rendes és elég súlyos egyházfentartási terhein felül is igyekszik magán segíteni, ajánltatik : . 300 "

18. Zaláta évtizedek óta elhanyagolt épületeinek renoválására kér 1500 Pengőt, tekintettel a szektákra és kitértekre, a megmaradt hívek buzdítására, ajánljatik: 300 Pengőre.

B) Lelkészek kérvényei:

1. Benke Andor, luzsoki lelkész, mint kis jövedelmű egyház lelkésze, házon kívül tanuló leánya taníttatására kér 500 Pengőt, ajánljatik: 100 „

2. Borzsák Lajos, gordisai lelkész félévig tartó súlyos és sok költségbe kerülő betegségére való tekintettel kér 200 Pengőt, ajánljatik: 200 „

3. Csánki János, drávapalkonyai lelkész, mint népes családú kongruás lelkész ki, 3 gyermekét házon kívül taníttatja, kér 300 Pengőt, ajánljatik: 300 „

4. Horváth Zoltán, bissei lelkész, feleségének súlyos operációjára való tekintettel kér 200 Pengőt ajánljatik: 200 „

5. Illés Géza, terehegyi lelkész rokkantságára, kiutasítása közben szenvedett kárai és az álláscsereből származott adósságai törlesztésére kér 500 Pengőt, ajánljatik: 100 „

6. Józán Sándor, katádfai lelkész a maga, felesége gyógykezelésére, házon kívül tanuló fia taníttatására kér 240 Pengőt, ajánljatik: 100 „

7. Kálmán Farkas, bogdásai lelkész adósság törlesztésre, házon kívül tanuló leánya taníttatására és felesége gyógykezelésére kér 300 Pengőt, ajánljatik: 100 „

8. Kontz Antal kémesi lelkész, mint nagyon kis jövedelmű lelkész, ki házon kívül taníttatja 2 fiát, 300 Pengőt kér, ajánljatik: 200 „

9. Kovács Sámuel, nyugatszenterzsébeti lelkész, fiának házon kívül taníttatására és családja gyógykezelésére kér 200 Pengőt, ajánljatik: 100 „

10. Kotzó János, drávaiványi lelkész 2 gyermeke házon kívül taníttatására és adósságai törlesztésére kér 250 Pengőt, ajánljatik: 250 „

11. Lutár Sándor, turonyi lelkész, családja gyógykezelésére és fia házon kívül taníttatására kér 200 Pengőt, ajánljatik: . . 100 „

12. Mányoki Sándor, mohácsi lelkész, családja gyógykezelésére kér 240 Pengőt, ajánljatik: 100 „

13. Szabó József, piskói lelkész, 2 gyermekének házon kívül taníttatására kér 300 Pengőt, ajánljatik: 200 „

14. Szendrey Gyula, babarci lelkész, a legkisebb népességű gyülekezet lelkésze, 20 év óta egyszer részesült segélyben, 4 tagu családja fenntartására kér 250 Pengőt, ajánljatik a kért: . . 250 „

15. Szigeti Károly, siklósnagyfalui lelkész 2 leánya házon kívül taníttatására, a kiutasítással járó súlyos veszteségei pótlására, főleg 1919 óta önhibáján kívül felszaporodott nyugdíjintézeti járulékaik törlesztésére kér 200 Pengőt, ajánljatik a kért: . . . 200 „

16. Szívós Károly, gyüdi lelkész súlyos megélhetési gondokkal küzdött előbbi szolgálata helyén és eladósodott, adósságai törlesztésére kér 500 Pengőt, ajánljatik: 100 „

17. Zeke Gyula, rónádfai lelkész, súlyos betegsége, s káplántartás és csekély kongruás jövedelme miatt ránehezedő súlyos gondjai enyhítésére kér 200 Pengőt, ajánljatik: 100 „

C) Özvegyek és árvák kérvényei:

Egyházmegyéinkbeli lelkész és tanítói özvegyeink és árváink kérelmeit a Főtiszteletű Egyházkerületi közgyűlés jóakaratu figyelmébe ajánljuk és pedig: élvezett özvegyi nyugdíjuk dacára: özv. Böhönyei Istvánnét gyermekeivel, a teljesen világtalan és magára hagyatott özv. Kármán Lajosnét, özv. Paál Józsefnét, özv. Szabó Gyulánét és a nyugdíjnélküli özv. Poór Mihálynét; lelkészárvaink közül: Beregszász Arankát, Bajó Vilmát és Erzsébetet, Dömény Kornéliát, Fejes Ottiliát, Főző Jolánt, Horváth Vilmát, Máthé Amáliát, Molnár Hermint és Poór Sándort; tanító árváink közül: Burgyán Piroskát, Csete Máriát, Horváth Paulát és Tóth Ilonát, özv. Tatai Tivadarnét.

Kmf.

Kulifay Elek

a s. k. bizottság elöadója.

Szalay Ferenc

a s. k. bizottság elnöke.

Morvay Ferenc

a s. k. bizottság tagja.

Egyházmegyei közgyűlés a segélykérvényi bizottság előterjesztését elfogadja.

31. Ösztöndíjakat odaitélő bizottság előterjeszti, hogy K. Mándy Sámuel gondnok ur az 1928. évre kivételesen, a mely precedensül nem szolgálhat a jövőre nézve, az általa tett alapítvány kamatát 1220 pengő adománnyal fel-emelte.

Az egyházmegyei közgyűlés köszönettel tudomásul veszi gondnokának ezen nagylelkű adományát.

Az ösztöndíjakat odaitélő bizottság a következő javaslatot teszi:

K. Mándy Sámuel-féle alapítvány felemelt 840 P. kamatát felében Jávor Dénesnek, másik felében Szabó Józsefnek; ugyanezen alapítvány felemelt 840 P. kamatát felében Dér Klára és Dér Lászlónak egyenlő arányban, míg másik felében Váradai Olga, Váradai László és Váradai Gyulának ugyancsak egyenlő arányban; ugyanezen alapítvány 420 P. felemelt kamatának felét ifj. Nyáry Pál theologusnak, másik felét Halász Imrének; Biró Mihály-féle alapítvány 280 pengős kamatát Csukás Máriának; a Benkő Gyula és Nagy Imre-féle alapítvány 77 pengős kamatát Sipos Ilonkának; az egyházmegye egy méter buza ösztöndíját Koczó Ilonának; a Dányi Gábor-féle alapítvány 8 fillérnyi kamatát, a melyet 150 pengő jutalomra emelt fel egy magát megnevezni nem akaró adakozó, Koczó Lászlónak; az Ádám András alapítvány 07 fillér kamatát egy adakozó által 150 pengőre emeltetett fel Szigeti Jolán és Szigeti Ilonkának; a Nagy István-féle alapítvány nem is egy fillér kamatát, a melyet egy adakozó 100 pengőre emelt fel, Török Zsigmondnak javasolja kiadni.

Az egyházmegyei közgyűlés a javaslatot egyhangu határozattal elfogadja.

32. Tárgyaltatott a külmisszió ügyében kiadott 1927. évi kerületi jegyzőkönyv 7/ad. 8. sz. határozata.

Az egyh. m. közgyűlés fájó szívvvel állapítja meg, hogy a magyar reform. egyház az egyetlen számbelileg és történelmileg számottevő olyan reform. egyháza a világnak, amelyik külmissziót mind a mai napig nem folytat, ami azt jelenti, hogy hiányzik belőlünk annak az apostoli léleknek a teljessége, amely nélkül nincs

valódi evangélium és református keresztyénség. Miért is nyomatékosan felhívja belhivatalnokait, hogy az egyházmegyében folyamatban lévő magyarányú belmissziói munkásságuk mellett, tegyék magukévá a külmiszió szent ügyét is, a szószéken, iskolában, vallásos összejöveteleken beszéljenek a külmisziói lélekemelő tények ismertetéséről, évente egy perselypénzt, vagy estélyi adományt külmisziói célokra juttassanak, amiről belmissziói jelentésünkben tartoznak beszámolni, a „Hajnal” egyetlen külmisziói lapot gyűlekezeteinkben minél több példányban igyekezzenek elhelyezni, még az egyház terhére is, hogy ez által a minél élénkebb érdeklődés őszinteségének tettekkkel is bizonyosságát adják. Egyben kimondja a közgyűlés, hogy hátralék jegyzékében szereplő, 1925/12 sz. egyh. m. határozattal elrendelt „Missziói alapot” most már megvalósítja s ennek bizonyos % -át külmisziói célokra fogja fordítani.

32/b. A mult 1927/12 sz. egyh. megy. határozat 5. p. alatt nyilván-tartott, belmissziói alap létesítéséről szóló hátralék jegyzék elintézése végett Egyh. m. közgyűlés ezen határozatával „Missziói alapot” létesít és kötelezőleg elrendeli, hogy az alap növelésére fordítandók: 1. Az évenkénti mindennemű rendbirságok, 2. Közgyűlés alkalmával tartandó vallásos estélyek tiszta jövedelmei, 3. Önkéntes adományok, 4. Az egyh. megye területén rendezett konferenciák, belmissziói ünnepélyek tiszta jövedelmének 50%-a. Az alap évi szaporodásának 10%-a mindenkor külmisziói, 40%-a 1925/12 c. határozattal kimondott egyh. megy. belm. célokat szolgál, míg 50%-a mindenkor az alap növelésére fordítandó. Az alap kezelésével s jökvnyv utján évenkénti nyilvános elszámolással, esperes elnökle alatt álló 3 tagu bizottság bizatik meg. A bizottság tagjává Szabó József és Kulifay Elek lelkészeket 3 évre megválasztja. Ide küldendő az egyházaknak külmisziói célokat szolgáló, 32 sz. határozattal elrendelt, évi adományai is. A missziói alap jelen összege: 147.43 P.

33. Olvastatott az egyházkerületi közgyűlés 1927. évi 200 sz. határozata, melyben újból felhívja az egyházmegyéket, hogy a Kálvin-Szövetség kötelező megszervezésének tervezetével foglalkozzanak s határozataikat terjesszék fel az egyh. ker. közgyűlésre.

Egyh. megyei közgyűlés, minthogy a fenti határozathoz a kérdéses tervezet nem csatoltatott, azt nem ismerve, vele érdemileg nem is foglalkozhatott. Különben is esatlakozik a kecskeméti egyházmegyének e kérdésben már elfoglalt álláspontjához, mely szerint az ilyen parancssóra való szervezkedés nem válik üdvére az ügynek, mert a munkának áldása nem a kényszerrel erőszakolt végrehajtásban, hanem annak önkéntes vállalásában és lelkes teljesítésében rejlik.

34. Egyházkerületünk intéző-bizottsága f. év április 3.-án tartott ülésének 4. sz. határozatával felhívta a külsősomogyi egyházmegyét és egyházmegyénket is, hogy készítsünk javaslatot arra vonatkozólag, hogy milyen elvi szempontok figyelembe vételével történjék meg egyes, lélekszámban és erőben elgyöngült anyaegyházunknak leányegyházzá való átszervezése.

Egyh. megyei közgyűlés figyelembe véve egyházmegyénk gyülekezeteinek speciális viszonyait, az anyaegyházak leányegyházzá való átszervezésének elvi szempontjait a közetkezőkben állapítja meg:

1. Anyaegyháznak leányegyházzá való átszervezése csakis a lelkészi állás megüresedése esetén kérelmezhető szabályszerű, név-

szerinti szavazással hozott egyházközségi közgyűlési katározat alapján, mely határozat meghozatalában a közgyűlési tagoknak legalább 50 0/0-a részt vett.

2. Egy anyaegyház, mint központi egyház köré két, legfeljebb három leányegyház csoportosulhat, melyek a központtól 5 km.-nél távolabb nincsenek.

3. Az anya, vagy központi egyház lelkésze leányegyházköz-ségben minden második vasárnap igehirdető istentiszteletet tartani köteles, de úgy, hogy ez által az anyaegyház a lelkészi szolgálatban hiányt ne szenvedjen.

4. Az anyaegyház lelkészének díjazására első sorban a lelkészi földek jövedelme szolgáljon; tehát ezek a földek, de különösen az ugynevezett kegyadományi földek eredeti rendeltetésüktől semmi körülmények között el nem vonhatók.

5. Az anyaegyház lelkészének díjazására minden leányegyház legalább 15 (tizenöt) m. m. buza értékének megfelelő javadalmat tartozik biztosítani. Amennyiben a lelkészi földek tiszta bérjөvedelme ezt nem biztosítaná, a leányegyház a különbözetet megfizetni köteles.

6. Az évi fuvarátalány mindenik leányegyházra nézve a helyi viszonyok tekintetbe vételével állapítandó meg, lehetőleg terményben. Ugy ezt, valamint más egyéb terménybeli javadalmat tartozik a leányegyház az anyaegyház lelkészének lakására a meghatározott időre beszolgáltatni. A fuvarátalányhoz a kultuszminiszter hozzájárulása is megkérelmezendő.

7. Az anya, vagy központi egyház lelkészi lakásának és melléképületeinek építési és tatarozási költségeihez mindenik leányegyház aránylagosan hozzájárulni köteles.

8. A leányegyházak megüresedő lelkészi lakásai, amennyiben ilyen igénylők volnának, legelső sorban nyugalmazott lelkészek, tanítók, vagy lelkészi, tanítói özvegyek részére adhatók ki az egyházmegyei közgyűlés által megállapított méltányos bérösszegért. A gondozó lelkész számára fentartandó egy szoba kivételével.

9. Az anya- és leányegyházak között ezen elvi, esetleg még egyéb, speciális helyi szempontok figyelembevételével megkötött egyességet az egyházmegyei, — végérvényesen az egyházkerületi — közgyűlés erősíti meg. (E. T. I. t.-c. 11.—12. §.)

35. A mattyi lelkész jelenti, hogy az ottani iskolában taníttatta gyermekeit Schweiszugut Mátyás nevű, r. kath. vallásu szülő. Az iskolafenntartás terhéből reárott évi 50 kg. búzát ellenben nem fizette meg, nemcsak, de keresetük már 6 év óta a közigazgatás asztalait járja. A főszolgabírói „Véghatározat” kötelezte ugyan az illetőt a reá rótt teher megfizetésére, de az alispán, fellebbezésének helyet adott s megállapította, hogy „túladóztatása esete forog fenn,” hogy Schweiszugut nem tartozik többet fizetni, legfeljebb annyit, amennyit kitesz a tanítói lukma és az iskolafenntartási egyházi adónak, a ref. hívek állami adójából fentti célra fordított résznek, Schweiszugut állami adójával arányos összege.

Egyházmegyei közgyűlés 1915-ben, V. sz. Függelékében, a más vallásuakra vonatkozólag az 1868. XXXVIII. t.-c.-hez adott utasítás 15. §-ában lefektetett alapokra hivatkozással, megalkotta az e tárgyban irányadó „Szabályzatát”. A benyújtott jelentésből annyit ugyan megállapít egyh. m.-i. közgyűlés, hogy a mattyi pres-

bitérium jogosan jár el, mikor nevezett r. k. vallásu tanulóra, iskolafenntartói járulék címen bizonyos összeget kirótt s e megállapítás törvényszerűségét megerősítette a siklósi főszolgabíró „Véghatározata” is, mégis, mivel a mattyi lelkész az idézett „Szabályrendeletben” előírt kellékekkel nem igazolja beadványa pontos számítását, nem áll módjában az alispán elutasítását elbírálni, azt ellenben leszögezi egyh. m.-i. közgyűlés, hogy egy más vallásu gyermekre 50 kg. buzának, — iskolafenntartási célra — kivetése nem túladóztatás, mikor köztudomásu, hogy saját felekezetünk gyermekei után is esik az iskoláztatással kapcsolatosan, legalább is ennyi teher.

Egyházmegyei közgyűlés azért utasítja a mattyi iskolaszéket, hogy jogos keresetét Schweiszgüt Mátyással szemben az 1915. évi „Szabályrendelet” (78. lap.) a., b., c., d., e. és f. pontjai alapján érvényesítse s mutassa ki pontosan, hogy mibe kerül 1-1 ref. gyermek taníttatása.

Még azt is megjegyzi egyházmegyei közgyűlés, hogy jelen esetet nem veszi önkormányzatunkat ért vallás sérelemnek, annál kevésbbé, mert ismeri Baranyavármegye alispánjának mindenkor vallási türelmet tanusító ténykedését, arra mégis kéri alispán urat, hogy hasonló esetekben, — mielőtt határozatát meghozná egyházi és iskolai ügyekben, melyek jogossága iránt kételyei lennének, — előbb egyházi hatóságaink véleményét kikérni méltóztassék.

Ezek alapján a dunamelléki egyházkerület 1927. évi gyűlési jegyzőkönyve 83. pontjában közzétett 201.—927. sz. konventi rendelkezést ezideig egyházmegyéinkre nézve tárgyalannak tekinti.

36. Olvastatott a Református Lelkésznek Országos Szövetségének Főtiszteletű Püspök ur által az egyh. megye Esperéséhez letett s az egyházmegyei közgyűlésre utalt azon kérelem, mely felszólítja az egyházmegyét, az egyházközségeket és presbitériumokat arra, hogy az elaggott özvegy lelkésznek számára vásárolt őrszentmiklósi ház vételárát kifizetni segítsük jó szívvvel, áldozatos lélekkel és megértő szeretettel.

Egyházmegyei közgyűlésünk előtt nem ismeretlen az a szomorú helyzet, melyben nem egy elaggott, gyámolításra szoruló lelkész özvegy él, szívet szomorító érzés, hogy vajon, ki életében annyi házhoz vitte a szeretetnek virasztalását, vajon nem szeretet nélkül tengődik-e valami szegényes, egészségtelen hajlékban, ahol teher az élet számára? Nincs gyülekezet, nem lehet presbyterium, amelyik e kérdés előtt bedughatná fülét, amiért is igazságos és egyenlő adóként elfogadja a közgyűlés, hogy minden kebelbeli egyház minden lélek után e célra a folyó év folyamán tíz fillért befizet az egyh. megyei közpénztárba, amit Nagys. Esperes ur rendelkezése szerint és időben a közpénztáros rendelkezési helyére juttat.

37. Egyházmegyei számvevőszék bejelenti újból való megalakulását, mely szerint elnök: Kulifay Elek, jegyző: Kálmán Farkas, rendes tag: Papp Ákos, póttag: Ádor Sándor, ki a hivatali esküt a közgyűlés színe előtt letette.

38. Olvastatott a harkányi belmissziói kör határozata a vallástanári vizsga eltörlése tárgyában.

Egyh. megyei közgyűlés elfogadva a harkányi kör megállapítását, miszerint a vallástanári vizsga nem egyéb, mint a lelkészi

kvalifikáció lebecsülése és indokolatlan válaszfal emelése egyenlő képzettségű lelkészek között — tisztelettel szót emel a vallásügyi vizsga eltörlése mellett és arra kéri a főtiszt. egyházkerületi közgyűlést, hogy hasonló álláspontra helyezkedve azt a határozatát az egyetemes konventhez felterjeszteni kegyeskedjék.

39. Olvastatott vitéz Jávör János e. m. tanácsbírónak a lelkészek s családtagjaiknak arcképes igazolvánnyal ellátott féláru vasuti kedvezmény megadását célzó indítványa. E szerint egyházmegyénk indítványát elfogadva, küldené meg — sürgősen — a többi testvéregyházmegyének is hasonló állásfoglalás céljából s az egyházkerület és egyetemes konvent hathatós támogatása mellett terjesztetné fel a magyar kir. kormányhoz e kérelem.

Egyházmegyénk ez indítványt minden pontjában magáévá teszi s hiszi, hogy a magas kormány a református lelkészeknek, nemcsak egyházunk, de szeretett hazánk, a társadalom, a közművelődés szolgálatában teljesített — odaadó munkáját, e jogos és méltányos kérelem teljesítésével is honorálni kívánja, annál inkább is, mert a kérelem teljesítése az államnak semmi külön megterhelést nem jelent, viszont sok nehéz körülmények között élő lelkészcsaládnak terhét könnyíteni, munkakedvét pedig növelni fogja s a társadalomban ötet megillető helyéhez közelebb juttatja.

40. A Filadelfia Diakonissza Egylet fennállásának 25 éves évfordulója alkalmából azzal a kérelemmel fordul közgyűlésünkhöz, hogy az általa eddig is végzett szeretet-munkáknak még erőteljesebb mértékben való gyakorolhatását egyházmegyénk gyülekezetei is évi adományaikkal elősegíteni törekedjenek.

Egyh. megyei közgyűlés egyrészt látva és tapasztalva azt a valóban evangéliumi szellemű munkát, mit a Filadelfia Egylet Bethesda kórházában, árvaházában és diakonisszák képe által Krisztus betegek és szegényei között teljesít, másrészt figyelmenbe véve legnagyobbbrészt kicsiny és szegény, egyébként is tulterhelt gyülekezeteink helyzetét, határozatilag kimondja, hogy a f. évtől kezdődőleg egyházmegyénk minden gyülekezete kötelező adománnyal járuljon hozzá a nevezett egylet szeretet-munkáinak gyakorlásához. E célra a 300 lelken alóli egyházak legalább évi 1 P-t, a 300—500 lelkes egyházak évi 2 P-t, az 500—1000 lélekszámúak évi 3 P-t, az 1000 lelken felüliek legalább évi 4 P-t tartoznak egyéb járulékaikkal együtt beküldeni az egyházmegye közpénztárába, közpénztárost pedig felhívja közgyűlés az így befolyó adományoknak a nevezett egyesület címére (Budapest, VI., Hermina-ut 32. sz.) való beküldésére.

41. A dunavecsei egyház polgári iskolájának ujjeépítésére egyházmegyénk támogatását kérelmezi az alapító tagok sorába való belépés által.

Egyh. m. közgyűlés sajnálattal bár, de kénytelen kijelenteni, hogy a kérelmet nem teljesítheti, mert az ilyen mérvű segélyezésre jelen mostoha helyzetében képtelen.

42. Olvastatott Aracs Gyula drávacsehi-i és Horváth Zoltán bissei lelkész indítványa, hogy az egyh. megy. közgyűlés az egyházkerület útján terjessze a zsinat elé a törvénynek VII. t.-c. 14. §-át módosító ama javaslatát, hogy a nyugalmazott lelkészek és lelkészi özvegyek ne három havonként utólag, hanem havonként előlegesen fizetessenek.

Egyh. megyei közgyűlés örömmel ragadja meg az alkalmat, hogy a lelkészi tekintélyt is lealacsonyító, cselédbérre emlékeztető, de

meg a nyugalmazott lelkészek és lelkész-özvegyek nehéz anyagi helyzetével sem számoló eddigi törvénynek oly irányu módosítását kéri az épen együtt lévő zsinattól, mely ezen sértő és anyagi gondokat okozó törvényt a kívánt módon — havi előleges részletekben — helyesbitse.

43. A zalátai egyház azon kérelemmel járul az egyh.-megyei Intézőbizottság útján az egyh.-megyei közgyűléshez, hogy a nyugdíjazás folytán megüresedett lelkészi állását 1 évig betöltetlen hagyhassa, mely idő alatt a hosszú idő óta elhanyagolt épületeit helyrehozhassa az egyházi, a lelkészi földek jövedelméből és a lelkészi javadalom párbérszerű részéből, a lelkészi állás betöltésére az eljárást 1929. évi május 1.-én megindithassa.

Egyházmegyei közgyűlés ismerve, hogy Zalátán milyen szomorú állapotok voltak, tudva, hogy e régebben tekintélyes gyülekezetünk mennyire meggyengült a hivek számát és vallásos buzgóságát illetően az utolsó évtizedben, de látva azt is, hogy a legújabb időben a vallásos felbuzdulásnak szebb jövőt ígérő jelei mutatkoznak s főként értékelve azt, hogy e régen erős gyülekezetünk élni és virágozni akarásának ismét örvendetes jelét adja, remélve és elvárva, hogy ezen a helyes uton kíván haladni a jövőben; hozzájárul kérelméhez, megengedi, hogy az egyházi, a lelkészi földek jövedelmét, valamint a lelkészi párbért, — mint interkaláris jövedelmet, — a lelkészlak, a templom és megrongálódott melléképületek jókarba hozására fordíthassa, minden jövedelemről pontosan számoljon el a gondnok. A lelkészválasztással kapcsolatos eljárás megindítására esperest felkéri, úgy, hogy az új lelkész állását 1929 május 1-re elfoglalhassa.

44. Olvastatott a Szigetvidéki Lelkeszi Kör nevében Nagy Ákos és Munkácsy Lajos lelkészek által beadott azon kérelem, hogy az egyházmegyei közgyűlés is bélyegezze meg fenálló törvényeink VII. t.-c. 24. §-ának második bekezdését, mely sérti „Isten törvényét, a jó erkölcsöt és az emberiséget” és hasson oda, hogy a főtiszteletű kerület a maga még nagyobb súlyával töröltesse fenn hivatkozott §-t, esetleg helyébe a hatnál több gyermekes özvegy megjutalmazására alkosson új szakaszt.

Egyházmegyei közgyűlés megérti a Szigetvidéki lelkészi kör beadványának súlyos hangját és a törvénynek rendelkezéseit tényleg igazságtalannak tartja. Nem fog ártani ezt helyes értelemben módosítani és a hatnál több gyermekes lelkész özvegyet anyagilag is megtisztelni; de nem oly súlyos a helyzet, mint első pillanatra látszik. Az Országos ref. lelkészi nyugdíj és özvegy-árva gyámintézet ügyrendjének 117. §-a már módosítja, a 121. § pedig kikorrigálja a törvény szigorú kööttséget; mindenesetre jó lesz törvényben biztosítani ilyen jogot és nem bízni a végrehajtó-bizottság esetről-esetre megnyilatkozó jóindulatára.

Ezek alapján egyh.-megyei közgyűlésünk pártolólág terjeszti fenti indítványt a Főtiszteletű Egyh. kerület elé.

45. Olvastatott a sámodi egyház által négy példányban beterjesztett és „Sógor Ende lelkész Alapítványa” címet viselő alapítólevél, mely szerint alapítványt tevő Sámod község határában lévő ingatlanait alapítványként a sámodi egyházra hagyja, hogy annak jövedelmeit ezen egyház az egyházi épületek karbantartására és azonfelül az egyház közszükségleteire fordítsa.

Egyházmegyei közgyűlés a törvényes formák megtartásával

készített és beterjesztett alapítólevelet tudomásul veszi és azt az egyházkerületi közgyűlésnek tudomásulvétel végett felterjeszti.

46. Olvastatott a nagyharsányi református egyház által három példányban beterjesztett és „Csiszár Jánosné alapítványa“ címet viselő alapítólevél, mely szerint Csiszár Jánosné szül. Bóly Mária nagyharsányi lakos a nagyharsányi egyház javára 160 pengő készpénz alapítványt tett, hogy annak jövedelme ezen egyház közszükségeinek fedezésére fordíttassék.

Egyházmegyei közgyűlés a törvényes formák betartásával készítet és beterjesztett alapítólevelet tudomásul veszi és azt az egyházkerületi közgyűlésnek tudomásulvétel végett felterjeszti.

47. Olvastatott Fejes János dr. egyházmegyei ügyész urnak, mint „Tóth András és neje, Immerlhauzer Ulrich Teréz alapítványa“ jogi képviselőjének azon bejelentése, hogy a jelzett alapítvány ellen az alapítók által támasztott és annak halála után férje: Mészáros István siklósi lakos által folytatott per a siklósi egyházközség javára jogerős legfelsőbb bírósági ítélettel befejezést nyert.

Egyházmegyei közgyűlés a bejelentést tudomásul veszi és a maga részéről is köszönetet mond dr. Fejes János egyházmegyei ügyész urnak buzgó fáradozásáért.

48. Olvastatott a felsőbaranyai református egyházmegye közalapbizottságának jegyzőkönyve, mely felvételét Sellyén 1928 január 16-án.

Jelen vannak alulírottak.

Bizottság a számadást tételről-tételre megvizsgálván, helyesnek találta.

1926. évi hátralék volt — — — — — 68 P 85 f.

1927. évi járuléktartozás volt — — — — — 1.178 „ 40 „

Befizetés volt — — — — — 548 „ 83 „

Hátralék — — — — — 698 P 42 „

Késedelmi kamatban befolyt — — — — — 10 „ 91 „

Reformációi perselypénz — — — — — 36 „ 47 „

A Magyar Földhitelintézethez elküldetett 596 P 21 f.

Sellye, 1928 január hó 16.

Szalay Ferenc s. k.
esperes.

vitéz Jávör János s. k.

Kulifay Elek s. k.

bizottsági tagok.

Tudomásul szolgál.

49. Olvastatott a felsőbaranyai ref. egyházmegye nyugdíjintézeti bizottságának jegyzőkönyve, mely felvételét Sellyén 1928 január hó 16-án.

Jelen vannak alulírottak.

A nyugdíjbizottság az 1927. évi számadást tételről tételre megvizsgálta, a pénztári naplóval, okmányokkal és a törzskönyvvvel összehasonlította és rendben levőnek találta.

Összes járulék 17.362 P 14 fillér.

Ebből befolyt — — — — — 8.639 P 48 f.

Virágvasárnapi perselypénz — — — — — 59 „ 49 „

Hátralék 1927. évi dec. 31-én — — — — — 8.722 „ 66 „

Sellye, 1928 január 16.

Szalay Ferenc s. k.
esperes.

Halász Imre s. k.

Kulifay Elek s. k.

Tudomásul szolgál.

50. Ismertettetett a tésenfai ref. egyház azon kérelme, hogy az Országos Földrendező Biróság által a gróf Benyovszky-féle uradalom terhére 18 kat. hold vagyonszállási föld juttatott, míg gróf Benyovszky uradalom 4 kat. hold földet ingyen adományozott $\frac{2}{3}$ -ad részben a lelkészi és $\frac{1}{3}$ -ad részben a tanítói javadalomra, s hogy ezen ingatlanok vételára mily módon fizetessék ki a m. kir. Kincstárnak.

Egyházmegyei közgyűlés a midőn köszönettel tudomásul veszi a gróf Benyovszky uradalom nemes ajándékát, hogy 4 kat. hold földet juttatott a tésenfai ref. egyháznak, kimondja, hogy ezen összesen 22 kat. hold föld jövedelme és hasznélvezete csak azután illesse $\frac{2}{3}$ -ad részben a tésenfai ref. egyházközség lelkészét, $\frac{1}{3}$ -ad részben pedig a tanítót, a midőn a juttatott ingatlanok egész vételára a juttatott földek jövedelméből kifizettetik; — a tésenfai egyházközség bresbiteriuma által előterjesztett egyéb kérelem tekintetében utasítja a tésenfai egyházközséget, hogy szabályszerű egyházközségi közgyűlési határozattal kérje a juttatott földek jövedelmének miként leendő felhasználását azon esetre, ha majd az ingatlanok vételára a m. kir. Kincstár javára kifizettetett.

51. Olvastatott a vajszlói egyházközség 1928. évi szeptember hó 9.-én megtartott közgyűlésének azon határozata, hogy a lelkészlakást még a folyó évben Raksányi Gyula építésmérnök tervrajza szerint újra építik, míg a templom és iskolát megjavítják és ezen építési költségekre 3.200 dollár 35 éves 100 %-os kifizetésű 8.94 %-os törlesztéses építési kölcsönt vesz fel a Protestans Országos Hitelszövetkezettől, a melyet mivel az egyházközségnek egyéb fedezete nincs, az évenként fizetendő járandóságokat a rendkívüli adókból fizeti le, — olvastatott továbbá az egyházmegye intézőbizottság azon határozata, a mely szerint megerősítette az egyházközség azon határozatát, hogy az ügy sürgősségére való tekintettel előlegesen megengedte, hogy az újra építési tervbe vett lelkészlakást, az építendő egyház a törvény, az egyházmegyei határozatok állandó tekintetbe vétele mellett az egyház által megszavazott költségek keretein belül azonnal végrehajthassa. —

Az egyházmegyei közgyűlés az intézőbizottság határozatát tudomásul veszi és megerősíti; — a vajszlói ref. egyház 1928. szeptember hó 9.-én szabályszerűen hozott határozatát jóváhagyja és kötelezi a vajszlói egyházközséget, hogy az építetésnél és a tervbe vett javításoknál a törvény és egyházmegyei határozatokat szorgosan tartsa meg; — jóváhagyja továbbá az egyházközség azon határozatát is, hogy a tervbe vett építési és javítási költségeket a Protestans Országos Hitelszövetkezettől 3.200 dolláros 35 éves, 100%-os kifizetésű 8.94%-os annuitású kölcsönt egy összegben felvegyen s hogy a rendkívüli adók kivétele után fogja a kölcsön évi törlesztését kifizetni. —

52. Ismertetett a pécsi ref. egyházközségnek azon kérelme, hogy a gyülekezeti terem építésének céljaira a különféle alapokból kölcsön vett tőke hátralék telekkönyvi bekebelezésétől az egyházmegye tekintsen el.

Egyházmegyei közgyűlés tekintettel arra, hogy a pécsi egyházközség által az építkezés céljaira a különféle alapokból kölcsön vett mindenkorai tőkehátralékért kezességet vállaltak a presbyterium következő tagjai: Nyáry Pál, Dr. Kenessey Aladár, Vécsei Géza, Takács Albert, Varga Nagy István, Dr. Barankay Lajos, Bene Jenő, Benkő Dezső, Fekete Zoltán, Dr. Frankó Zoltán, Kondói Kiss Jenő,

Kovács Lajos, Nagy János, Nemes István, Sallay István, Somogyi János és Dr. Varga Károly, kimondja, hogy a Berczeli hagyaték 6.729.390 K, a Boncz Ferencné hagyaték 6.871.500 K, Harang Alap 5.917.500 K a földbirtok szerzésére fordítandó 10.159.400 K és Kozma Márton által befizetett 50.000.000 K készpénz kölcsön tőkék telekkönyvi bekebelezésétől eltekint.

53. Olvastatott Ujmindszent-Cinderybogád társcegyháznak leánycegyházakká minősítése tárgyában az egyházkerületi közgyűlésnek 179-1927 sz. határozata, mely a múlt évi közgyűlésünknek e tárgyban hozott 32. sz. határozatát visszaküldte azzal, hogy közgyűlésünk nevezett leánycegyháznak Magyarbecske anyaegyházhoz való jogviszonyát szabályozó pótló határozatot hozzon.

Egyh. megyei közgyűlés figyelembe véve Ujmindszent-Cinderybogád egyházaknak e tárgyban f. év január 20-án hozott újabb határozatát és a már ismert körülményeket: Ujmindszent-Cinderybogád egyházaknak leánycegyházakká minősítését ismételtlen kimondja; egyben tisztelettel kéri az egyházkerületi közgyűlést, hogy a Magyarbecskével, mint anyaegyházzal való jogviszony szabályozásától eltekinteni méltóztassék, amennyiben nevezett egyházaknak odacsatolása csak ideiglenesen történik. Ujmindszent és Cinderybogád ugyanis belesnek abba a társcegházi, vagy missziói körzetbe, melynek Páprád központtal való szervezését már az 1926. évi közgyűlésünk elvileg elhatározta, mely határozatnak megvalósítása — úgy lehet — csak rövid idő kérdése csupán. Addig is az ideiglenes hovatartozás, illetve jogviszony megállapítását az egyházmegyei elnökség bölcs belátására bízni méltóztassék.

54. Olvastatott Aracs Gyula drávacsehii lelkész azon kérelme, hogy a lelkészi fizetéseknek előd és utód közti megosztására alkosson az egyházmegye új szabályzatot, mert az 1917-ben hozott, ma már nem megfelelő. Akkor ugyanis, — amint mondja — az egyházi év ápril. 24-én kezdődött. Helyesnek találná, ha az egyházi év összekapcsolatnék a polgári évvel és az elszámolás is ennek alapján történék.

Egyh. megyei közgyűlés új szabályzat készítésére bizottságot küld ki, melynek tagjaivá Aracs Gyula elnöklete alatt, Nagy Ákos, Ádor Sándor, Mándy Sándor és Dr. Fejes János urakat küldi ki s felhívja, hogy a jövő egyh. megyei közgyűlésre terjesszen javaslatot.

55. Olvastatott Filep Domokos, volt zalátai, jelenleg sárbogárdi tanító levele, melyben az egyházmegyénknél viselt tanítói képviselői tiszteről lemond, miután az egyházmegye területéről elköltözött.

Egyházmegyei közgyűlés Filep Domokosnak egyházmegyei tanítói képviselői tisztségéről való lemondását, — az egyházmegye érdekében teljesített hasznos szolgálata elismerésével — elfogadja, életére, új állomáshelyén is Isten dicsőségére s az anyaszentcegház javára folytatandó munkájára, Isten gazdag áldását kéri, — üresedésben levő helyének betöltésére Kiss Albert eddigi pótképviselőt behívja, a pótképviselőség betöltésére pedig a szavazást a 6/b. pontra való hivatkozással elrendeli.

56. Tárgyaltatott a zalátai 5. sz. betétben 2056/2. hrsz. a. foglalt a zalátai ref. egyházközségnek tulajdonául „tanítói javadalom” megjelölésre bekebelezett ingatlanra vonatkozó a tulajdoni bejegyzés kiigazítását célozó ügy. A zalátai egyházközség bemutatja a szabályszerűen megtartott presbyteri

és közgyűlési jegyzőkönyvekben foglalt elhatározás alapján az egyházközség törvényes képviselői által kiállított a téves telek, tulajdoni bejegyzés kiigazítására alkalmas nyilatkozatot, melynek alapján a kérdéses ingatlan birtok részlet a „tanítói javadalom” megjelölés törlésével az egyházközség korlátlan tulajdona gyanánt kebelezendő.

A zalátai egyházközség képviselői által a zalátai presbytérium és közgyűlés harározata alapján kiállított nyilatkozat jóváhagyatik és elrendeltetik, hogy az a jóváhagyási záradékkal láttassék el.

57. Egyházmegyei építkezési bizottság választása.

Az egyházmegyei közgyűlés esperes és gondnok urak elnöklete alatt Dr. Narancsik József és Barabás Ferenc urakat az építkezési bizottság tagjaiul megválasztja.

58. Olvastatott Ádám Imre kölkei lelkész kérelme az iránt, miszerint az egyh. m. közgyűlés kötelezze a kölkei egyházat arra, hogy megnövekedett terheinek hordozhatására adócsökkentési segélyért folyamodjék. Ugyanis a lelkésznek ily irányú előterjesztésére az egyház presbytériuma f. évi febr. 19-én tartott gyűlésében nemleges határozatot hozott, az e tárgyban f. év márc. 11-én megtartott egyházközségi közgyűlés pedig határozathozatal nélkül oszlott szét.

Egyh. m. közgyűlés a maga javát tudni nem akaró s az iránt lépést tenni vonakodó kölkei egyház eljárása felett rosszaságát fejezve ki utasítja nevezett egyházat, hogy az E. T. I. t. c. 46, 47. §-ainak figyelembe vételével és a III. t. c. 12-14 §-ainak alapján az adó segélyért való folyamodás tárgyában 30 napon belül érdemleges határozatot hozzon. Ellenkező esetben, mit lelkész jeleníteni tartozik, esperes urat felhatalmazza közgyűlés az I. t. c. 47-a szerinti szigorú intézkedésre.

Ezzel kapcsolatban közgyűlés újra alkotja az egyházmegyei adóügyi bizottságot, melynek tagjaiul esperes elnöklete alatt: Halász Imre és Dr. Narancsik József főjegyzőket választja meg.

59. Olvastatott ifj. Deres József okorági gondnok azon kérelme, hogy a lelkészi lakásban lakó özv. Fejér Ambrusné nagytiszteletű asszony lakbére évi 60 arany koronáról (69-60) vagy emeltessék fel, vagy a szabadrendelkezési jog adassék vissza. Kérését azzal indokolja, hogy ezen összeg a lakás évi adójára és tatarozására sem elegendő.

Egyházmegyei közgyűlés nem látja annak szükségét, hogy az 1924-ben hozott határozatát megváltoztassa; nem zárkózik azonban el annak 100 arany koronára 116 pengőre való felemelése elől.

60. Bálint Géza páprádi tanító a lelkészi belsőségnek ingyenes használatát kérelmezi azzal az indokolással, hogy hivatali elődje is ingyen használta a lelkészi belsőséget azzal a kötelezettséggel, miszerint a lelkészi földek művelésére felügyelni tartozott. Kérelmező is teljesíti ezt a munkát, bár a nevezett belsőség haszonélvezetéért eddig évi egy m. m. búzát fizetett.

Egyh. m. közgyűlés a kérelem teljesítését méltányosnak találja Bálint Géza tanító ur részére, a páprádi lelkészi belsőség ingyenes használatát engedélyezi; egyben megbizza, hogy a közpénztárosnak, mint a páprádi lelkészi javadalom gondnokának utasításait figyelembe véve, a lelkészi földek művelését továbbra is az eddigi ügybuzgósággal őrizze ellen.

61. Olvastatott Bálint Géza páprádi tanító ur beadványával kapcsolat-

ban Szabó Ferenc és Hajdu János páprádi lakosoknak a páprádi lelkeszi földek haszonbérbe vételére vonatkozó ajánlata.

Egyh. m. közgyűlés a benyújtott árajánlatokkal ez idő szerint érdemben nem foglalkozhat, mert még a jelenlegi bérlővel: Simon László pécsi lakossal szemben a haszonbérleti szerződés viszonya fennáll. De mivel a beérkezett jelentések szerint a jelenlegi bérlő nem maga és nem megfelelően kezeli a bérletbe vett földeket, sőt azokat üzérkedési céljaira használja fel: közgyűlés megbizza egyházmegyei ügyész urat az ügy jogi oldalának sürgős elbírálására és felhatalmazza az elnökséget, hogy a közpénztárossal egyetértőleg az ügyészi vélemény alapján ezt a bérleti ügyet végérvényesen rendezze el.

62. A mohácsi ref. egyházközség 1928. évi július hó 29-én az egyház presbiteriumának javaslatára egyhangulag elhatározta, hogy az 1928. évi egyháziadót az állami adó 25%-ában, minden fizetőképese személy részére kötelező fejadót pedig 3— pengőben állapítja meg azzal, hogy a fix jövedelemmel rendelkező egyháztagok az 1928. évre egyházi adó fejében havi fizetésük 5, 8, illetve 10%-át tartoznak fizetni aszerint, hogy havi fizetésük meghaladja-e a 100 pengő, 200 pengő, vagy ennél nagyobb havi jövedelmet; a fixjövedelműek fejadót nem fizetnek.

Egyházmegyei közgyűlés a mohácsi ref. egyházközségnek egyházi adó fizetése tárgyában hozott határozatát, mivel az az egyházi törvények szoros betartása mellett hozatott, mint megfelelőt egyházhatóságilag jóváhagyja és megerősíti.

63. Olvastatott a nagyharsányi ref. egyházközség alábbi levele:

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés!

A nagyharsányi ref. egyházközség az 1928. évben a lelkészlakot renováltatni szándékozott. A presbiterium a f. é. költségelőirányzatba e célra beállított 2400 pengőt azon feltevésben, hogy ezen összeg az összes kiadásokat fedezni fogja. A lelkészlaknak szakértővel történt megvizsgálata után azonban kitűnt, hogy sokkal alaposabb renovációra van szükség, mely az előirányzott összegnek háromszorosánál is többbe kerül. Ily körülmények között természetesen az előirányzott összeg tetemes fölemelése vált szükségessé, ami viszont a javítási munkálatnak az 1929. évre való halasztását vonta maga után.

A presbiterium az anyagi kérdés megoldása céljából egyhangulag elhatározta, hogy az idénre kivetett 2000 P egyházi adót kétszeresére emeli föl és 1929-re is ezen fölemelt adót (4000 P) veti ki, az igybefolyó 8000 P-ből fedezvén a renováció költségeit.

Az egyházközségi gyűlés ezen határozatot szintén egyhangulag magáévá tette, megbizván alulírottakat azzal, hogy ezen ügyet terjesszük az idei e. m. közgyűlés elé.

E megbizáshoz képest tisztelettel kérjük, méltóztassék a tervezett egyházi adókivetést engedélyezni, ez által az immár halaszthatatlanná vált épületjavítást lehetővé tenni.

Nagyharsány, 1928 július 29.

Kiváló tisztelettel:

Szabó Károly s. k.

ref. lelkész.

Fórizs József s. k.

gondnok.

Egyházmegyei közgyűlés a nagyharsányi ref. egyházközség

kérelmét jóváhagyólag tudomásul veszi s a rendkívüli adóknak a fentiek szerint leendő kivetését engedélyezi.

64. Olvastatott a gyüdi ref. egyházközségnek 1928 május hó 13-án tartott közgyűlési jegyzőkönyve, mely szerint az egyházközség az egyházi épületek külső és belső javításához szükséges 300 P munkadij és a javításokhoz szükséges anyagok beszerzésére az állami adó 20 %-ának, mint rendkívüli egyházi adónak kivetését határozta el.

Az egyházi épületeknek, vagyis a lelkészi lak és iskolaépület és azok melléképületeinek külső és belső javítása a bemutatott költségvetés szerint 312 P-t tesz ki.

Egyházmegyei közgyűlés a gyüdi ref. egyházközség kérelmét jóváhagyólag tudomásul veszi s a rendkívüli adóknak a fentiek szerinti kivetését engedélyezi.

65. Hiricsi egyház betereszti presbitériumának 1928. július 29.-én hozott ama határozatát, mely szerint templom és iskolaépülete alapos renoválása céljából minden negyed telek után 50 kg. búzát és minden lélek után 2 (kettő) pengő rendkívüli adót óhajt kivetni.

Ezen határozatát a közgyűlés ugyanezen napon egyhangulag elfogadta, s kéri az egyházmegyei közgyűlést, hogy határozatait elfogadni és megerősíteni kegyeskedjék.

Egyházmegyei közgyűlés a kérelemnek helyt ad, a hiricsi egyház rendkívüli adókivetését határozati erőre emeli.

66. Olvastatott a zaláti egyházközségnek 5000 pengő kölcsönt felvevő, a presbitériumnak 1928. augusztus 26.-án tartott ülésében névszerinti szavazással egyhangulag és az egyh. közs. közgyűlésnek ugyancsak 1928. aug. 26.-án tartott ülésében névszerinti szavazással egyhangulag elfogadott kérelme; mely ötezer pengő kölcsön kiegészítő részét képezi az államtól nyert tizenötezer pengő iskolaépítési segélynek. A kölcsön 10 év alatt visszafizetendő 6 % kamatozású kölcsön, mely összeg az „Országos Népiszkolai építési alaptól” utaltatik ki.

Egyházmegyei közgyűlés a zaláti egyháznak iskolaépítésre szükséges ötezer pengő kölcsön felvételét fenti feltételek mellett jóváhagyólag tudomásul veszi és utasítja az egyházat, hogy annak évi törlesztéséről költségvetésileg gondoskodjék.

A kölcsön felvételét jóváhagyó egyh. megyei határozatot felterjeszti a Ft. egyh. ker. közgyűlésre.

67. Olvastatott a bogdásai egyháznak azon kérelme, hogy 1100 pengő amortizációs kölcsönt vehessen fel a „Prot. Közp. Hiteliroda” helyesebben most már Prot. Országos Hitelszövetkezethél. Betereszti e végből a bogdásai presbitériumnak 1928. júl. 12.-én és a közgyűlésnek júl. 29.-én tartott üléséről felvett jegyzőkönyvet. Mivel azonban sem egyikben sem, másokban névszerinti szavazás a kölcsön felvételére nem történt,

egyh. megyei közgyűlés felhívja a bogdásai egyházat, hogy kérelmét a törvényes formák megtartásával hozott és névszerinti szavazással felvett presbyt. és egyh. közs. jegyzőkönyvek kapcsán terjesszen egyh. megy. Espereséhez, és ennek megtörténte esetén a kölcsön felvételét jóváhagyja és azt egyh. ker. közgyűlésre felterjeszti.

68. Olvastatott a kémesi egyház kölcsönt felvenni akaró kérelme, mely szerint 450 arany dollárt kíván felvenni, hogy javításra szoruló templomát és lelkész lakát renoválhassa. Kérelme támogatására presbyteri és egyházközségi

közgyűlési névszerinti szavazattal megejtett és egyhangulag hozott jegyzőkönyvi határozatokat csatol.

Egyh. megy. közgyűlés e szabályszerűen történő kölcsön felvétel tudomásul veszi, azt engedélyezi és megerősítés végett az egyházkerületi közgyűlésre felterjeszti.

69. A markóci leányegyház bemutatja előkönyörgő tanítója régi mérték elnevezésű díjlevélnek, a Vall. és közokt. ügyi miniszter ur 90.907-1927. VIII. b. sz. rendelete alapján új mértékrendszerre átirított, de egyébként teljesen változatlan értéket képviselő példányát s kéri ennek tudomásulvételét és megerősítését.

Egyházmegyei közgyűlés a kérelmet teljesíti s a markóci előkönyörgő tanítói díjlevélnek a mai értékekre átirását helyben hagyja, miután meggyőződött felőle, hogy eme díjlevél az átirással semminemű csonkítást nem eszközöltek. Utasítja tehát a markóci presbitériumot, hogy ezen új mértékekre átirított díjlevélről három teljesen azonos példányt készítsen, a mértékek hiteles megállapítását az egyházmegyei adóügyi bizottságra bizza.

70. A zaláti presbitérium beterjeszti jóváhagyás és megerősítés céljából a lelkészi földek haszonbérszerződését, mely szerint 6 egymásután következő évre kiadja, a szerződésben részletezett feltételekkel, Vas János, Salk József, Salk István, Berényi Ferenc, Göndör Pál, Kecze József és Pápai Dávid zaláti lakosoknak a lelkészi földeket. A szerződés 1928. okt. 1-től, 1934. okt. 1-ig bír érvénnyel s kötelezettséggel nevezettekre nézve. A föld mennyisége 18 k. hold és 828 n. öl., az évi bér 33 q buza és 14 q csöves tengeri, valamint az összes adó. Szerződés irásnál betartatott az 1894. évi 20. sz. egyházmegyei határozat, a külső formákat is betartották, általában megfelelő jövedelmet biztosít haszonélvezőjének.

Egyházmegyei közgyűlés a zaláti lelkészi földek bérleti szerződését, miután az előírásnak megfelelően készítettet, jóváhagyja s megerősíti, de csak azzal a feltétellel, hogy a leendő lelkész nem kötelezhető annak elfogadására.

71. Olvasztatott a piskóci egyháznak azon óhajta, hogy a jelenlegi tanítói lakás és iskola helyiségét eladassák és helyette az özv. Varga Jánosné szül. Molnár Julia által az egyházra hagyott ház alakíttassék át tanító lakássá és egy megfelelő tanterem építése váljon ez által lehetségessé. Ezen kérelmét rendkívüli presbitériumi gyűlési és közgyűlési jegyzőkönyvvel támasztja alá, melyben az *eladás kimondása* névszerinti és egyhangú presbitériumi és közgyűlési határozatban meg is történt. A gyűlések szabályszerűen hozott határozatai mellett is egyh. megyei közgyűlés csak határozatot és nem magát az eladást hagyhatja jóvá, mivel az még eladva nincs, annak helyhatósági bizonyítvánnyal megállapított ára sincs, egyszóval nincs mit jóváhagyni.

Egyházmegyei közgyűlés utasítja a piskóci egyházat, hogy régi iskola és tanítóház tulajdonának eladásánál nagy körültekintéssel járjon el. Az adás-vételi szerződést a kellő okmányokkal felszerelve terjessze a legközelebbi Intéző Bizottsági ülés elé.

72 A rónádfai egyház beterjeszti presbitériumának 1928. június 17-én s közgyűlésének 1928. aug. 26-án hozott amaz egyhangú határozatát, mely szerint az iskolaépítés céljára vásárolt telken, a legrövidebb idő alatt felakarja építeni iskoláját, e célra 10 000 pengő egyszersmindenkori segílyt kér a kultuskormánytól, a közmunkát az egyház kívánja teljesíteni s ha még szükséges leendő, úgy nagyobb olcsókamatu, hosszulejáratu kölcsönt óhajt igénybevenni, eme határozatokhoz kéri az egyházmegyei közgyűlés hozzájárulását.

Egyházmegyei közgyűlés a rónádfai egyház kérelmét helyeslőleg tudomásul veszi s elnökséget felhatalmazza, hogy a rónádfai iskola részére a V. K. M. urtól nyerendő kölcsön felvételére az engedélyt megadja.

73. Olvastatott Berényi István kisharsányi lelkész levele, melyben bejelenti, hogy a lelkészi javadalomból a $\frac{4}{4}$ telek után járó erdőilletőség nincs feljegyezve a lelkészi díjlevélre, mely hiánynak pótlását kéri.

Ezen javadalmijog a háboru végén per útján szereztetett meg a kisharsányi lelkész részére az egyh. megye által, így az a közgyűlés előtt is köztudomásu.

Van még egy módosulás a kisharsányi lelkészi javadalomban, és pedig 1916-ban esperesi jóváhagyással harangozói bérlevél készült, melyben a favágáson kívül a harangozó semmi belső munkát nem tartozik végezni a lelkésznek, s az igyelmáradt harangozói szolgálmányt az egyház 30 a. koronában megváltotta és azóta a lelkész a javadalmat ilyen formában és módon élvezte.

Egyh. megyei közgyűlés a kisharsányi lelkészi díjlevélre a $\frac{4}{4}$ telek utáni erdőilletőségű jogot reávezetni elrendeli. A harangozói bérlevél folytán elvesztett harangozói szolgálmányok megváltását mivel az lényegében semmi változást nem jelent, nem tartja szükségesnek feljegyezni.

74. A szaporcai egyház betérjeszti presbitériumának és közgyűlésének határozatait, melyek alapján 1100 (egyezeregyszáz) aranydollárt óhajt 35 évi törlesztésre a Prot. Országos Hitelszövetkezet útján felvenni templomjavítás céljára.

Egyh. m. közgyűlés a kérelmet teljesíti a rendben levő iratok alapján s végleges megerősítés céljából az egyházkerületi közgyűlésre felterjeszti.

75. A jövő évi egyházmegyei közgyűlés helyének megállapítását közgyűlés az elnökségre biza.

76. A tárgysorozat kimerülvén a CV. zsoltár eléneklése és esperes ur hálaadó imádsága után elnökség a gyűlést bezárta.

Ezen jegyzőkönyv pontról-pontra hitelesítettett Harkányban, 1928 szeptember 12-én.

Nyáry Pál s. k. esperes, K. Mándy Sámuel s. k. gondnok, Halász Imre s. k. lelkészi főjegyző, Dr. Narancsik József vil. főjegyző, Hideg jános s. k., Melegi Dezső s. k. lelkészi aljegyzők, Dr. Saortay Árpád s. k., Dr. Csépan Elemér s. k. világi aljegyzők, Csukás Endre s. k., Dr. Saortay Árpád s. k. hit. biz. tagok.

Intézőbizottság jegyzőkönyvei.

I.

A FELSŐBARANYAI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE INTÉZŐ BIZOTTSÁGA

1928. évi, március hó 27.-én, Szentlőrincen tartott gyűlésének

JEGYZŐKÖNYVE.

Jelen vannak: Nyáry Pál esperes és K. Mándy Sámuel egyházmegyei gondnok elnöklete alatt: Szalay Ferenc tb. esperes, Sipos Lajos, Halász Imre, vitéz Jávor János, Szabó József lelkész, Dr. Narancsik József, Dr. Szűcs Ernő, Dr. Mándy Sándor világi tanácsbírák, Hideg János lelkész aljegyző, Pap Ákos, a számszék és Nagy Ákos a missiói bizottság részéről.

Esperes ur buzgó imádság után, Gondnok ur szives üdvözlése után, a gyűlést megnyitja.

A jegyzőkönyvet Hideg János aljegyző vezeti, hitelesítésére gondnok ur felkéri vitéz Jávor János és Dr. Narancsik József urakat.

Tárgyalás alá kerültek:

1. Az adócsökkentési államsegélyeknek belhivatalnokok személyével kapcsolatos kérdése.

Intézőbizottság alapelvül az 1926. évi egyh. m. gyűlési 22. sz. határozatát tartja szemé előtt, kimondja azonban, hogy az idézett határozat csak a régi lelkészi és tanítói díjlevelekre vonatkozólag bír érvénnyel, az ujonnan alkotott lelkészi és tanítói díjleveleknél, javadalmaknál a 22. sz. határozat érvénytelen. Egyébként a legközelebbi intézőbizottsági gyűlésen hozza meg e tárgyban végérvényes határozatát, mit az egyházmegyei közgyűlés elé fog meg erősítés végett felterjeszteni.

2. Olvastatott a drávaiványi lelkésznek beadványa, melyben panaszolja, hogy az egyházgondnok és néhány presbyter részéről a leghevesebb támadásnak van kitéve az adósegélynek az 1926. évi e. m. közgyűlés jkvi számú határozata szerint való felhasználása miatt. Panaszolja, hogy az 1927. első félévi adósegélyből a számszék által megállapított megfelelő hányadot se ő, se a tanító nem kapta meg s hogy a folyó évi adósegélyből az egyház tartozásai fejében az esperesi hivatal által levont összeget nem fizették meg s végül, hogy a harangozót a gyülekezet választja.

Intézőbizottság az ügyet vissza adja esperes urnak, hogy, mint a törvények és határozatok végrehajtója, az egyházmegyei közgyűlés

határozatának minden körülmények között érvényt szerezni méltóztassék. Mivel lehetetlen állapot s anarchiára vezet az, ha egyesek, éppen az egyházközségek vezetői, izgatnak a határozatok ellen, destruálják az egyházi életet, hívja fel a drávaiványi gondnokot és presbyteriumot, hogy hagyjanak fel izgatásaikkal s amennyiben ez nem történnék meg s bizonyítékok vannak, izgatásért e. m. ügyész ur utján tegye folyamatba — állásuktól való azonnalielfüggesztés és fegyelmi eljárás megindítása mellett — az eljárást. Végül semmisítse meg a drávaiványi egyházközségnek a harangozó választásra vonatkozó határozatát s utasítsa a drávaiványi presbyterium elnökét, hogy a harangozó fogadására nézve az E. T. I. t.-c. 117. §-ának megfelelően járjon el.

3. Esperes ur határozatot kér arra nézve, hogy az esperesi látogatás alkalmával beszédetni szokott járandóságok összegét és befizetésük határidejét az Intézőbizottság állapítsa meg.

Intézőbizottság kimondja, hogy amennyiben lehetséges, minden járulékot már az év első felében fizessenek be, ugy a gyülekezetek, mint a lelkész és tanító urak, amennyiben azonban e kívánság teljesítése akadályokba ütköznék; legalább a siklósi polgári iskolai járulékok fizetessenek be június hó 1.-ére.

Az egyes intézményeknek fizetendő összeget, az egyházak, a lelkészek és a tanítók részéről így állapítja meg, illetve javasolja az egyh. m. közgyűlés elé terjeszteni, jóváhagyás és megerősítés céljából:

a) fizessen minden egyház 300 lélekig:

Budapesti teológiára 1 pengőt,

Kőrösi képezdére 1 „

Kálvineumra 1 „

3—500 lélekig a fentiekre 2—2 pengőt,

5—1000 „ „ „ 3—3 „

1000 léleken felül 4—4 pengőt.

b) fizessen minden lelkész: a budapesti teológiára 2 pengőt, a Kálvineumra amennyit csak enged anyagi ereje, a siklósi polgári iskolára 20 pengőt.

c) fizessen minden tanító:

a nagykőrösi képezdére 2 pengőt, a Kálvineumra lehetőség szerint, a siklósi polgári iskolára 10 pengőt.

d) az egyházak fenntartási járulékát a siklósi iskolát illetőleg egy táblázatot készít, melyben feltünteti a már megajánlott összeget is s a gyülekezetek lélekszámbeli és anyagi körülményeit szem előtt tartva az egyházmegyei gyűlésnek elfogadásra ajánlja:

1 Adorjás:	az ajánlott	30 kor. helyett	fizessen	ezután	20 P-t
Baranyahidvég:	„	„	„	„	20 „
Becefa:	„	„	„	„	20 „
Belvárd:	„	„	„	„	20 „
5 Bisse:	„	40	„	„	30 „
Bogdása:	„	„	„	„	30 „
Markóc:	„	30	„	„	20 „
Botyka:	„	„	„	„	20 „
Kispeterd:	„	„	„	„	20 „
10 Csarnota:	„	„	„	„	20 „

	Cún :	az ajánlott	30	kor.	helyett	fizessen	ezután	20	P-t
	Dencsháza :	" "	40	"	"	"	"	30	"
	Diósvizsló :	" "	50	"	"	"	"	30	"
	Drávacsehi :	" "	30	"	"	"	"	20	"
15	Drávacsepely :	" "	"	"	"	"	"	20	"
	Drávafoke :	" "	50	"	"	"	"	40	"
	Drávaiványi :	" "	40	"	"	"	"	30	"
	Dráwapalkonya :	" "	"	"	"	"	"	30	"
	Drávaszabolcs :	" "	30	"	"	"	"	20	"
20	Drávaszerdahely :	" "	"	"	"	"	"	20	"
	E.-házasharaszti :	" "	"	"	"	"	"	20	"
	Garé :	" "	20	"	"	"	"	10	"
	Gordisa :	" "	40	"	"	"	"	20	"
	Gyűd :	" "	50	"	"	"	"	30	"
25	Harkány :	" "	40	"	"	"	"	30	"
	Hirics :	" "	30	"	"	"	"	20	"
	Kisszentmárton :	" "	"	"	"	"	"	20	"
	Vejli :	" "	"	"	"	"	"	20	"
	Ipacsfa :	" "	"	"	"	"	"	20	"
30	Kákics :	" "	40	"	"	"	"	30	"
	Marócsa :	" "	30	"	"	"	"	20	"
	Katádfa :	" "	50	"	"	"	"	30	"
	Kémes :	" "	30	"	"	"	"	20	"
	Dráwapiski :	" "	"	"	"	"	"	20	"
35	Kiscsány :	" "	40	"	"	"	"	30	"
	Oszró :	" "	"	"	"	"	"	30	"
	Besence :	" "	30	"	"	"	"	20	"
	Kisharsány :	" "	40	"	"	"	"	30	"
	Kistótfalu :	" "	50	"	"	"	"	20	"
40	Kórós :	" "	40	"	"	"	"	30	"
	Kovácsbida :	" "	30	"	"	"	"	20	"
	Lúzsok :	" "	"	"	"	"	"	20	"
	Nagycsány :	" "	"	"	"	"	"	20	"
	Magyarmecske :	" "	50	"	"	"	"	30	"
45	Márfa :	" "	20	"	"	"	"	20	"
	Matty :	" "	40	"	"	"	"	30	"
	Nagyborsányi :	" "	50	"	"	"	"	40	"
	Nagypeterd :	" "	50	"	"	"	"	30	"
	Nagytótfalu :	" "	30	"	"	"	"	20	"
50	Nagyvátly :	" "	40	"	"	"	"	30	"
	Nyugatszt.-erzsébet	" "	30	"	"	"	"	20	"
	Okorág :	az	"	"	"	"	"	20	"
	Mónosokor :	" "	20	"	"	"	"	10	"
	Old :	" "	50	"	"	"	"	30	"
55	Pécs :	" "	80	"	"	"	"	80	"
	Peterd :	" "	30	"	"	"	"	20	"
	Piskó :	" "	"	"	"	"	"	20	"
	Kemse :	" "	20	"	"	"	"	20	"
	Rádfalva :	" "	40	"	"	"	"	30	"
60	Rónádfa :	" "	20	"	"	"	"	20	"
	Rózsafa :	" "	40	"	"	"	"	30	"
	Sámod :	" "	30	"	"	"	"	20	"
	Sellye :	" "	100	"	"	"	"	40	"

Siklós :	az ajánlott 400 kor. helyett fizessen ezután 100 P-t							
65 Siklósnagyfalu :	" "	50	"	"	"	"	"	30 "
Beremend :	" "	30	"	"	"	"	"	20 "
Sósvertike :	" "	"	"	"	"	"	"	20 "
Szaporca :	" "	40	"	"	"	"	"	30 "
Szava :	" "	30	"	"	"	"	"	20 "
70 Terehegy :	" "	50	"	"	"	"	"	30 "
Tésenfa :	" "	30	"	"	"	"	"	20 "
Turony :	" "	"	"	"	"	"	"	20 "
Ujmindszent :	" "	20	"	"	"	"	"	10 "
Cinderibogád :	" "	20	"	"	"	"	"	20 "
75 Páprád :	" "	40	"	"	"	"	"	20 "
Vajszló :	" "	50	"	"	"	"	"	40 "
Zaláta :	" "	50	"	"	"	"	"	30 "
Babarc :								10 "
Kölked :								40 "
80 Mohács :								60 "

A siklósi polgári iskolai járulékok minden év június 1-éig befizetendők!

4. Olvastatott főtitzt. és méltóságos Püspök urnak egy levele, melyben kéri azon lelkészek neveinek hozzá való bejelentését, akiknek, akár előrehaladott koruk, akár valami más körülmény miatt szolgálatuk nem elegendő gyülekezetük lelkiélete eredményes vezetésére.

Intézőbizottság a kíváncsolomnak megfelelően, alaposan mérlegelve az egyes lelkészek munkáját, úgy találta, hogy teljes nyudij-jogosultságuk biztosítása mellett — mint 100 %-os nyugdíjigénnyel bíró lelkészeket — főtiszteletű és méltóságos Püspök Urhoz felterjeszti: Szücs Sándor harkányi és Vitányi Bertalan cüni lelkészeket.

5. Esperes ur jelenti, hogy a siklósi polgári iskolánknak nyaraltatási célra való átengedését kéri.

Intézőbizottság a siklósi polgári iskola és internátusnak fenti célra leendő átengedése ellen nem tesz kifogást, de kiköti, hogy minden helyiségnek s általában igénybeveendő tárgynak sértetlen állapotban s tisztán való visszaadására, az iskolaév megkezdése előtt, érdekelt fél kötelezettséget vállaljon.

6. Targyaltatott az egyházmegyei levéltár elhelyezésének kérdése.

Intézőbizottság az egyházmegyei levéltárnak Siklóstra helyezését javasolja, miután e célra Siklóson, — a lelkészlakon — megfelelő helyiség van is már és a presbitérium fel is ajánlja azt, így semmi akadály az elhelyezhetés körül fenn nem forog. Ugyancsak megállapodik az Intézőbizottság abban is, hogy levéltárnokul Ruzsás Lajos siklósi lelkész úr megválasztását ajánlja az egyházmegyei közgyűlésnek.

7. A lúzsoki iskolafenntartói járulék hátralékának kérdésében, a végrehajtást elrendeli.

8. Az ez évi Országos Református Nagygyűlés rendezősége anyagi támogatást kér.

Méltóságos gondnok úr az ügynek megfelelő módon való elintézését magára vállalja.

9. Olvastatott a bogdásai egyház presbitériumának, — mint iskolaszéknek, — az 1927. évi nov. 19.-én tartott presbiteri, majd 1927. évi nov. 27.-én megtartott egyházközségi közgyűlés egyhangú határozata alapján benyújtott kérelme, melyszerint iskoláját az állam részére óhajtáná átadni, az egyházközség tagjaira nehezedő, egyre súlyosabb, elviselhetetlen terhek miatt. Ehhez kéri az Intézőbizottság előzetes beleegyezését, illetve az egyházkerületi közgyűléshez az iskola átadhatását engedélyező javaslat felterjesztését.

Az egyházmegye Intézőbizottsága nem érezve magát felhatalmazottnak ilyen nagy jelentőségű, elvi fontosságú kérdés elintézésére, a bogdásai egyházközség fentti kérelmét érdemleges elintézés végett az egyházmegyei közgyűlés elé terjeszti.

10. Olvastatott a drávaszabolcsi egyház 1928. január 29.-én tartott egyh. közgyűlésének egyhangulag hozott ama határozata, mely szerint az egyházközség adósságai 5 év alatti letörleszthetése céljából, rendkívüli adót vet ki oly módon, hogy fele részben minden adózó lélekre, fele részben pedig a földadó arányában készíti el a kivetést és pedig minden lélekre 3 kg. búzát és 5 kg. csöves tengerit, a földadót fizetőkre pedig az földadó minden pengője után $\frac{1}{4}$ kg. búzát és $\frac{1}{2}$ kg. csöves tengerit tartoznak fizetni, öt éven át azzal a megjegyzéssel, hogy inséges esztendőben ezen rendkívüli adó beszedése szünetel.

Egyházmegyei Intézőbizottság az 1926. évi, 13. sz. határozattal az egyházmegyei közgyűlés által adott felhatalmazás alapján, a drávaszabolcsi egyházközségnek fentti, a törvényes rendelkezésnek betartásával hozott határozatát jóváhagyólag megerősíti.

11. Tárgyaltatott a tésefai lelkész és tanítói javadalom bővítésére, az O. F. B. által juttatott 22 kat. hold, illetve 29 magyar hold föld bérletére vonatkozó haszonbéri szerződés, mely 1928. évi, január hó 31.-én kelt és szabályszerűen aláíratott. Ugyancsak az egyházmegye elnöksége 143.-928. sz. alatt az Intézőbizottság határozatáig, a haszonbéri szerződést megerősítette.

Intézőbizottság a tésefai lelkész és tanítói javadalmazására juttatott földekre nézve a haszonbéri szerződést a következőképp eszközözlendő javítások mellett hagyja jóvá:

1. Kulifay Elek lelkész és Biró Lajos gondnok, bérbeadók helyett tésefai presbitérium szerepeljen, mint bérbeadó.

2. Az 5. pontban, „ha a legkedvezőbb ajánlatot vállalják,” kitételnél beszúrandó, „az egyházra nézve“.

3. A 6. pontnál beveendő, „s a termelt trágyát e szerződésben jelzett földre tartoznak kihordani“.

4. Az aláírásnál Kulifay Elek és Biró Lajos „a presbitérium meg bízása folytán“ szerepeljenek, szintén beveendő!

12. Olvastatott a drávacsepelyi egyház presbitériumának 1928. január 10.-én majd egyházközségi közgyűlésének 1928. január 29.-én, névszerinti szavazással egyhangulag meghozott határozata, mely szerint mindaddig, amíg, vagy a politikai község megfelelő segélyt nem ad, vagy, míg az adócsökkentési segély teljes valorizált összegében ki nem utaltatik, a tanítói fizetés fedezhetése céljából minden lélekre évi 1 (egy) pengő 60 fillér rendkívüli adót vet ki, mely 4 egyenlő részletben, minden negyedév első napján fizetendő.

Az egyházmegyei Intézőbizottság az 1926. évi 13. sz. határozattal az egyházmegyei közgyűlés által adott felhatalmazás alapján a drávacsepelyi egyházközségnek fentti, a törvényes rendelkezések betartásával hozott határozatát jóváhagyólag megerősíti.

13. Kulifay Elek tésenfai lelkész, azt a kérelmet terjeszti az Intézőbizottság elé, hogy a presbitérium által 1928. január 17.-én megállapított és elfogadott 1928. évre szóló adókimvetést, melyet az 1928. évi január 29.-én törvényszerűen egybehívott és határozatképesnek kijelentett egyházközségi közgyűlés szavazattöbbséggel elvetett: ezen elutasító határozat ellenére is hagyja jóvá.

Intézőbizottság, a felebbezésnek minősített kérelemnek helyt ad és a tésenfai presbitérium által megállapított adókimvetést az 1928. évre törvényerőre emeli. Teszi pedig ezt azért, mert a számvevőszék elnökének felvilágosítása után meggyőződést szerzett affelől, hogy itt a törvény alapján helyesen megállapított adókimvetés rendkívüli szükségleteket nem fedez, ami a f. évre megállapított költségvetési előirányzatból világosan látható a nevezett egyháznál, rendes egyházi szükségletek fedezéséről pedig a presbitérium gondoskodni köteles is, anélkül, hogy azt egyházközségi közgyűlés elé terjesztené, elbírálás végett.

Felhatalmazza ennél fogva a tésenfai presbitériumot, hogy az 1928.-ra törvényesen és helyesen kimvetett rendes egyházi adót beszedhesse, illetve annak idején a hátralékosokon azt végrehajtással foganatosíthassa.

14. A siklósnagyfalui lelkész betérjesztette esperes úrhoz 1927. évi dec. 30.-án tartott presbitéri gyűlésről és az 1928. évi, január 1.-én tartott közgyűlésről szóló hitelesített jegyzőkönyvi kivonatokat. A presbitérium lelkész előterjesztésére egyhangulag kimondja, hogy két harang beszerzésére és a templom javítására, három éven át családonként évi 6 (hat) pengőt, állami egyenes adó után pedig minden református birtokát illetőleg 15%-os vagyon adót vet ki. Egyházközségi közgyűlés a presbitérium fentti határozatát örömmel, egyhangulag teszi magáévá.

Intézőbizottság, a hozott presbitéri és egyházközségi közgyűlés határozatokat, — mint a törvényes rendelkezésekkel egyezőket, megerősíti és mert e jegyzőkönyvek bizonyára azzal a célzattal terjesztettek be, hogy az azokban hozott határozatok foganatosíthatók is legyenek, ezért az Intézőbizottság felhatalmazást ad a siklósnagyfalui presbitériumnak, hogy a jelzett módon ezt a rendkívüli adót, már ez évtől kezdve kivethesse és beszedhesse, természetesen az egyházmegye előtt való utólagos elszámolás kötelezettsége mellett.

15. Olvastatott a turonyi ref. egyház presbitériumának 1928. évi március hó 4.-én tartott gyűlésének azon határozata, hogy mivel a politikai községtől iskolája fenntartásához segélyt nyerni nem tud, mert vagy tárgyalni se engedi kérelmüket a községi képviselőtestületben a körjegyző, vagy a már megszavazott és vármegyei közgyűlési határozattal is megerősített segély kifizetését megtagadja, iskoláját a községnek átadja, s illetve az 1921. évi e. m. közgyűlés 61. jkvi sz. határozatával már jóváhagyott ezen elhatározásának megfelelően a községgel az iskola átadására nézve szerződést köt, s a szerződés megkötéséhez egyházmegyei megbízott kiküldését kéri.

Intézőbizottság, míg egyfelől a legnagyobb megütközéssel látja, hogy hiába a vallás- és közoktatástügyi miniszter ur 41.908 VIII. 1927. sz. rendeletének, hiába minden méltányosságnak, hiába azon kulturhivatásnak, melyet iskoláink évszázadok óta betöltenek, dacára annak, hogy iskoláinkban gyakran fölös számban más val-

lásu gyermekek is tanulnak, akiknek szülei iskoláink fenntartásához semmivel se járulnak hozzá, nem látja időszerűnek a turonyi iskola átengedésére vonatkozó határozatának végrehajtását. A kommunizmus és a szerbmegszállás megtanított bennünket arra, hogy az iskolák csak egyházi kezelés mellett tölthetik be hivatásukat, s mivel a fenti eset nem egyedülálló, hanem általános jelenség, tekintettel a fent hivatkozott rendelethez, tekintettel az 1868. évi XXXVIII. t.-c.-re, mely az iskoláztatás kötelezettségét a polgári község feladatának mondja ki, felir a nagyméltóságu m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úrhoz, hogy rendeletének érvényt szerezni méltóztatnék, s hasonló rendelet kiadására kérje meg a belügyminiszter urat is, mert a vármegye állandóan arra hivatkozik, hogy reá a vallás- és közokt. miniszter ur fenti rendelete csak akkor vonatkozik, ha erre nézve a belügyminiszter ur is intézkedik. Komoly intézkedést kérünk arra nézve is, hogy iskoláink segélyezése, léte, vagy nem léte, ne egyes közigazgatási alkalmazottak szeszélyétől, esetleg rossz indulatától függjön. Az iskola fenntartás egyházunknak joga, a politikai községnek pedig kötelessége.

16. A Protestáns Hiteliroda ismeretes megkeresésére vonatkozólag: elvi jelentőségű határozatot nem hoz a Bizottság.

17. Sógor Endre számvevő iratai:

rendbenlévőnek találtattak s Budapestre küldésüket határozza el.

18. Olvastatott a kistótfalui iskolaszéki elnök panasza, hogy bár a közs. képviselő testület a közs. költségvetésbe felvette a tanítói nyugdíjárulékot, azt a vármegye azzal az indoklással törölte, hogy a községi pótdadó az 50 %-ot nem haladhatja meg. Mivel a súlyos iskolai terhek mellett ezt az újabb terhet az iskolafenntartó egyház hivei viselni nem tudják, kialakulóban van gyülekezetében az elhatározás az iskolának a politikai község részére leendő átengedése iránt.

Intézőbizottság a legnagyobb fájdalommal állapítja meg, hogy a fenti eset általános. Bár a vallás- és közokt. miniszter ur 41.908/VIII. 1927. sz. rendelet nyomtatékosan ajánlja iskoláinknak a segélyezését még abban az esetben is, ha a községi pótdadó az 50 %-ot túlhaladja, a vármegyei hatóság egymásután törli a községek költségvetéséből iskoláink segélyezését.

Tudomása van intézőbizottságunknak olyan esetről is, amikor az iskola segélyezésére felvett összeget törölte a vármegye, de ugyan ezt az összeget más célra beállította a költségvetésbe. Törli tehát igen sok esetben akkor is, ha a pótdadó 50 %-on aluli. Tudunk igen sok olyan községi költségvetési tételről, mely fontos, célszerű és jó ugyan, ha megvan, de a népoktatás fontosságának messze mögötte van. A békebeli tanítói nyugdíjáruléknak többszörösére felemelt összegét egyetlen iskolafenntartó egyházközségünk se tudja elviselni. Alapítványainkat, tőkéinket hadikölcsönbe jegyeztük, segélyeinket csaknem teljesen elvonták, a tanítói fizetéshez a helyi hozzájárulást megkérdésünk nélkül az eredetinek többszörösére emelték, s így teljesen az anyagi romlás szélén állanak iskoláink fenntartása következtében egyházközségeink. Iskoláinkat azonban erőnk végső megfeszítéséig fenn akarjuk tartani. Ezért intézőbizottságunk az egyházkerület útján sürgős felterjesztést intéz az Egye-

temes Konventre, hogy minden erejével odahatni méltóztassék, hogy a tanítói nyugdíjárulékot mindenütt a politikai község fizesse. Ez irányban a vallás- és közokt. miniszter ur a belügyminiszter urral egyetértőleg adjon ki rendeletet. Addig is felkéri intézőbizottságunk az e. m. gondnok urat és a közigazgatási bizottság tagjait, hogy a vármegyénél teljes erejükkel hassanak oda, hogy a községi költségvetéseket ily módon hagyják jóvá.

19. Esperes úr ismerteti Berényi István kisharsányi lelkész levelét, mely szerint az egyházmegyei pénzek után 8%-os kamatláb megállapítását kéri.

Intézőbizottság, mihelyt módjában áll, lefogja szállítani a kamatlábat, de most még nem teheti.

20. Vitéz Jávör János határozatot kér az iskolakutak átalakítását elrendelő főszolgabírói sürgetésekre vonatkozólag.

Intézőbizottság kéri Baranyavármegye Méltóságos Alispánját, hogy az egyházak súlyos anyagi körülményeire tekintettel, — tekintsen el a gémes kutaknak kerekessé átalakítását kimondó rendeletétől, mivel azok különösen az ormányság vidékének legmegfelelebbek, ha e kérelmet még sem teljesíthetné, adjon haladékokat a rendelet végrehajtására, az érdekelt egyházaknak!

21. Egyházmegyénkbe jövő lelkészek és tanítók belépési díjára vonatkozólag:

Intézőbizottság kimondja, hogy minden lelkész 20, minden tanító 10 pengő belépési járulékot tartozik fizetni, — hivatala elfoglalása előtt az esperesi hivatalnál.

22. Beterjesztetett a kovácshidai lelkészi díjlevél.

Intézőbizottság ez új díjlevelet, amely egyébként már évek óta gyakorlatban is van, — jóváhagyja s megerősíti.

Nyáry Pál s. k.
esperes.

K. Mándy Sámuel s. k.
e. m. gondnok.

vitéz Jávör János s. k.
Dr. Narancsik József s. k.
hit. biz. tagok.

II.

JEGYZŐKÖNYV,

felvétel az egyházmegyei intézőbizottságnak Szentlőrincen 1928. július 6-án tartott üléséről.

Jelen voltak: Nyáry Pál esperes, K. Mándy Sámuel gondnok, Halász Imre lelkész, Dr. Narancsik József vil. főjegyző, Szalay Ferenc, Sipos Lajos, v. Jávor János, Szabó József, Hideg János lelkész, Dr. Szűcs Ernő, Dr. Mándy Sándor vil. tanácsbírák és Melegh Dezső lelk. aljegyző.

1. Esperes az int. biz. ülését bibliaolvasással és imával megnyitván, egyházmegyei gondnok szíves szavakkal köszönti az int. biz. megjelent tagjait.

2. Esperes kijelenti, hogy Harkányban a főtiszt. püspök urral egyetértőleg fürdőmissziót létesít.

Intézőbizottság a bejelentést örömmel veszi tudomásul.

3. Esperes tanácsbíróársai beszámolnak az egyházlátogatásokon szerzett tapasztalataikról.

Intézőbizottság örömmel állapítja meg, hogy a lelki élet emelkedőben van egyházmegyénkben. A megtárgyalt észrevételeket elnökség figyelmébe ajánlja.

4. Egyházkerületi int. biz. az egyházmegyei polg. leányiskolának áthelyezése tárgyában a siklósi egyház részéről beadott újrafelvételi kérvényt elutasítja.

Kiadatik az érdekelt egyháznak.

5. Olvastatott a Baranyavármegye kir. Tanfelügyelőjének esperesi hivatalunkhoz intézett átiratában a vall. és közoktatásügyi miniszter urnak abbeli rendelkezése, miszerint a tankötelesek igen csekély létszáma folytán, megokoltnak tartaná a kispeterdi református elemi iskola megszüntetését és a tanköteleseknek a botykai szintén néptelen református iskolába való beutalását.

Intézőbizottságunk bár nem tartja magát illetékesnek, hogy ilyen nagy fontosságu, elvi jelentőségű kérdésben mintegy az egyh. megyei közgyűlés állásfoglalását megelőzőleg döntő határozatot hozzon: Mégis az ügy sürgősségére tekintettel foglalkozni kénytelen a kérdéssel.

Intézőbizottság abban a biztos tudatban, hogy az egyh. megyei közgyűlés is ugyanarra az álláspontra helyezkedik, a maga részéről nem adhatja sanctióját egyetlenegy iskolájának megszüntetéséhez sem, mert a tankötelesek csekély létszámának szomorú

ténye, hisszük csak átmeneti állapot, melyen Isten kegyelme előbb utóbb változtatni fog; de addig sem engedhető meg, hogy iskola illetve tanító nélkül maradjanak, különösen az ilyen községek, mint Kispeterd, ahol lelkeszi állomás sincs, mert nem csak az egyházi élet szempontjából bir rendkívüli fontossággal, hanem határozottan eminens érdeke az államnak is, hogy minden még a legkisebb községben is ott legyen, mint őrálló, legalább egy intelligens vezető ember. Ezt hangsúlyozva kérjük a Vallás és Közoktatásügyi miniszter urat fenti álláspontjának megváltoztatására és a tanítói államsegélynek a tankötelesek számára való tekintet nélküli folyósítására.

6. Esperes jelenti, hogy a nagytótfalui egyháznak 1000 pengős rövid lejáratu kölcsön felvételére az egyházmegyei elnökség engedélyt adott.

Tudomásul szolgál.

7. Olvasatott a drávaszerdahelyi egyház presbiteriumának 1928 márc. 25-én egyhangulag, egyházközségi közgyűlésének pedig 1928. április 1-én szótöbbséggel hozott határozata, mely szerint az 1928. évi költségelőirányzatban mutatkozó 774 P 41 f hiány fedezésére felerészben adópengő, felerészben pedig pár szám után pótdó vettessék ki.

Intézőbizottság az 1926. év egyh. megyei közgyűlés 13 e. sz. számu határozata alapján nyert jogánál fogva a drávaszerdahelyi egyházközség fenti határozatát jóváhagyólag megerősíti.

8. Olvasatott a belvárdi egyház 1928. április 30-án szótöbbséggel hozott határozata, mely szerint az egyház sulyos anyagi viszonyainak rendezésére 2000 P kölcsön felvételének engedélyezését kéri; ugyancsak az egyházmegye elnökségének 727/1928. sz. határozata, mellyel a kölcsön felvételére előzetes engedélyt kér.

Intézőbizottság az 1926. évi egyh. megyei közgyűlés 13. a. sz. határozata alapján nyert jogainál fogva a belvárdi egyháznak a 2000 P kölcsön felvételére a végleges engedélyt megadja, de utasítja nevezett egyház presbiteriumát, hogy a kölcsön évi törlesztéséről költségvetésileg gondoskodjék.

9. Olvasatott Aracs L. János okorági tanító beadványa, melyben annak megállapítását kéri, hogy mennyi illeti őt az okorági egyház részére kiutalt adócsökkentési segélyből.

Intézőbizottság a beterjesztett okmányokból megállapítja, hogy Aracs János okorági tanító részére a vallás és közoktatásügyi miniszterium 12.401/1928. VIII. sz. rendeletével az ujonnan és tényleg élvezett helyi javadalom helyes beszámítása mellett felvett javadalmi jegyzőkönyv alapján az 1927. évi június 30-ig élvezett 32 P 11 f fizetéskiegészítő államsegélyt 1927. évi július 1-től 1927. okt. 31-ig havi 83 P 59 f-re, 1927. nov. 1-től 1928. jun. 30-ig 110 P 59 f-re és 1928. július 1-től havi 125 P 59 f-re emelte fel s így ez őt fizetési osztályában megillető javadalmat teljes egészében megkapván, 1927. július 1-től kezdve semmi adósegély nem illeti, mert fizetéskiegészítést két forrásból is igényelni nem lehet. 1927. június 30-ig az 1926. második és az 1927. évi első félévi adósegélyből Aracs L. Jánost az okorági normálköltségnek megfelelően a tanítói állásra eső hányadrész illeti. 100%-os fizetéskiegészítés az államsegélyt azelőtt is élvező tanítót az adócsökkentési segélyből annál kevésbbé illetheti, mert az adósegély is csak bizonyos százalékban folyósítatik.

10. Olvastatott a markóci leányegyház nevében Kálmán Farkas lelkész által benyújtott kérelem, melyben a markóci előimádkozó-tanítói díjlevél 5. és 9. pontjainak megváltoztatását, illetve az 1892. évi egyh. megyei közgyűlés 84. határozatának a jelenlegi szó kihagyásával történő véglegesítését, végül a díjlevél 5. pontjára vonatkozólag a markóci leányegyház és előkönyörgő tanítója közt létrejött egyezség egyházhatósági jóváhagyását kéri.

Intézőbizottság a kérelemnek helyt adva, felhívja egyházmegyénk elnökségét, hogy a markóci leányegyház előkönyörgő tanítói díjlevelére a következő pótlást vezesse rá: „Az 5. pont szerinti fajárandóság kiszolgáltatása úgy módosul: Köteles az egyház előkönyörgő tanítója részére minden év április 24-ig 16 m³ I. o. gyertyán hasáb tűzifát beszolgáltatni, az elmaradt 16 m³ fa helyett pedig 2 q buza és 2 q csöves tengeri váltásgot.

A g. iskolafűtésére vonatkozó része így módosul: Iskola-fűtésre köteles az egyház 8 m³ I. o. gyertyán hasáb tűzifát minden év április 24-re beszerezni és kellő időben felváltani.“

11. A felsőbaranyai református egyházmegye intézőbizottsága megbeszélést folytatva a külsősomogyi református egyházmegye esperesének esperesi hivatalunkhoz egyes lélekszámban megfogyott és teherbirásban elgyengült anyagyülekezeteknek leányegyházakká leendő szervezése tárgyában intézett megkeresése felett, nagy vonásokban a következő felfogás alakult ki:

1. Leányegyházzá szervezni anyagyülekezetet csakis a lelkészi állás üressége esetén lehetséges.

2. Legalább minden két hétben az anyaegyház lelkésze által igehirdető istentisztelet tartása köttessék ki, anélkül azonban, hogy az anyaegyházban emiatt a lelkész által végzendő istentisztelet elmaradjon.

3. A kegyadományi földek jövedelme, mint amelyek telek-könyvileg is lelkészi javadalom céljára szolgálnak, eredeti céljától el nem vonhatók. A kegyadományi földek részben képezhetik a beszolgáló lelkész javadalmát. Az eredeti lelkészi földek jövedelméből minden körülmények között egyházfenntartó alap létesítendő.

4. Az anyaegyház lelkészenek a kegyadományi földek évi jövedelmének esetenkénti mérlegelése mellett fix összegben állapíttassék meg — lehetőleg terményben kiszolgáltatandó — javadalma és fuvarátalánya.

12. Olvastatott a drávaszabolcsi egyházközség kérelme, mely szerint új iskola és tanítói lakás építése céljából az egyház kulturház céljaira átadja örök tulajdonjoggal a polgári községnek az iskolai célokra már nem alkalmas iskolaépületet 361 n.-öl területtel, viszont ennek fejében a politikai község az új iskola céljaira átad az egyháznak a templom szomszédságában levő közterületből 600 n.-ölet. Az építkezési költségek $\frac{2}{3}$ -át az állam fedezi, $\frac{1}{3}$ -át az egyháznak kölcsön adja 10 évre 6 % -os kamat mellett, melynek törlesztését teljes egészében kamataival együtt magára vállalta a politikai község. Az egyházközség a szükséges írás és kézi erő szolgáltatást elvállalja.

Intézőbizottság az egyházközségi közgyűlés szabályszerű fenti határozatát megerősíti és jóváhagyja. Felhívja azonban, hogy az iratok mellől hiányzó presbiteri gyűlés idevonatkozó határozatát csatolja az iratokhoz és az esperesnek is 8 nap alatt mutassa be. A községi képviselőtestület határozatát Baranyavármegye törvényhatósága által hagyassa jóvá s végül a község az állami

kölcsön törlesztésére szolgáló összeget a törlesztés lejárata előtt megfelelő időben a kamatokkal együtt az egyház pénztárába fizesse be.

13. Olvastatott a bogdásai református egyház, mint iskolafenntartó, azon kérése, hogy intézőbizottságunk minden erejével hasson oda, hogy a vallás és közoktatásügyi miniszter ur a bogdásai református tanítói állásról új javadalmi jegyzőkönyv felvételét rendelje el s a javadalmi jegyzőkönyv a díjlevél alapján valóban élvezett helyi javadalomnak megfelelő legyen.

Intézőbizottságunk teljes egészében átérzi azt a lehetetlen helyzetet, mely a bogdásai egyházközség békéjét évek óta feldulja s minden építő munkát lehetetlenné tesz és pedig azért, mert a díjlevélszerű tanítói javadalmon felül, részint egy régebbi tendenciózan felvett, az akkori tényleges viszonyoknak se megfelelő javadalmi jegyzőkönyv, részint pedig a 17.205/927. VIII. sz. vallás és közoktatásügyi miniszteri rendelet alapján a díjlevélen felül, a gyülekezet által soha el nem vállalt, meg nem ígért fizetés teljesítésére köteleztetik. Ennek megfelelően intézőbizottságunk felkéri az egyházmegye elnökségét, szükség esetén az egyházkerületi és konventi elnökséget, hogy új javadalmi jegyzőkönyv felvételét eszközölje ki, s minden erejével oda hasson, hogy az újonnan felveendő jegyzőkönyv a díjlevéllel egyező legyen. Egyházi törvényünk s az orsz. zsinat XIV. ülésének 176. sz. határozata szerint „az egyházközség s a belhivatalnokok közötti jogviszony alapja az egyházi felsőbb hatóságok által jóváhagyott díjlevél.”

A díjlevélen felül semmiféle fizetés teljesítésére nem kötelezhető az iskolafenntartó. Téves a vallás és közoktatásügyi miniszterium az a megállapítása is, hogy a csökkent párszámok után is köteleztessék az iskolafenntartó a terményszolgáltatásokra, mert a háboruban elhalt, a hazáért életüket áldozott gyermeküktől megfosztott szülők, a kenyérkeresőjüket elvesztett gyermekek annál kevésbbé kötelezhetők elvesztett kedveseik után is fizetések teljesítésére, mert köztudomásu dolog, hogy pár holdas törpebirtokosaink anyagi helyzete az esetleg még birtokukban lévő pár holdnyi földdel se emelkedett, mert náluk az anyagi javakat a munka az orca verejtéke szerzi és biztosítja, enélkül a föld csak félérték. Az iskolafenntartási jogot egyházaink kötelezettségnek tekintik, de csak addig, míg ez a kötelesség őseink vérrrel megszerzett autonómiájának az elvesztését nem okozza.

14. Vajszlói lelkész beadványa a Prot. Hitelirodától felveendő kölcsön tárgyában.

Az egyházközségi közgyűlés határozatának beérkezése után elnökség felhatalmaztatik a kölcsön felvételének engedélyezésére az egyh. m. közgyűlés utólagos jóváhagyása mellett.

15. Olvastatott a Dr. Erdős József nyug. debreceni theologiai professzor ur nevére teendő ösztöndíj alapítvány érdekében esperes urhoz küldött kérés szövegét.

Intézőbizottság felkéri esperes urat, hogy legközelebb kibocsátandó körlevelében egyházmegyénk lelkészeit e nemes cél érdekében való adakozásra buzdítani szíveskedjék, megjegyezve, hogy e célra kért adományokat f. év szeptember 1-ig az egyh. megyei közpénztárnokhoz juttassák be.

16. A zalátai admin. lelkész ur azon kérelemmel fordul az egyh. megye espereséhez és rajta keresztül talán az egyh. megye intézőbizottságához, hogy a zalátai egyháznak telekkönyvi elírás folytán rendezetlen 5 kat. hold rétnek a tanítói javadalom címén szereplő, de tényleg az egyház használatában levő földjének telekkönyvi feljegyzése kiigazittassék, mivel ez a tanítói javadalom értékét rontja.

Egyh. megye intézőbizottsága felkéri egyh. megye ügyészét, hogy a zalátai szóban forgó ügyet vizsgálja meg, ha tényleg telekkönyvi elírásról van szó, annak kiigazítására nézve a szükséges lépéseket tegye meg és úgy erről, mint ha netalán másról volna szó, az őszi egyh. megyei közgyűlésnek tegyen jelentést.

17. Olvastatott a zalátai ref. egyház presbyteriumának azon kérelme, hogy az üresedésben lévő lelkészi állás javadalmi földjei három esztendőre úgy adattathassanak bérbe, hogy az a megválasztandó lelkészre is kötelező legyen.

Egyh. megye intézőbizottsága a beterjesztett kérelemmel nem foglalkozik. Nem, mert a kérelem csak beterjesztett haszonbér szerződés mellett volna felülbíráható, az pedig nincs.

Felhivja intézőbizottság a zalátai presbyteriumot, hogy a megfelelő haszonbér szerződést terjessze idejében az egyh. megye esp. hivatalához, hogy az őszi közgyűlés e kérdésben érdemben határozhasson.

18. Olvastatott a kőrösi ref. egyh. presbiteriuma által készített temetkezési szabályrendelet, mely szerint mindenki, aki vagy nem tartja be a sorrendet, vagy aki sírhelyet kíván felhagyni, az 50 kg. búzát, vagy annak folyó árát fizeti az egyház pénztárába.

Egyházmegye intézőbizottsága a kőrösi egyház temetkezési szabályrendeletét, mivel azt a törvényes formák megtartásával alkotta, jóváhagyja és megerősíti.

19. Olvastatott a mohácsi egyház presbiteriumának azon kérelme, hogy a kántor-tanítói díjlevél 14. pontja, mely szerint a város az ismétlőiskolások tanításáért fizet 42 frt-ot, töröltessék, mert az általános ismétlőiskola megszűnt s most a város gazdasági iskolát tart fenn s így az általános ismétlőiskolai tanítási díjat évek óta nem is fizeti, s ezzel a tanító javadalma kevesebb.

Intézőbizottság felhivja a mohácsi iskolaszéket, hogy az 1907. évi XXVII. t.-c. 14. §-a alapján intézzon ez ügyben felterjesztést a vallás és közoktatásügyi miniszter urhoz, akinek hozzájárulása után a díjlevél ezen a valóságban már nem létező s csak a tanítói javadalmat megcsonkító pontját törli.

20. A peterdi lelkészi földek kiméretésére vonatkozólag intézőbizottság esperes Urat kéri fel megfelelő eljárásra.

21. Tárgyaltatott az esperesi hivatal részére beszerzendő sokszorosító készülék ügye.

Intézőbizottság szükségesnek tartja, hogy az esperesi hivatal részére sokszorosítógép szereztessék be. Megrendeli Molnár Artur pécsi műszerész ajánlata szerint 120 P-ért a felajánlott készüléket. Esperes havi irodaátalányát e gép kellékének beszerzési költségeire való tekintettel 30 pengőre javasolja (havi) felemelni.

22. Olvastatott a drávaszabolcsi egyház 1928 május 28-án tartott közgyűlésének egyhangulag hozott határozata, mely szerint a siklósi Takaré-

pénztárnál fennálló 7.200 P 12 %-os váltókölsönét a Református Hitelirodánál felveendő 9 %-os annuitásos kölcsönre óhajtja átcserélni.

Intézőbizottság, minthogy a kölcsön felvételére 1926. évi 4. sz. határozatával már megadta az engedélyt, a kölcsön átcseréléséhez, amely művelet az egyházközségre nézve előnnyel jár, készséggel hozzájárul, miért is a drávaszabolcsi egyháznak e tárgyban hozott határozatát megerősíti.

23. Az adócsökkentési segélyek kiszolgáltatásának kulcsa végleges megállapítását

intézőbizottság az őszi e. m. kgy.-t megelőző tisztii értekezlet elé utalja.

24. Olvastatott a kémesi református egyház kölcsönfelvételi ügye.

Az egyházmegyei intézőbizottság a kémesi kölcsönfelvétel ügyében hozott szabályszerű határozatokat megerősíti.

25. Olvastatott a szaporcai egyház kölcsönfelvételi ügye.

Egyházmegyei intézőbizottság a szaporcai egyháznak 6000 pengős kölcsön felvételére vonatkozó szabályszerű határozatait megerősíti.

Bírósági ülések jegyzőkönyvei.

A)

1. A felsőbaranyai református egyházmegye időszaki tanácsa, mint fegyelmi bíróság Makai Zádor botykai tanító ellen hivatalból indított fegyelmi ügyben, Szentlőrincen, 1928. március 27-én megtartott tárgyalás után a következőleg

i t é l t :

Makai Zádor botykai tanítót vétkesnek mondja ki az E. T. V. 34. §-ának 1. pontjában meghatározott fegyelmi vétségben, amelyet az által követett el, hogy a gondjaira bízott botykai iskolában a gyermekek tanítása körül a kellő szorgalmat és buzgóságot elmulasztotta s ennek folyamánaként a teljes eredménytelenség következett be és a felügyeleti hatóság ismételtelen elégtelen eredményt állapított meg.

Az egyházi bíróság ezért Makai Zádor botykai ref. tanítót az E. T. V. t.-c. 35. §-ának d) pontja alapján viselt hivatalától minden nyugdíj nélkül való elmozdítására ítéli, s kötelezi, hogy az eljárással felmerült 30 P költséget 15 nap alatt, különbeni végrehajtás terhe mellett az esperesi hivatalhoz megfizesse.

I n d o k o k :

A felsőbaranyai református egyházmegye tanügyi bizottságának Botykán 1927. június 9-én kelt jegyzőkönyv tanúsága szerint az egyházmegyei közgyűlés határozata alapján a botykai ref. iskolát megvizsgálta, ezen iskolában a szégyenletes eredménytelenség föltött újból, immár ismételtelen elégtelen eredményt állapított meg, ezen tarthatatlan helyzet miatt panaszlott Makai Zádor, az egyházi törvények és szabályrendeletek által reá rótt hivatalos kötelezettségeit állandóan szándékosan és hosszú időn keresztül megszegte, ezért nevezettet bűnösnek kellett kimondani, s vétségéhez arányban álló büntetéssel kellett sújtani, annál is inkább, mert a ma kihallgatott tanuk vallomása alapján megállapította a fegyelimbíróság, hogy iszákosságra nagy hajlandóságu s mert nevezettnél a javulásnak legcsekélyebb jelét sem lehetett a bíróságnak megállapítani.

A költségekben való marasztalás bűnösségének folyamánya.

2. A Felsőbaranyai ref. egyházmegye időszaki tanácsa, mint fegyelmi bíróság Varga János sósvertikei presbyter ellen indított fegyelmi ügyben Szentlőrincen, 1928. március hó 27-én megtartott tárgyalás után a következőleg

v é g z e t t :

A jelen ügyben a fegyelmi eljárást megszünteti és az I. t.-c.

165. §-ának f) pontja alapján Varga János sósvertikei presbyter ellen fennforgó kisebbfoku rendetlenség miatt az ügy összes iratait esperesnek kiadni rendeli.

I n d o k o k :

A sósvertikei helyettes lelkész jelentéséből meg volt állapítandó, hogy Varga János presbyter, mint egyik-legbuzgóbb egyháztág hosszú idő óta végzi a kántori teendőket minden ellenszolgáltatás nélkül a sósvertikei egyházban s eddig semmiféle kifogás ellene fel nem merült.

Panaszlott beismeréséből megállapított, hogy egy alkalommal a szesz italok tulságos élvezete folytán lerészegedett, s ezen állapotában egyháziatlan magaviseletet tanusított, — miután ezen eset egyszer fordult elő és az eset nem is nyilvános helyen történt, a fegyelmi bíróság megállapítása szerint panaszlottal szemben e miatt kisebb foku rendetlenség esetének fennforgását kellett megállapítani, — s az iratokat az esperesnek az elnökség hatáskörében való megfenyítés végett kiadni.

3. A Felsőbaranyai Református Egyházmegye időszaki tanácsa, mint fegyelmi bíróság Nemes József bogdásai egyházközségi gondnok ellen hivatalból folyamatba tett fegyelmi ügyben, Szentlőrincen, 1928. július hó 6-án megtartott tárgyalás után a vád és védelem meghallgatása után a következőleg

i t é l t :

A felsőbaranyai református egyházmegye időszaki tanácsa, mint fegyelmi bíróság bűnösnek mondja ki Nemes József bogdásai lakos egyházközségi gondnokot E. T. V. t.-c. 34. §-ának 2. és 4. pontjaiban ütköző fegyelmi vétségben, amelyet az által követett el, hogy az egyházmegye bíróságához intézett beadványában sértő szándékkal azt állította:

„A lelkész előre kiszámított fondorlattal az egyházközséget, vagy annak tagjait kijátszotta“;

ugyanezen beadványában az egyházmegyei számvevőség elnökéről azt állította: „A huszadik században elvetni való eszközöket használt a gyülekezet megtévesztésére!“

továbbá, mert ezen sértő kifejezéseit az egyházmegyei bíróság vizsgáló biztosa előtt is megismételte,

végül, mert 1927. február hó 11-én az egyházi törvény világos rendelkezései ellenére az egyházközségi tagokkal jogellenesen értekezletet tartott azon célból, hogy az adócsökkentési segély kérdésében elfoglalt álláspontjának érvényre juttatása céljából izgasson, s ezen értekezleten is azt a kijelentést tette, hogy „Fütyöl az egyházmegye közgyűlésének határozatára!“ ezért Nemes József bogdásai lakos egyházközségi gondnokot az E. T. 35. § c) pontja alapján 50 P, azaz ötven pengő pénzbüntetésre ítéli és az E. T. 36. § alapján egyházi hivatal viselhetése és választási jogától az ítélet jogerőre emelkedésétől számítottan két évre megfosztja.

A kiszabott pénzbüntetést 15 nap, különbeni végrehajtás terhe mellett köteles elítélt a felsőbaranyai egyházmegye pénztárába megfizetni.

Költség nem merülván fel, e tekintetben intézkedni nem kellett.

I n d o k o k :

Nemes József bogdásai lakos egyházközségi gondnok a ren-

delkező részben körülírt terhére rótt kifejezések használatát beismerte, ezért tekintettel arra, hogy azokat több alkalommal nagy nyilvánosság előtt tette meg, s tekintettel arra, hogy az egyházközség békéjét ezen kifejezésekkel feldulta, s hogy úgy a lelképásztort, mint az egyházi felsőbbbség tekintélyét ezen kitételekkel mélyen sértette, bűnössége fokával arányban álló büntetéssel kellett sújtani és az E. T. 36. § alapján egyházi hivatalviselés és választási jogától 2 évre való megfosztásra, mint mellékbüntetésre kellett megbüntetni.

Enyhítő körülménynek vette a bíróság vádlottnak a tárgyaláson megtett őszinte bocsánatkérését és súlyos fegyelmi vétsége dacára is azért sújtotta csekély pénzbüntetéssel.

4. A Felsőbaranyai Református Egyházmegye időszaki tanácsa, mint közigazgatási Bíróság a bogdásai református egyházközség presbiteriumának a bogdásai belhivatalnokok ellen emelt keresete folytán, Szentlőrincen, 1928. július 6-án megtartott tárgyalás után a panaszos és panaszlottak meghallgatása után a következőleg

i t é l t :

Az egyházmegyei Bíróság kimondja, hogy az 1927. évi II-ik felére kiutalt 579 P 82 fillér adócsökkentési segélyből 377 P 30 fillér a lelkészt, 202 P 52 f a tanítót illeti meg, ennél fogva a bogdásai egyházközséget keresetével elutasítja.

Költség nem merülve fel, e tekintetben intézedni nem kellett.

I n d o k o k :

Az egyházmegye 1926. évi 22. sz. a. hozott közgyűlési határozat és ennek lapján meghozott számszéki megállapítás szerint úgy a lelkészt, mint a tanítót az általuk felvett adócsökkentési segély megilleti, ezért kellett a fentebb módon határozni.

B)

1. A felsőbaranyai ref. egyházmegye időszaki tanácsa, mint közigazg. bíróság Békefi Antal kölkedi ref. tanítónak a kölkedi ref. egyház ellen indított keresete tárgyában Harkányban, 1928. évi június 29-én megtartott tárgyalás után következőleg

i t é l t :

Békefi Antal kölkedi tanítót az egyház ellen indított kereseti kérelmével elutasítja és kötelezi panaszost, hogy 25 pengő eljárási költséget az Egyh. megy. közpénztárnak az ítélet kézhezvételétől számított 15 nap alatt, végrehajtás terhe mellett fizesse meg.

I n d o k o l á s :

Az egyházi törvények és zsinati határozat szerint az egyházközség és egyházi belhivatalnokok közötti jogviszony alapja, az egyházhatóságilag jóváhagyott díjlevél, s mivel az ezen alapuló kötelezettségének az egyház eleget tett, a kereset elutasítandó volt.

A költségekben való elmarasztalás az ítélet következménye.

2. A felsőbaranyai ref. egyh. megye időszaki tanácsa, mint közig. bíróság Müller János volt turonyi tanító (jelenleg Nagyszékelynek) a turonyi kántori föld jövedelme kiszolgáltatás iránt támasztott követelése tárgyában Harkányban, 1928. évi június 29-én megtartott tárgyalás után, a következőképen

i t é l t :

A bíróság Müller János volt turonyi kántor-tanító követelésének részben helyt ad, és kötelezi a turonyi ref. egyházat, hogy az 1926. évi kántori föld jövedelméből annak 1926. január 1-től febr. 28-ig, 2 óra eső részlete fejében, 133 kgr. búzát, vagy annak értékét (á/30 fill.) 39 P 90 fill. Müller Jánosnak és 25 P eljárási költséget az Egyh. m. közpénztárának az ítélet kézhezvételétől számított 15 nap alatt fizesse meg, végrehajtás terhe mellett.

I n d o k o l á s :

A turonyi ref. egyház képviselőjében megjelent iskolaszéki elnök beismerte, hogy a panaszos az 1926. évi kántori föld jövedelméből semmit sem kapott meg, az 1925. évi szeptember 1-től dec. 30-ig terjedő szolgálat idejére, a földjövedelemből a reá eső részt megkapta. Az eljárási költségben elmarasztalás az ítélet következménye.

3. A felsőbaranyai ref. egyházmegye időszaki tanácsa, mint közigatási bíróság, Kotzó János drávaiványi lelkésznek a drávaiványi ref. egyházközség elleni kereseti ügyében Harkányban, 1928. évi június hó 29-én megtartott tárgyalás után a következőleg

i t é l t :

Kötelezi drávaiványi ref. egyház gondnokát, hogy lelkészének az 1927. évi első félévi adósegélyt, valamint az 1928. évi első félévre kiutalt adósegélyből az esperes által az egyház tartozásai fejében levont 84 P-ből még ki nem fizetett 74 P-t Kotzó János lelkésznek s a jelen tárgyalás költségei fejében 25 P-t az esperesi hivatalhoz, 15 nap alatt különbeni végrehajtás terhe mellett fizesse meg.

Lelkész azon kérése, hogy a marok kender és a szeker trágya sulya megállapíttassék, a bíróságnak rendelkezésére álló adatok alapján nem volt teljesíthető. Kimondja azonban a bíróság, hogy amennyiben lelkész a beszolgáltatni akart kender vagy trágya mennyiségével vagy minőségével nem volna megelégedve, éppen úgy, mint a sódar helyett, a normál költségvetésben megállapított, pengőre átszámítandó aranykorona értéket követelheti.

I n d o k o k :

A felsőbaranyai ref. egyházmegye 1926. évi 22. jzkvi számú határozata alapján az egyházmegyei számvevőszék által megállapított fizetés különbözet erejéig, — levonva abból az azóta megállapított és folyósított lelkészi kongruát, — az adócsökkentési segély megfelelő arányban a lelkészt és tanítót illeti. A tárgyalási költségekben való marasztalás jelen ítélet következménye.

4. A felsőbaranyai ref. egyh. megye időszaki tanácsa, mint közigazgatási bíróság a terehegyi egyháznak Dr. Pruzsinszky Barna volt lelkésze elleni keresete tárgyában Harkányban, 1928. jun. 29-én megtartott tárgyalás alatt Dr. Pruzsinszky Barna az egyh. megy. bíróságot a Hideg János és közte fennálló kölcsön ügy tárgyalására illetéktelennek jelenti ki. Ezen kijelentésére az egyh. megye időszaki tanácsa zárt tanácskozmány után a következő

v é g z é s t

hirdette ki.

Az egyh. megy. bíróság megállapítja, hogy Hideg János és Dr. Pruzsinszky Barna közt levő kölcsönről a tárgyalás alatt levő keresetben szó sincsen, s így a panaszlott illetékességi kifogása tárgytalan.

Az ügy tárgyalás közben, a panaszlott Dr. Pruzsinszky Barna kijelenti, hogy kész a terehegyi egyházzal békés uton elszámolni. A terehegyi egyház részéről megjelent lelkész és gondnok is hajlandók erre és óhajtják az ügy békés elszámolással való elintézését s készek a 25 pengő eljárási költséget előlegezni.

Az egyh. megy. bíróság a kijelentések után a következő

végzést hozta:

Utasítja a feleket, hogy a békességes elszámolást folyó év július hó 30-ig ejtsék meg és ennek megtörténtét az egyh. megy. bíróság lelkész elnökének azonnal jelentsék be.

c)

Jegyzőkönyv.

1. Felvétellett Harkányban 1928 szept. 12-én. Jelen vannak Nyáry Pál esperes és Mándy Sámuel gondnok elnökleite alatt: Sipos Lajos, Halász Imre, vitéz Jávor János, Kulifay Elek, Hideg János, Dr. Narancsik József, Hoffer Kálmán és Dr. Mándy Sándor tanácsbírák.

Jegyzőkönyvvezető: Melegh Dezső.

Az V. t.-c. 13. §-ának rendelkezéséhez képest elnökség felhívja a bíróságot időszaki tanács alakítására.

Bíróság elhatározza, hogy két időszaki tanácsot alakít. Az egyik tanács tagjaivá megválasztja: Esperes és gondnok elnökleite alatt: Sipos Lajost, Dr. Narancsik Józsefet, Dr. Szücs Ernőt, Dr. Mándy Sándort rendes-, Dr. Kenessey Aladárt és Dr. Nagy Józsefet póttagoknak. A másik tanács tagjaivá megválasztja: Halász Imre és Morvay Ferenc elnökleite alatt: vitéz Jávor Jánost, Hideg Jánost, Kulifay Eleket rendes-, Hoffer Kálmánt és Szabó Józsefet pedig póttagoknak.

2. A felsőbaranyai református egyházmegye bírósága, mint közigazgatási bíróság, Aracs János okorág-monosokori tanitónak az okorág-monosokori egyházközség ellen az 1923 január hó 1-étől az 1927 junius hó 1-éig elmaradt államsegélynek az iskolafenntartó egyházközségek ellen leendő megfizetése iránt indított ügyében Harkányban, 1928 szeptember hó 12-én megtartott tárgyaláson a következőleg

i t é l t:

Aracs Jánost keresetével elutasítja. —

I n d o k o k:

Tekintettel arra, hogy Aracs János az Okorágon 1928 február hó 29-én megtartott vizsgáló bizos által felvett jegyzőkönyv szerint összes díjlevélszerű járandóságaira nézve a multra nézve ezen jegyzőkönyvben felvett és a felek által egyezségileg megállapított összegben megegyezett, tekintettel arra, hogy ezen egyezségben a multra nézve jogfenntartással nem élt, tekintettel továbbra arra, hogy az egyházközségek arról, hogy a multban megállapított értékegségek

mely időtől fogva lettek leszállítva, s így ezen értékegységek leszállítása folytán Aracs Jánosnak nagyobb államsegély lett és mely időtől fogva kiutalva, amely nagyobb államsegély kiutalása tekintetében főleg pedig az értékegységek leszállítására a panaszlott egyházközség semmiféle ingerentiát nem gyakorolhat. — Aracs János keresetének jogszerű alapja nincs, s mint teljesen alaptalan keresetét el kellett utasítani. —

Költség nem merülvén fel, e tekintetben intézkedni szükség nem volt.

3. A felsőbranyai ref. egyházmegyei bíróság, mint közig. bíróság Filep Domokos volt zalátai tanitónak, tanítói járandósága tárgyában Harkány községben, 1928 szeptember 13-án megtartott tárgyalás során következőleg

i t é l t :

Filep Domokos követelésének részben helyt ad. Megítéli a bíróság Filep Domokos tanító kérvényének 1. pontjában foglalt lélekpénz különbözetet 58 pengőt és 14 fillért; a 2. pontban feltüntetett csirke és disznóláb különbözetet 90 pengőt, továbbá a f. évi tanítói buzaföldekre eszközölt termés járandóságra eszközölt elszámolás alapján 215 pengőt, mely összeget zalátai ref. egyházközség nevezett tanító részére már igazoltan ki is fizetett. Ellenben elutasítja a bíróság a réthaszon elmaradásáért kívánt 681 P 42 fillért és az államsegély vesztesség címén kért 2768 P 28 fillért.

Tárgyalási költségek fejében 40 pengőt állapított meg a bíróság, melyet méltányossági okokból panaszos és érdekelt egyházközség egyenlő arányban kötelesek viselni.

I n d o k o k :

A lélekpénzt, mert díjlevelen alapuló jogos követelés, el kellett ismerni, — a disznóláb és csirke közti árkülönbözetet egyenként 27 pengő-fillérben, összesen 90 pengőben kellett magállapítani, mert a szokvány díjlevel szerint egy disznóláb egy aranykoronában és egy pár csirke 80 fillérben van értékelve.

A zalátai ref. egyházközségnek f. évi tanítói földjövödelmekre vonatkozó elszámolását helyesnek fogadta el a bíróság; megállapítást nyert, hogy a zalátai ref. egyházközség a hátralékos tanítói nyugdíjjárulékot jogosan tartotta vissza. A szabályszerű elszámolás szerint Filep Domokos tanító jogos követelése 215 pengő, mely összeget a zalátai ref. egyház már igazoltan ki is fizetett.

Filep Domokos tanitónak a réti földek elmaradt hasznáért támasztott követelését, mint alaptalant és mert a réti földek helyett más egyházi földeket használt és élvezett nevezett tanító — el kellett utasítani. — Filep Domokos tanitónak az elmaradt államsegély iránti követelését, mert az államkormány meg vont vagy megtagadott segélyéért, a zalátai ref. egyházközség anyagi felelősségre se nem vonható, se nem kötelezhető kártérítésre, mint teljesen alaptalant, vissza kellett utasítani. A költségeket 80 pengőről 40 pengőre szállította le a bíróság és az érdekelt felek közt, méltányosságból, egyenlő arányban osztotta föl.

Kmf.

FÜGGELÉK.

A felsőbaranyai református egyházmegye költségvetése az 1928. évre.

I. Szükséglet.					P
1.	Esperesnek	t. díj és ir. átalány	—	—	2.360
2.	Főjegyzőnek	„ „ „ „ „	—	—	320
3.	Két alj.-nek	„ „ „ á 80 P	—	—	160
4.	Közpénztáros	„ „ „ — — —	—	—	300
5.	Nyugdíj pénzkezelőnek	— — — — —	—	—	300
6.	Számszéki elnöknek	— — — — —	—	—	160
7.	Két számvevőnek	á 80 P — — — —	—	—	160
8.	Belmissiói ügyv. elnöknek	— — — — —	—	—	160
9.	Tanügyi	„ — — — — —	—	—	120
10.	„ bizottságnak	12×20 — — — —	—	—	240
11.	Egyh. ker. közgyűlés költségei	— — — — —	—	—	300
12.	„ megyei	„ — — — — —	—	—	400
13.	Intézőbizottsági költségek	— — — — —	—	—	200
14.	Számszék napidijai	— — — — —	—	—	60
15.	Tan. bizottság napidijai	— — — — —	—	—	60
16.	Közalapi bizottság ülése	— — — — —	—	—	30
17.	Nyugdíj	„ — — — — —	—	—	30
18.	Siklósi polg. isk. vallásoktatása	— — — — —	—	—	320
19.	Egyházmegyei ösztöndíj	— — — — —	—	—	30
20.	Kálvineum segélye	— — — — —	—	—	100
21.	Egyházmegyei jegyzőkönyvekre	— — — — —	—	—	400
22.	Hivatalos nyomtatványokra	— — — — —	—	—	30
23.	Esperesi hivatal postaköltsége	— — — — —	—	—	240
24.	Egyh. kerületi közig. járulék	— — — — —	—	—	1.200
25.	„ „ hivatalos lapra	— — — — —	—	—	80
25.	Előre nem láthatókra	— — — — —	—	—	40
Összesen :					7.800

II. Fedezet.

1.	Egyh. kerületi közig. segély	—	—	—	3.000
2.	Egyházak közig. járuléka	—	—	—	4.400
3.	„ jegyzőkönyv árában	—	—	—	400
Összesen :					7.800

Ezt a jegyzőkönyvet a hitelesített kéziratokkal megegyezőleg ebben a 93 oldalra terjedő füzetben, a felsőbaranyai református egyházmegye megbízásából 220 példányban kiadtam.

Adorjás, 1928 szeptember 20.

HALÁSZ IMRE s. k.

lelkészi főjegyző.

TÁRGYSOROZAT.

	Oldal
1. A közgyűlés megnyitása. — Meleg h. — — — — —	5
2. Képviselők igazolása, megalakulás. — Meleg h. — — — — —	6
3. Jegyzőkönyv vezetéséről intézkedés. — Meleg h. — — — — —	6
4. Jegyzőkönyv hitelesítők választása. — Hideg. — — — — —	6
5. Szavazatszedő bizottság kiküldése. — Meleg h. — — — — —	6
6. Hideg János aljegyzőségről lemondása. — Dr. Narancsik. —	6
6/b. Szavazas elrendelése, szavazatbontó bizottság választása. — Meleg h.	6
7. Szavazatbontó bizottság jegyzőkönyve. — Dr. Saortay. — —	6
8. Megválasztott tisztviselők eskütétele. — Meleg h. — — — — —	6
9. Mult évi közgyűlésről elmaradtak igazolása. — Hideg. — — — — —	7
10. Jelen " " " Hideg. — — — — —	7
11. Esperesi jelentés. — — — — —	7
a) A zsinat üdvözlése s a munkájához fűzött reménység. — Halász.	16
b) Magyar református külmisszió ügye. — Halász. — — — — —	16
c) Presbiteri ülések óhajtott rendje. — Halász. — — — — —	16
d) Református napilap pártolása. — Halász. — — — — —	16
e) Iratterjesztés. — Baranyai reformátusok naptára. — Halász. —	16
f) Lelkeszi korpótlék és adósségély ügye. — Halász. — — — — —	17
g) Iskolafenntartó egyházaink segélyezése a pol. közs. által. — Halász.	17
h) Gróf Teleki József főgondnok ur köszöntése. — Halász. — —	17
i) Néh. Takács József főjegyző ur emlékezete. — Halász. — —	17
j) Református Lelkesznök Országos Szöv. üdvözlése. — Halász.	17
k) Uj énekes könyv kötelező használatának elrendelése. — Halász.	17
l) Harkányi fürdőmisszió ; októberi konferencia. — Halász. — —	18
m) Toók Gyuláné rendes tanárnői állásának ügye. — Halász. — —	18
n) Levéltár állandó helye. — Ruzsás Lajos levéltáros. — Halász.	18
o) Bogdására vonatkozó rendkívüli intézkedés. — Halász. — — — — —	18
ö) A páprádi központi lelkeszi állás felállításának sürgőssége. — Halász.	18
p) Uj tisztviselők üdvözlése ; elhunytakról megemlékezés. — Halász.	18
r) Egyházlátogatások nagy munkája — világi tanácsbírák részvétele. Halász. — — — — —	19
s) Biblia-órákra vonatkozó határozatok pontos betartása. — Halász.	19
t) Az „egyke“ szomorú pusztítása. — Halász. — — — — —	19
u) A mohácsi vallássérelem. — Halász. — — — — —	19
v) Gyülekezeteink példás áldozatkészsége. — Halász. — — — — —	19
z) Uj esperes látogatási kérdőpontok szerkesztő-bizottsága. — Halász.	19

12. Tárgysorozat megállapítása. — Halász. — — — — —	19
13. Hátralékjegyzék. — Halász. — — — — —	19
14. Lelkészválasztások. — Melegh. — — — — —	20
15. Tanítóválasztások. — Melegh. — — — — —	20
16. Javaslat segéd és h. lelkészek kirendelése iránt. — Hideg. — —	21
17. Ösztöndíj-osztó bizottság választása. — Hideg. — — — —	21
18. Új tanítók eskütetele. — Hideg. — — — — —	21
19. Egyházkerületi képviselők választása. — Halász. — — — —	21
20. Intézőbizottság jegyzőkönyvei. — Halász. — — — — —	21
21. A kereszt használata tárgyában (Hegedüs L. indítványa) presbiteriumok véleménye alapján állásfoglalás. — Melegh. — — — — —	22
22. Lelkészválasztási zsinati törvényjavaslat. — Csukás. — — — —	22
23. Missziói zsinati törvényjavaslat. — Szabó. — — — — —	24
24. Liturgia-ügyi zsinati törvényjavaslat. — Halász. — — — — —	24
25. Missziói bizottság jelentése. — Szabó. — — — — —	25
25/b Egyházmegyei iratterjesztés rendszeresítése. — Szabó. — — —	32
26. Tanügyi bizottság jelentése. — Szabó. — — — — —	32
27. Számvevőszék jelentése. — Papp. — — — — —	44
28. Halász I. közpénztáros lemondása. Új közpénztáros és számszéki tag választása. — Melegh. — — — — —	47
29. Siklói polg. iskola jelentése. — Hideg. — — — — —	48
30. Segélykérvényi bizottság jegyzőkönyve. — Kulifay. — — — —	50
31. Ösztöndíjakat odaitélő bizottság jelentése. — Dr. Narancsik. —	52
32. Magyar ref. külmisszió ügye. Szabó. — — — — —	52
32/b Missziói alap létesítése, bizottság választása. — Szabó. — —	53
33. Kálvin-szövetség kötelező szervezése. — Halász. — — — —	53
34. Leányegyházak szervezésének elvi szabályai. — Halász. — —	53
35. Iskolai autonómiánkat érő sérelmek kiküszöbölése. — Hideg. — —	54
36. Özvegy ref. lelkésznek őrszentmiklósi háza. — Melegh. — —	55
37. Számszék megalakulása, Ádor Sándor eskütetele. — Halász. — —	55
38. Vallástanári vizsga eltörlése. — Halász. — — — — —	55
39. Lelkészek vasuti kedvezménye. — Hideg. — — — — —	56
40. Bethesda kórház támogatása. — Halász. — — — — —	56
41. Dunavecsei polg. iskola kérelme. — Halász. — — — — —	56
42. Lelkeszi és özvegyi nyugdíjak havi előleges részletekben való folyósítása. — Melegh. — — — — —	56
43. Zaláti lelkeszi állás betöltése iránt haladék kérés. — Hidegh. — —	57
44. Indítvány az E. T. VII. t.-c. 24. §-ának megváltoztatása iránt. — Melegh. —	57
45. Sógor E. alapítványának alapító levelei. — Dr. Csépan. — —	57
46. Csizsár Jánosné alapítványának alapító levelei. — Dr. Csépan. —	58
47. Immerhauser Ulrich Teréz alapítványa ügyéről jelentés. — Dr. Csépan. —	58
48. Közalapi bizottság jegyzőkönyve. — Dr. Saortay. — — — —	58
49. Nyugdíj bizottság jegyzőkönyve. — Dr. Saortay. — — — —	58
50. Tésenfai egyház kérelme O. F. B. földekre nézve. — Dr. Narancsik. —	59

51. Vajszlói lelkészlak építés és kölcsön ügye. — Dr. N a r a n c s i k. —	59
52. Pécsi egyház kérelme kölcsönének ügyében. — Dr. N a r a n c s i k. —	59
53. Cinderybogád — Ujmindszent leányosítása. — H a l á s z. —	60
54. Javadalom megosztására új szabályzat készítése. — M e l e g h. —	60
55. Filep D. tanítóképviselő lemondása, pótképviselőségre szavazás elrendelése. — H i d e g. — — — — — — — — — —	60
56. Zalátai telekkönyvi kiigazítás ügye. — Dr. S z ü c s. — — — — —	60
57. Építkezési bizottság választása. — Dr. N a r a n c s i k. — — — — —	61
58. Kölkedi adósegély-ügy; adóügyi bizottság választása. — H a l á s z. —	61
59. Okorági lelkészlak haszonbére. — M e l e g h. — — — — —	61
60. Páprádi tanító kérelme a lelkészi belsőség használata iránt. — H a l á s z. —	61
61. Páprádi lelkészi föld bérletének ügye. — H a l á s z. — — — — —	61
62. Mohácsi adókulcs. — Dr. C s é p á n. — — — — —	62
63. Nagyharsányi rendkívüli adó. — Dr. S a o r t a y. — — — — —	62
64. Gyüdi rendkívüli adó. — Dr. S a o r t a y. — — — — —	63
65. Hiricsi rendkívüti adó. — H i d e g. — — — — —	63
66. Zalátai kölcsön. — M e l e g h. — — — — —	63
67. Bogdásai kölcsön. — M e l e g h. — — — — —	63
68. Kémesi kölcsön. — M e l e g h. — — — — —	63
69. Markóci díjlevél új mértékekre átirása. — H i d e g. — — — — —	64
70. Zalátai lelkészi földek bérszerződése. — H i d e g. — — — — —	64
71. Piskói ingatlan eladás. — M e l e g h. — — — — —	64
72. Rónádfai iskolaépítésre kölcsönfelvétel engedélyezése. — H i d e g. —	64
73. Kisharsányi lelkészi díjlevél módosítása. — M e l e g h. — — — — —	65
74. Szaporcai kölcsön. — H i d e g. — — — — —	65
75. Jövő közgyűlés színhelye. — H i d e g. — — — — —	65
76. A közgyűlés bezárása. — H a l á s z. — — — — —	65

Intézőbizottsági ülések jegyzőkönyvei.

I.

1. Adócsökkentési segélyek ügye. — — — — — — — — — —	67
2. Drávaiványi-i lelkész panaszai. — — — — — — — — — —	67
3. Az esperesi vizitáció alkalmával szedni szokott járulékokról kimutatás. —	68
4. Szolgálatképtelen lelkészek felterjesztése. — — — — — — — — — —	70
5. Polg. isk. internátus átengedése nyaraltatásra. — — — — — — — — — —	70
6. Egyh. megyei levéltár ügye. — — — — — — — — — —	70
7. Lúzsoki isk. fentartói járulék. — — — — — — — — — —	70
8. Orsz. Ref. Naggyűlés anyagi támogatása. — — — — — — — — — —	70
9. Bogdásai egyház kérelme iskolájának átadhatása iránt. — — — — —	71
10. Drávaszabolcsi rendkívüli adó. — — — — — — — — — —	71
11. Tésenfai haszonbéri szerződés. — — — — — — — — — —	71
12. Drávacsepelyi rendkívüli adó. — — — — — — — — — —	71
13. Tésenfai adókivetés. — — — — — — — — — —	72

	Oldal
14. Siklósnagyfalui rendkívüli adó. — — — — —	72
15. Túronyi iskola segélyezése. — — — — —	72
16. Protestáns Hiteliroda megkeresése. — — — — —	73
17. Sógor Endre kerületi számvevő iratai. — — — — —	73
18. Kistótfalui és egyéb iskolák községi szabályai. — — — — —	73
19. Egyházmegyei pénzek kamatlába. — — — — —	74
20. Iskolakutak átalakítását sürgető rendeletek. — — — — —	74
21. Egyházmegyénkbe jövő lelkészek és tanítók belépési járuléka. — — — — —	74
22. Kovácshidai lelkészi díjlevél megerősítése. — — — — —	74

II.

1. Az ülés megnyitása. — — — — —	75
2. Esperes bejelenti a harkányi fürdőmissziót. — — — — —	75
3. Egyházlátogatók beszámolója tapasztalataikról. — — — — —	75
4. Siklósi egyház újrafelvételi kérelmének elutasítása. — — — — —	75
5. Kispeterdi iskola megszüntetése. — — — — —	75
6. Nagytótfalui kölcsön engedélyezése. — — — — —	76
7. Drávaszerdahelyi pótadó. — — — — —	76
8. Belvárdi kölcsön engedélyezése. — — — — —	76
9. Aracs J. okorági tanító beadványa. — — — — —	76
10. Markóci díjlevél módosítása. — — — — —	77
11. Leányegyházak szervezésének elvi szabályai. — — — — —	77
12. Drávaszabolcsi iskolaépítés ügye. — — — — —	77
13. Bogdásai egyház kérelme új tanítói javadalmi jegyzőkönyv felvétele- nek elrendelésére. — — — — —	78
14. Vajszlói kölcsön-ügy. — — — — —	78
15. Dr. Erdős József ösztöndíj alapítvány ügye. — — — — —	78
16. Zalátai telekkönyvi rendezés. — — — — —	79
17. Zalátai lelkészi földek bérlete. — — — — —	79
18. Kőrösi temetői rendszabály. — — — — —	79
19. Mohácsi kántor-tanító díjlevél kiigazítása. — — — — —	79
20. Peterdi lelkészi földek kimérése. — — — — —	79
21. Esperesi iroda részére sokszorosító gép szerzése, iroda átalány felemelése. — — — — —	79
22. Drávaszabolcsi kölcsön-ügy. — — — — —	79
23. Adócsökkentési segélyek ügye. — — — — —	80
24. Kémeszi kölcsön. — — — — —	80
25. Szaporcai kölcsön. — — — — —	80

Bíróági ülések jegyzőkönyvei.

A)

1. Makai Zádor botykai tanító fegyelmi ügye. — — — — —	81
2. Varga János sósvertikei presbiter fegyelmi ügye. — — — — —	81
3. Nemes József bogdásai gondnok fegyelmi ügye. — — — — —	82
4. Bogdásai egyház keresete lelkész és tanító ellen. — — — — —	83

B)

1. Békefi Antal tanító keresete a kölkedi egyház ellen.	—	—	—	83
2. Müller János tanító keresete a túronyi egyház ellen.	—	—	—	83
3. Kotzó János lelkész keresete a drávaiványi egyház ellen.	—	—	—	84
4. Terehegyi egyház keresete Dr. Pruzsinszky Barna ellen.	—	—	—	84

C)

1. Időszaki tanácsok megalakítása.	—	—	—	—	—	—	—	85
2. Aracs János tanító keresete okorági egyház ellen.	—	—	—	—	—	—	—	85
3. Filep Domokos tanító keresete zalátai egyház ellen.	—	—	—	—	—	—	—	86

Függelék.

Egyházmegyei költség-vetés.	—	—	—	—	—	—	—	87
-----------------------------	---	---	---	---	---	---	---	----

83.599

